Viorel Roş

Paul Buta

Dreptul proprietății intelectuale

- suport de curs -

EDITURA UNIVERSITĂŢII „NICOLAE TITULESCU”

BUCUREŞTI

2013

Acest material este destinat uzului studenţilor, forma de învăţământ la distanţă. Conţinutul cursului este proprietatea intelectuală a autorului /autorilor; designul, machetarea şi transpunerea în format electronic aparţin Departamentului de Învăţământ la Distanţă al Universităţii „Nicolae Titulescu" din Bucureşti.

Acest curs este destinat uzului individual. Este interzisă multiplicarea, copierea sau difuzarea conţinutului sub orice formă.

UNIVERSITATEA „NICOLAE TITULESCU" DIN BUCUREŞTI
DEPARTAMENTUL PENTRU ÎNVĂŢĂMÂNTUL LA DISTANŢĂ

Viorel Roş, Paul Buta

Dreptul proprietății intelectuale

Editura Universităţii „Nicolae Titulescu”

Calea Văcăreşti, nr. 185, sector 4, Bucureşti
Tel./fax: 0213309032/0213308606
Email: editura@univnt.ro

ISBN: 978-606-8585-10-9

1. Introducere

1.1 Obiectivele Cursului

Cursul îşi propune să reliefeze importanţa dreptului proprietăţii intelectuale şi a ubicuităţii manifestărilor acestuia în realitatea imediată şi să identifice conceptele, teoriile şi instituţiile specifice dreptului proprietăţii intelectuale, permiţând aprofundarea instituţiilor dreptului român şi comunitar al proprietăţii intelectuale, a drepturilor care se nasc din crearea de opere ale spiritului, a drepturilor şi obligaţiilor autorilor de opere şi ale terţilor, limitările legale ale acestor drepturi, titlurile de protecţie, condiţiile cerute pentru eliberarea de titluri de protecţie pentru diverse categorii de creaţii, apărarea drepturilor de proprietate intelectuală, regimul convenţional şi comunitar al proprietăţii intelectuale, identificând instituţiile naţionale şi internaţionale care asigură protecţia drepturilor creatorilor şi reliefând rolul cunoaşterii legislaţiei internaţionale în domeniul dreptului proprietăţii intelectuale şi a modului în care aceasta influenţează dreptul intern.

1.2 Competenţe

După parcurgerea acestui curs studentul va fi capabil să explice conceptele şi principiile dreptului proprietăţii intelectuale, să aplice coerent normele juridice incidente, să analizeze critic practica autorităţilor administrative relevante şi a instanţelor judecătoreşti în materie, să explice corelaţiile dintre normele dreptului proprietăţii intelectuale şi cele ale altor ramuri de drept, să analizeze reglementarea legală incidentă în corelaţie cu reglementările din ţările UE, să analizeze evoluţia reglementării legale.

1.3 Resurse şi mijloace de lucru

Resursele recomandate pentru parcurgerea cursului sunt:

- Suportul de curs;
- Viorel Roş, Dragoş Bogdan, Octavia Spineanu-Matei, *Dreptul de autor şi drepturile conexe. Tratat*, CH Beck (Bucureşti – 2005);
- Viorel Roş, Octavia Spineanu-Matei, Dragoş Bogdan, *Dreptul proprietăţii intelectuale, Mărcile şi indicaţiile geografice*, All Beck (Bucureşti – 2003);
- Site-ul Oficiului de Stat pentru Invenţii şi Mărci – http://www.osim.ro;
- Site-ul Oficiului Român pentru Drepturi de Autor– http://www.orda.ro;
- Site-ul Oficiului pentru Armonizarea Pieţei Interne – http://www.ohim.eu;
- Site-ul Oficiului European de Brevete – http://www.epo.org.

1.4 Structura cursului

Cursul este structurat în 14 unităţi de învăţare şi conţine două teme de control, după unităţile de învăţare 5 şi 10. Rezolvarea temelor de control se transmite prin e-mail către adresa paul.buta@univnt.ro.

1.5 Cerinţe preliminare pentru parcurgerea cursului

Pentru parcurgerea cursului se recomandă parcurgerea prealabilă a cursurilor de drept constituţional, drept comunitar şi drept civil.

1.6 Durata medie de studiu individual

Durata medie de studiu individual pentru fiecare unitate de învăţare este de 2 ore.

1.7 Evaluarea studentului

Nota finală va fi alcătuită din rezultatul la examinarea finală prin examen (70%) şi evaluarea celor două teme de control (câte 15% fiecare).

2. Cuprins

1. INTRODUCERE 5

1.1 Obiectivele Cursului 5

1.2 Competenţe 5

1.3 Resurse şi mijloace de lucru 5

1.4 Structura cursului 6

1.5 Cerinţe preliminare pentru parcurgerea cursului 6

1.6 Durata medie de studiu individual 6

1.7 Evaluarea studentului 6

2. CUPRINS 7

3. UNITATEA DE ÎNVĂŢARE NR. 1: INTRODUCERE ÎN DREPTUL PROPRIETĂŢII INTELECTUALE. DREPTUL DE AUTOR 1 13

3.1 Introducere 13

3.2 Obiectivele/competenţele unităţii de învăţare 13

3.3 Durata medie de parcurgere acestei unităţi de învăţare este de 2 ore 13

3.4 Conţinutul unităţii de învăţare 13

3.5 Rezumat 22

3.6 Test de evaluare a cunoştinţelor 23

3.7 Bibliografie specifică 24

3.8 Răspunsuri la Test 26

4. UNITATEA DE INVATARE NR. 2: DREPTUL DE AUTOR 2 27

4.1 Introducere 27

4.2 Obiectivele/competenţele unităţii de învăţare 27

4.3 Durata medie de parcurgere acestei unităţi de învăţare este de 2 ore 27

4.4 Conţinutul unităţii de învăţare 27

4.5 Rezumat 37

4.6 Test de evaluare a cunoştinţelor 38

4.7 Bibliografie specifică 39

4.8 Răspunsuri la Test 41

5. UNITATEA DE INVATARE NR. 3: DREPTUL DE AUTOR 3 42

5.1 Introducere 42

5.2 Obiectivele/competenţele unităţii de învăţare 42

5.3 Durata medie de parcurgere acestei unităţi de învăţare este de 2 ore 42

5.4 Conţinutul unităţii de învăţare 42

5.5 Rezumat 53

5.6 Test de evaluare a cunoştinţelor 53

5.7 Bibliografie specifică 55

5.8 Răspunsuri la Test 57

6. UNITATEA DE INVATARE NR. 4: DREPTUL DE AUTOR 4 58

6.1 Introducere 58

6.2 Obiectivele/competenţele unităţii de învăţare 58

6.3 Durata medie de parcurgere acestei unităţi de învăţare este de 2 ore 58

6.4 Conţinutul unităţii de învăţare 58

6.5 Rezumat 70

6.6 Test de evaluare a cunoştinţelor 70

6.7 Bibliografie specifică 72

6.8 Răspunsuri la Test 75

7. UNITATEA DE INVATARE NR. 5: DREPTUL DE AUTOR 5 76

7.1 Introducere 76

7.2 Obiectivele/competenţele unităţii de învăţare 76

7.3 Durata medie de parcurgere acestei unităţi de învăţare este de 2 ore 76

7.4 Conţinutul unităţii de învăţare 76

7.5 Rezumat 86

7.6 Test de evaluare a cunoştinţelor 86

7.7 Bibliografie specifică 88

7.8 Temă de control 90

7.9 Răspunsuri la Test 91

8. UNITATEA DE INVATARE NR. 6: PROTECŢIA SEMNELOR DISTINCTIVE ALE ACTIVITĂŢII DE COMERŢ 1 92

8.1 Introducere 92

8.2 Obiectivele/competenţele unităţii de învăţare 92

8.3 Durata medie de parcurgere acestei unităţi de învăţare este de 2 ore 92

8.4 Conţinutul unităţii de învăţare 92

8.5 Rezumat 101

8.6 Test de evaluare a cunoştinţelor 102

8.7 Bibliografie specifică 103

8.8 Răspunsuri la Test 104

9. UNITATEA DE INVATARE NR. 7: PROTECŢIA SEMNELOR DISTINCTIVE ALE ACTIVITĂŢII DE COMERŢ 2 105

9.1 Introducere 105

9.2 Obiectivele/competenţele unităţii de învăţare 105

9.3 Durata medie de parcurgere acestei unităţi de învăţare este de 2 ore 105

9.4 Conţinutul unităţii de învăţare 105

9.5 Rezumat 114

9.6 Test de evaluare a cunoştinţelor 114

9.7 Bibliografie specifică 115

9.8 Răspunsuri la Test 117

10. UNITATEA DE INVATARE NR. 8: PROTECŢIA SEMNELOR DISTINCTIVE ALE ACTIVITĂŢII DE COMERŢ 3 118

10.1 Introducere 118

10.2 Obiectivele/competenţele unităţii de învăţare 118

10.3 Durata medie de parcurgere acestei unităţi de învăţare este de 3 ore 118

10.4 Conţinutul unităţii de învăţare 118

10.5 Rezumat 124

10.6 Test de evaluare a cunoştinţelor 124

10.7 Bibliografie specifică 125

10.8 Răspunsuri la Test 126

11. UNITATEA DE INVATARE NR. 9: PROTECŢIA SEMNELOR DISTINCTIVE ALE ACTIVITĂŢII DE COMERŢ 4 128

11.1 Introducere 128

11.2 Obiectivele/competenţele unităţii de învăţare 128

11.3 Durata medie de parcurgere acestei unităţi de învăţare este de 2 ore 128

11.4 Conţinutul unităţii de învăţare 128

11.5 Rezumat 136

11.6 Test de evaluare a cunoştinţelor 136

11.7 Bibliografie specifică 138

11.8 Răspunsuri la Test 141

12. UNITATEA DE ÎNVĂŢARE NR. 10: PROTECŢIA DESENELOR ŞI MODELELOR 1 142

12.1 Introducere 142

12.2 Obiectivele/competenţele unităţii de învăţare 142

12.3 Durata medie de parcurgere acestei unităţi de învăţare este de 2 ore 143

12.4 Conţinutul unităţii de învăţare 143

12.5 Rezumat 151

12.6 Test de evaluare a cunoştinţelor 151

12.7 Bibliografie specifică 153

12.8 Temă de control 154

12.9 Răspunsuri la Test 154

13. UNITATEA DE ÎNVĂŢARE NR. 11: PROTECŢIA DESENELOR ŞI MODELELOR 2 155

13.1 Introducere 155

13.2 Obiectivele/competenţele unităţii de învăţare 155

13.3 Durata medie de parcurgere acestei unităţi de învăţare este de 2 ore 155

13.4 Conţinutul unităţii de învăţare 156

13.5 Rezumat 162

13.6 Test de evaluare a cunoştinţelor 162

13.7 Bibliografie specifică 164

13.8 Răspunsuri la Test 164

14. UNITATEA DE ÎNVĂŢARE NR. 12: PROTECŢIA INVENŢIILOR 1 166

14.1 Introducere 166

14.2 Obiectivele/competenţele unităţii de învăţare 166

14.3 Durata medie de parcurgere acestei unităţi de învăţare este de 2 ore 166

14.4 Conţinutul unităţii de învăţare 166

14.5 Rezumat 173

14.6 Test de evaluare a cunoştinţelor 173

14.7 Bibliografie specifică 175

14.8 Răspunsuri la Test 176

15. UNITATEA DE ÎNVĂŢARE NR. 13: PROTECŢIA INVENŢIILOR 2 177

15.1 Introducere 177

15.2 Obiectivele/competenţele unităţii de învăţare 177

15.3 Durata medie de parcurgere acestei unităţi de învăţare este de 2 ore 177

15.4 Conţinutul unităţii de învăţare 177

15.5 Rezumat 183

15.6 Test de evaluare a cunoştinţelor 184

15.7 Bibliografie specifică 185

15.8 Răspunsuri la Test 186

16. UNITATEA DE ÎNVĂŢARE NR. 14: PROTECŢIA INVENŢIILOR 3 187

16.1 Introducere 187

16.2 Obiectivele/competenţele unităţii de învăţare 187

16.3 Durata medie de parcurgere acestei unităţi de învăţare este de 1 oră 187

16.4 Conţinutul unităţii de învăţare 187

16.5 Rezumat 192

16.6 Test de evaluare a cunoştinţelor 192

16.7 Bibliografie specifică 194

16.8 Răspunsuri la Test 195

3. Unitatea de învăţare nr. 1: Introducere în Dreptul Proprietăţii Intelectuale. Dreptul de autor 1

3.1 Introducere

Această unitate urmăreşte definirea noţiunii de drept al proprietăţii intelectuale şi delimitare a domeniului acestuia, definirea dreptului de autor şi prezentarea disputelor legate de natura juridică a acestuia, urmate de o prezentare a subiectelor dreptului de autor şi a operelor cu pluralitate de autori, a operelor derivate şi a operelor de serviciu.

3.2 Obiectivele/competenţele unităţii de învăţare

După parcurgerea acestei unităţi de învăţare veţi reuşi să:

- Definiţi noţiunea de drepturi de proprietate intelectuală;
- Arătaţi ce tipuri de drepturi sunt incluse în categoria drepturilor de proprietate intelectuală;
- Definiţi drepturile de autor;
- Arătaţi de ce drepturile de autor au o natură juridică de tip complex;
- Indicaţi care sunt subiectele drepturilor de autor şi să le clasificaţi;
- Definiţi opera colectivă;
- Definiţi opera comună;
- Arătaţi similarităţile şi deosebirile dintre opera comună şi cea colectivă;
- Definiţi operele de serviciu şi să arătaţi particularităţile regimului juridic al acestora.

3.3 Durata medie de parcurgere acestei unităţi de învăţare este de 2 ore

3.4 Conţinutul unităţii de învăţare

3.4.1 Noţiunea de dreptul proprietăţii intelectuale

„Dreptul proprietăţii intelectuale reglementează crearea, utilizarea şi exploatarea muncii mentale şi creative”.[1]

Dreptul proprietăţii intelectuale „are ca obiect de studiu protecţia autorilor de opere ale spiritului şi rezultatul activităţii creative a acestora, respectiv creaţiile de formă (protejate prin drepturi de autor şi drepturi conexe, iar mai nou şi prin drepturi *sui-generis*) şi creaţiile de fond (protejate prin drepturi de proprietate

[1] Lionel Bently, Brad Sherman, *Intellectual Property Law*, 2nd edition, Oxford University Press (Oxford – 2004), p. 1

industrială), precum şi protecţia celor mai importante semne distinctive ale activităţii de comerţ”[2].

Specialiştii mai dezbat încă dacă numele materiei este rezultatul unei traduceri greşite din limba engleză (Intellectual Property) în limba franceză (Proprieté Intellectuelle) – în condiţiile în care nu există echivalenţă de conţinut juridic între termenii *Property* şi *Proprieté* – sau dacă este o alăturare conştientă a dreptului de proprietate intelectuală dreptului de proprietate din dreptul civil.

Particularitatea acestei forme de proprietate ar rezida astfel, aşa cum economiştii ar spune, în faptul că proprietatea intelectuală ţine de idei, informaţie şi cunoaştere[3], niciuna dintre care este aptă să creeze acea stare de limitare a resurselor care justifică proprietatea asupra bunurilor corporale. În fapt aceste drepturi sunt considerate, de doctrina dreptului civil[4], ca făcând parte din bunurile incorporale, alături de drepturile reale altele decât dreptul de proprietate, titlurile de valoare şi drepturile de creanţă.

3.4.2 Domeniul drepturilor de proprietate intelectuală

Drepturile de proprietate intelectuală reprezintă o „umbrelă” de drepturi diferite, fiecare dintre acestea protejând un tip diferit de proprietate intelectuală:

- Drepturile de autor
    - Drepturile de autor – protejează creaţiile estetice şi artistice originale, fie că sunt creaţii literare, muzicale, dramatice sau artistice, inclusiv programele de calculator.
    - Drepturile conexe drepturilor de autor – protejează artiştii interpreţi sau executanţi, pentru propriile interpretări sau execuţii, producătorii de înregistrări sonore, pentru propriile înregistrări, producătorii de înregistrări audiovizuale, pentru propriile înregistrări şi organismele de radiodifuziune şi televiziune, pentru propriile emisiuni şi servicii de programe.
    - Dreptul sui-generis asupra bazelor de date – poartă asupra bazelor de date, de orice tip ar fi acestea.
- Drepturile asupra creaţiilor noi
    - Dreptul asupra brevetelor – protejează soluţiile tehnice la probleme tehnice, atâta vreme cât sunt noi, inventive şi aplicabile industrial.

---

[2] Viorel Roş, Dragoş Bogdan, Octavia Spineanu-Matei, *Dreptul de autor şi drepturile conexe. Tratat*, All Beck (Bucureşti – 2005), p.1

[3] William Cornish, *Intellectual Property – Omnipresent, Distracting, Irrelevant?*, OUP (Oxford – 2006), p. 2

[4] Gabriel Boroi, Liviu Stănciulescu, *Drept civil. Curs selectiv pentru licenţă*, Hamangiu (Bucureşti – 2009), p. 28

    - Dreptul asupra modelelor de utilitate – protejează invenţiile tehnice noi, care depăşesc nivelul simplei îndemânări profesionale şi sunt susceptibile de aplicabilitate industrială.
    - Dreptul asupra desenelor sau modelelor – protejează aspectul exterior al unui produs sau al unei părţi a acestuia, redat în două sau trei dimensiuni, rezultat din combinaţia dintre principalele caracteristici, îndeosebi linii, contururi, culori, formă, textură şi/sau materiale ale produsului în sine şi/sau ornamentaţia acestuia.
    - Dreptul asupra varietăţilor de animale şi a soiurilor de plante – deşi momentan există numeroase dezbateri legate de protecţia varietăţilor de animale (care nu se bucură de o protecţie directă), noile soiuri de plante sunt protejate şi în România prin Legea 255/1998.
    - Dreptul asupra topografiilor de circuite integrate – protejează o serie de imagini legate între ele, indiferent de modalitatea în care acestea sunt fixate sau codate, reprezentând configuraţia tridimensională a straturilor care compun un produs semiconductor şi în care fiecare imagine reproduce desenul sau o parte din desenul unei suprafeţe a produsului semiconductor, în orice stadiu al fabricaţiei sale.
- Drepturile asupra semnelor distinctive din activitatea de comerţ
    - Dreptul asupra mărcii – protejează semnele distinctive care servesc la diferenţierea de către public a produselor şi serviciilor unui comerciant de produsele şi serviciile de acelaşi fel ori de produsele şi serviciile similare ale altor comercianţi.
    - Dreptul asupra indicaţiilor geografice – protejează denumirile unui anumit teritoriu geografic utilizat pentru descrierea unui anumit produs originar din respectivul teritoriu, produs, prelucrat sau preparat în respectivul teritoriu, produs care posedă o calitate specifică, o reputaţie sau alte caracteristici atribuibile respectivului teritoriu.

Deşi,formal cel puţin, nu se regăsesc sub „umbrela” drepturilor de proprietate intelectuală, normele privitoare la concurenţa neloială şi secretele de serviciu sunt şi ele, de regulă, analizate în strânsă legătură cu fie toate, fie doar unele din drepturile de proprietate intelectuală.

Un alt element definitoriu al drepturilor de proprietate intelectuală este dat de caracterul global al reglementării lor. Astfel, deşi majoritatea drepturilor de proprietate intelectuală sunt produsul legislaţiilor naţionale şi produc efecte doar în teritoriul de referinţă, noile evoluţii social-politice au impus crearea, în

mai toate domeniile, a unor cadre extra-naţionale de reglementare a acestor drepturi.

Prin tocmai obiectivul ei principal de creare a unei pieţe unice, Uniunea Europeană a impus anumite reguli, obligatorii fie direct fie indirect, pentru reglementarea drepturilor de proprietate intelectuală în statele membre. Aceste reguli vizează fie uniformizarea legislaţiilor naţionale, fie crearea unor sisteme paralele de protecţie la nivelul întregii comunităţi, fie stabilirea – legislativă sau jurisprudenţială – a unor limite de manifestare a drepturilor de proprietate intelectuală în piaţa unică. Sursa acestor reguli o reprezintă fie Directivele sau Regulamentele comunitare, fie deciziile Curţii de Justiţie a Comunităţilor Europene, fie tocmai Tratatul Comunităţilor Europene în dispoziţiile care privesc libertăţile fundamentale şi concurenţa în piaţa unică.

Mai mult, sfera reglementărilor extranaţionale în materie este consistentă şi la nivel extra-comunitar, o importanţă covârşitoare în acest sens având Organizaţia Mondială a Proprietăţii Intelectuale care administrează importante tratate internaţionale (fie iniţiate de ea, fie doar administrate de ea) precum Convenţia de la Berna pentru protecţia operelor literare şi artistice, Convenţia de la Paris pentru protecţia proprietăţii industriale, Convenţia de la Roma pentru protecţia interpreţilor şi artiştilor executanţi, a producătorilor de fonograme şi a organizaţiilor de radiodifuziune, Aranjamentul de la Madrid pentru înregistrarea internaţională a mărcilor şi Protocolul la acest Aranjament, Tratatul de Cooperare în materia Brevetelor de Invenţie (PCT). Pe lângă reglementările administrate de OMPI foarte importante la nivel internaţional pentru protecţia drepturilor de proprietate intelectuală sunt şi tratatele administrate de Organizaţia Mondială a Comerţului precum GATT (Acordul General privind Tarifele şi Comerţul) şi TRIPS (Acordul privind Drepturile de Proprietate Intelectuală în Comerţ). Mai putem menţiona şi reglementările regionale extra-comunitare precum Convenţia Brevetului European, convenţie care reuneşte mai multe state, unele ne-membre ale Comunităţii Europene în vederea menţinerii unui sistem european de protecţie unitară a brevetelor.

3.4.3 Definiţia drepturilor de autor

Drepturile de autor pot fi definite ca alcătuind „Ansamblul normelor juridice care reglementează relaţiile sociale care se nasc din crearea, publicarea şi valorificarea operelor literare, artistice sau ştiinţifice”[5]. Este corect să se facă referire la *drepturile de autor* pentru a evidenţia ansamblul format din drepturi morale şi patrimoniale şi la *instituţia dreptului de autor* ca instrument de protecţie a autorilor şi operelor lor[6].

---

[5] St. D. Cărpenaru, *Drept civil. Drepturile de creaţie intelectuală*, Universitatea Bucureşti (Bucureşti – 1971), p. 7 cit. în Viorel Roş, Dragoş Bogdan, Octavia Spineanu-Matei, *Dreptul de autor şi drepturile conexe. Tratat*, All Beck (Bucureşti – 2005), p.33

[6] Viorel Roş, Dragoş Bogdan, Octavia Spineanu-Matei, *Dreptul de autor şi drepturile conexe. Tratat*, All Beck (Bucureşti – 2005), p.33

Operă de creaţie înseamnă orice creaţie intelectuală, atât lucrări ştiinţifice şi tehnice sau opere ale imaginaţiei (literatură, pictură, muzică, arhitectură, coreografie etc.).

Premisele pe care se bazează dreptul de autor se regăsesc în Carta Universală a Drepturilor Omului:

„(1) Orice persoană are dreptul de a lua parte în mod liber la viaţa culturală a colectivităţii, a se bucura de arte şi de a participa la progresul ştiinţific şi la binefacerile lui.

(2) Fiecare om are dreptul la ocrotirea intereselor morale şi materiale ce decurg din orice lucrare ştiinţifică, literară sau artistică al cărei autor este."

Astfel premisele justificării dreptului de autor sunt:

- posibilitatea oferită autorului de a rămâne stăpân pe creaţia lui şi de a pretinde conform acestui statut o remuneraţie pentru utilizarea operei şi
- posibilitatea societăţii de a accesa şi utiliza opera.

Sub semnul acestui echilibru între interesele autorului şi cele ale societăţii se naşte dreptul de autor.

3.4.4 Natura juridică a dreptului de autor

Următoarele teorii s-au dezvoltat în timp:

- Dreptul de autor – drept de proprietate
    - Dreptul exclusiv al autorului de exploatare a creaţiei proprii este foarte asemănător dreptului de proprietate asupra unor bunuri materiale;
        - Însă această teorie a fost respinsă şi pentru că nu poate justifica protecţia drepturilor nepatrimoniale ale autorilor de opere;
    - Poziţionarea faţă de această teorie a separat soluţiile de protecţie a dreptului de autor în:
        - Sistemul de protecţie continental:
            - Prioritare sunt drepturile morale;
        - Sistemul de protecţie anglo-saxon:
            - Dreptul de autor este considerat un drept de proprietate.
- Dreptul de autor – drept de clientelă
    - Această teorie susţine că „drepturile recunoscute autorului tind la formarea unei clientele care procură titularului anumite avantaje în raport cu concurenţa";[7]

[7] Viorel Roş, Dragoş Bogdan, Octavia Spineanu-Matei, *Dreptul de autor şi drepturile conexe. Tratat*, All Beck (Bucureşti – 2005), p.36

        - Acestei teorii i se reproşează în special faptul că ignoră drepturile morale ale autorilor.
- Dreptul de autor – drept asupra unor bunuri imateriale
    - Consideră că fiindcă opera nu are o existenţă materială drepturile autorului sunt recunoscute şi protejate în baza utilităţii sociale şi reprezintă astfel „o recompensă pentru un serviciu social”;[8]
        - Teoriei i se reproşează că nu defineşte de fapt natura juridică a dreptului de autor.
- Dreptul de autor – drept al personalităţii
    - Consideră că opera este o emanaţie a personalităţii iar drepturile morale ale autorului au toate caracteristicile drepturilor personalităţii;
        - Se reproşează acestei teorii că subordonează drepturile patrimoniale drepturilor morale şi că nu permite operei odată creată să urmeze o cale proprie, independentă de a autorului ei.

Putem considera că dreptul de autor are o natură juridică complexă, alcătuită din drepturi patrimoniale şi drepturi morale, limitate totuşi în timp datorită naturii proprietăţii asupra creaţiei intelectuale. Cu privire la ierarhizarea drepturilor morale şi a celor patrimoniale s-au formulat două teorii:

- Teoria monistă
    - Susţine că drepturile morale şi cele patrimoniale sunt strâns legate şi au aceeaşi valoare şi durată;
        - Permite transmisiunea în întregime a drepturilor de autor;
        - Principala critică adusă acestei teorii priveşte faptul că „deşi drepturile morale şi drepturile patrimoniale se nasc în acelaşi timp, drepturile patrimoniale sunt doar drepturi eventuale, atât timp cât autorul nu se decide să-şi publice opera”[9].
- Teoria dualistă
    - Susţine că dreptul de autor are un caracter complex, drepturile morale şi cele patrimoniale având o existenţă şi un regim juridic distinct, aspectul dominant fiind dreptul moral;
        - Consideră că drepturile morale continuă să existe (cel puţin în parte) şi după ce drepturile patrimoniale îşi încetează existenţa;

---

[8] Viorel Roş, Dragoş Bogdan, Octavia Spineanu-Matei, *Dreptul de autor şi drepturile conexe. Tratat*, All Beck (Bucureşti – 2005), p.37

[9] Viorel Roş, Dragoş Bogdan, Octavia Spineanu-Matei, *Dreptul de autor şi drepturile conexe. Tratat*, All Beck (Bucureşti – 2005), p.39

- În sprijinul acestei teorii se aduc următoarele argumente majore:
    - Drepturile patrimoniale nu pot fi exercitate atâta vreme cât dreptul moral de divulgare a operei nu a fost exercitat;
    - Acesta este motivul pentru care drepturile patrimoniale se transmit doar pentru o perioadă limitată de timp;
    - Influenţa dreptului moral este foarte pronunţată, putând chiar să deroge de la aplicarea regulilor de drept comun în materie de proprietate;
    - Încălcarea drepturilor morale ale autorului poate duce la acordarea de reparaţii patrimoniale.

Ceea ce caracterizează importanţa acestor drepturi vine din finul echilibru pe care acestea trebui să îl stabilească între interese care, în opinia unor autori, ating nivelul „grotescului”[10]. În esenţă drepturile de autor trebuie să acomodeze interesele esenţialmente patrimoniale ale „industriei” (editori, producători, agenţi, distribuitori de materiale purtătoare de asemenea drepturi), în calitatea lor de investitori, cu cele ale autorilor-artişti (ale căror interese patrimoniale sunt dublate – adeseori chiar subordonate – unor interese nepatrimoniale precum dorinţa de afirmare, faimă, notorietate, dorinţa de a influenţa cultura, societatea, politica etc.), autori care trebuie motivaţi fiecare în felul său pentru a se asigura un flux continuu şi cât mai valoros de opere şi cu cele ale utilizatorilor, fie ei individuali (care urmăresc accesul cât mai facil şi mai ieftin la opere pe care să le poată folosi cât mai liber şi pe care să le poată personaliza prin propria lor viziune) sau instituţionali precum universităţi, biblioteci, ONG-uri (care urmăresc o cât mai uşoară şi completă exploatare a acestora de un număr mare de persoane).

Între aceste poziţii aparent ireconciliabile drepturile de autor sunt cele care trebuie să creeze punţi de legătură acceptate general ca fiind utile, necesare şi profitabile atât oamenilor cât şi umanităţii. Bătăliile, adesea acerbe, care se dau pentru configurarea acestor punţi definesc astăzi peisajul legislativ al drepturilor de autor.

3.4.5 Subiectele dreptului de autor

Autor al operei nu poate fi decât persoana fizică sau persoanele fizice care au creat opera[11], calitatea de autor izvorând din tocmai faptul creării operei,

[10] William Cornish, *Intellectual Property – Omnipresent, Distracting, Irrelevant?*, OUP (Oxford – 2006), p. 42

[11] Art. 3 alin. (1) din Legea nr. 8/1996 privind dreptul de autor şi drepturile conexe, modificată.

calitatea de autor fiind dobândită de îndată ce opera a luat o formă concretă chiar dacă ea este nefinalizată[12].

Autor al operei este prezumat a fi, până la proba contrară, persoana sub numele căreia opera a fost adusă pentru prima dată la cunoştinţă publică[13]. Prezumţia este una relativă, putând fi răsturnată prin mijloace adecvate fiecărui mod de expresie corespunzător diverselor categorii de opere protejate.

Calitatea de autor al operei nu trebuie confundată cu calitatea de subiect al dreptului de autor. În timp ce prima derivă dintr-un fapt juridic a doua derivă din lege sau dintr-un act juridic. Astfel că în vreme ce autorul este subiect primar al dreptului de autor, atunci când unul sau mai multe drepturi aparţin unei alte persoane decât autorul operei avem de-a face cu subiecte secundare ale dreptului de autor, acestea putând fi:

- Succesorii în drepturi ai autorului
    - Moştenesc drepturi morale şi patrimoniale
- Cesionarii convenţionali sau legali ai drepturilor patrimoniale
    - Se consideră că aceştia nu dobândesc decât drepturi patrimoniale
- Organismele de gestiune colectivă a drepturilor de autor
    - Pot exercita şi anumite drepturi morale
- Persoana fizică sau juridică din iniţiativa, sub responsabilitatea şi sub numele căreia a fost creată opera – în cazul operelor colective
    - Nu are şi calitatea de autor
- Persoana fizică sau juridică ce face publică, cu acordul autorului, o operă sub formă anonimă sau sub un pseudonim ce nu permite identificarea autorului.

În cazul în care există mai mulţi autori avem de-a face cu opere comune sau opere colective.

3.4.5.1 Opera comună

Opera comună este opera creată de mai mulţi coautori, în colaborare[14], dreptul de autor asupra acesteia aparţine coautorilor între care unul poate fi autor principal. Opera comună este o operă unitară rezultată din efortul de creaţie a o pluralitate de autori.

Operele comune pot fi divizibile atunci când contribuţiile individuale sunt separabile sau indivizibile atunci când activitatea creatoare a fiecărui autor se contopeşte în totalitatea operei.

---

[12] Viorel Roş, Dragoş Bogdan, Octavia Spineanu-Matei, *Dreptul de autor şi drepturile conexe. Tratat*, All Beck (Bucureşti – 2005), p.45

[13] Art. 4 alin. (1) din Legea nr. 8/1996 privind dreptul de autor şi drepturile conexe, modificată.

[14] Art. 5 alin. (1) din Legea nr. 8/1996 privind dreptul de autor şi drepturile conexe, modificată.

Dreptul de autor asupra operei aparţine coautorilor acesteia,[15] aceştia putându-şi exercita drepturile numai de comun acord, aşadar doar prin unanimitate. Având în vedere dificultăţile ce se pot ivi în obţinerea acestei unanimităţi legiuitorul cere ca refuzul unuia dintre coautori în a-şi da consimţământul să fie temeinic justificat.

În cazul în care opera comună este divizibilă contribuţia fiecărui autor poate fi utilizată separat dacă prin această utilizare nu este prejudiciată opera comună sau drepturile celorlalţi coautori.

3.4.5.2 Opera colectivă

Opera colectivă este opera în care contribuţiile personale ale coautorilor formează un tot, fără a fi posibil, dată fiind natura operei, să se atribuie un drept distinct vreunuia dintre coautori asupra ansamblului operei create.[16]

Pentru ca o operă să fie colectivă trebuie îndeplinite două condiţii:

- Opera să fie creată din iniţiativa, sub responsabilitatea şi sub numele unui întreprinzător denumit şi iniţiator
    - Acesta se află pe o poziţie ierarhic superioară faţă de ceilalţi coautori
    - Acesta este cel care direcţionează activitatea de colaborare şi realizează concepţia generală a operei.
- Contribuţiile autorilor să fuzioneze astfel încât să fie imposibilă atribuirea de drepturi distincte asupra operei finale
    - Nu presupune imposibilitatea de identificare a contribuţiilor.

Opera comună şi opera colectivă sunt ambele opere realizate de mai mulţi autori în aceeaşi unitate de timp dar:

- Opera colectivă se realizează din iniţiativa, sub responsabilitatea şi sub numele unui întreprinzător care, de regulă, nu este şi autor;
- Iniţiatorul operei colective nu este pe picior de egalitate cu autorii ci le este superior acestora;
- În cazul operei comune există o concertare a contribuţiilor coautorilor prealabilă realizării aporturilor efective.

În lipsa unei convenţii contrare între iniţiator şi autori drepturile de autor aparţin iniţiatorului operei colective. Fiecare coautor îşi menţine însă dreptul de autor asupra contribuţiei proprii, contribuţie pe care însă nu o va putea exploata separat de operă decât dacă prin această utilizare nu este prejudiciată opera colectivă sau drepturile iniţiatorului sau a celorlalţi coautori.

---

[15] Art. 5 alin. (2) din Legea nr. 8/1996 privind dreptul de autor şi drepturile conexe, modificată.

[16] Art. 6 alin. (1) din Legea nr. 8/1996 privind dreptul de autor şi drepturile conexe, modificată.

3.4.5.3 Operele derivate

Operele derivate sunt cele create plecând de la una sau mai multe opere preexistente[17] prin traducere, publicare în culegeri, adaptare, sau orice altă transformare ce constituie creaţie intelectuală. Dreptul de autor asupra operei derivate aparţine autorului acesteia sub rezerva neprejudicierii drepturilor autorului operei originare. Autorul operei derivate nu dobândeşte nici un drept asupra operei originare.

3.4.5.4 Operele de serviciu

În ceea ce priveşte operele de serviciu acestea sunt definite ca fiind operele create în îndeplinirea atribuţiilor de serviciu precizate în contractul individual de muncă[18], drepturile asupra acestora revenind, în absenţa unei clauze contrare, autorului angajat. Angajatul nu poate însă ceda drepturile sale asupra operei unor terţi fără autorizarea angajatorului şi fără o despăgubire a acestuia.

Dacă există o clauză ce prevede că drepturile aparţin angajatorului, clauza trebuie să prevadă şi termenul pentru care se face cesiunea (absenţa unui termen face aplicabilă prezumţia că cesiunea se face pentru trei ani). În orice caz angajatorul poate însă utiliza opera în realizarea obiectului propriu de activitate fără vreo autorizare din partea angajatului.

Excepţii de la această regulă privind operele de serviciu există în ceea ce priveşte:

- Programele de calculator;
    - În cazul în care sunt realizate de un angajat în executarea contractului de muncă se consideră cesionate angajatorului.
- Operele fotografice;
    - În cazul în care sunt realizate de un angajat în executarea contractului de muncă sau de către un ne-angajat în cadrul unui contract de comandă se consideră cesionate angajatorului sau celui care le-a comandat pentru o perioadă de trei ani.

Ambele excepţii îşi produc efectele doar dacă în contractul individual de muncă nu se prevede altfel.

3.5 Rezumat

Marea diferență dintre oameni și animale rezidă în inteligența care (ar trebui) să îi caracterizeze pe cei dintâi. Pare astfel ciudat ca tocmai ramura de drept care protejează expresia acestei inteligențe să fie numită o ramură nouă a dreptului. Și totuși așa stau lucrurile. Însă domeniul drepturilor de proprietate intelectuală

[17] Art. 8 din Legea nr. 8/1996 privind dreptul de autor şi drepturile conexe, modificată.

[18] Art. 44 alin. (1) din Legea nr. 8/1996 privind dreptul de autor şi drepturile conexe, modificată.

este astăzi atât de vast încât materia obiect al drepturilor colectiv denumite drepturi de proprietate intelectuală este omniprezentă în jurul nostru în orice moment al existenţei noastre.

Între drepturile de proprietate intelectuală cel mai apropiat de inteligența creativă caracteristică lui *homo sapiens* este dreptul de autor. Acesta protejează creațiile orgininale din orice domeniu. Greu de calificat din punctul de vedere al naturii juridice, dreptul de autor poate aparţine unui singur autor, unor coautori împreună sau unui inițiator, în funcție de tipul operei rezultate.

Operele protejate prin drepturi de autor pot duce, prin transformare, la realizarea de opere derivate atâta vreme cât titularul de drepturi autorizează realizarea acestora.

Mai mult sunt protejate prin drepturi de autor și operele originale realizate de angajați în exercitarea misiunii asumate prin contractul individual de muncă, titularul de drepturi în aceste cazuri fiind stabilit în funcție de prevederile contractuale și natura operei astfel create.

3.6 Test de evaluare a cunoştinţelor

1. Identificaţi câte un obiect de protecţie pentru fiecare drept parte a drepturilor de proprietate intelectuală.
2. Arătaţi care dintre drepturile de mai jos nu face parte din categoria drepturilor de proprietate intelectuală (nici una sau mai multe variante sunt posibile):
    a. Drepturile conexe drepturilor de autor;
    b. Protecţia topografiilor de circuite integrate;
    c. Protecţia varietăţilor de animale;
    d. Dreptul asupra mărcilor de comerţ;
    e. Concurenţa neloială;
    f. Protecţia modelelor de utilitate.
3. Care dintre cei de mai jos nu pot avea calitatea de autor (nici una sau mai multe variante sunt posibile):
    a. Persoanele cu capacitate de exerciţiu restrânsă;
    b. Persoanele puse sub interdicţie judecătorească;
    c. Persoanele condamnate definitiv la o pedeapsă cu închisoarea pentru infracţiuni de încălcare a drepturilor de autor;
    d. Moştenitorii universali ai unui autor în raport de operele acestuia din urmă;
    e. Universităţile particulare;
    f. Academia Română pentru Dicţionarul Explicativ al Limbii Române.
4. Care dintre operele de mai jos este operă comună:

a. melodie cu versuri, cele două fiind create de persoane diferite;
b. Un număr de ziar;
c. carte compusă din capitole scrise de mai mulţi autori diferiţi care au decis astfel pentru a-şi uşura munca;
d. Un program de calculator realizat de un angajat al unei firme în timpul său liber.

5. Directorul unei firme de publicitate solicită angajaţilor săi să realizeze o reclamă TV, stabilind conţinutul acesteia şi responsabilităţile fiecăruia în atingerea scopului propus. Reclama rezultată este:
   a. operă comună;
   b. operă colectivă;
   c. operă cu autor unic.
6. Identificaţi trei exemple de opere derivate.
7. Drepturile de autor privind opera de serviciu (nici una sau mai multe variante sunt posibile):
   a. Aparţin întotdeauna angajatului;
   b. Aparţin întotdeauna angajatorului;
   c. Nu pot fi cesionate;
   d. Pot fi cesionate numai după trei ani;
   e. Pot fi utilizate liber de către angajator, fără autorizarea angajatului.

3.7 Bibliografie specifică

Bibliografie obligatorie:

Viorel ROŞ, Dragoş BOGDAN, Octavia SPINEANU-MATEI, *Dreptul de autor şi drepturile conexe. Tratat*, All Beck (Bucureşti – 2005), pp. 1-7, 21-49, 33-40, 45-66.

Legea 8/1996 – art. 1 - 9.

Bibliografie facultativă:

Ionel DIDEA, Ciprian Raul ROMIŢAN, „Obiectul dreptului proprietăţii intelectuale. Propuneri de *lege ferenda* privind obiectul proprietăţii intelectuale” în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 1/2005.

Constantin Tufan, Jenică Drăgan, „Subiectul dreptului de autor” în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 2/2005.

Rodica PÂRVU, „Dreptul de autor în România (1906 – 2006)” în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 2/2006.

Ligia DĂNILĂ, „Consideraţii despre noţiunea de drept de proprietate industrială”, în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 2/2006.

Victor Volcinschi, Dorian Chiroşca, „Problemele definirii dreptului de autor”, în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 2/2007.

Teodor Bodoaşcă, „Contribuţii la studiul regimului juridic al operei comune şi a celei colective” în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 1/2008.

Edmond Gabriel Olteanu, „Carenţe de tehnică legislativă în legea română a dreptului de autor” în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 2/2008

Ciprian Raul Romiţan, „Creaţii intelectuale, proprietate intelectuală sau drept de autor?”, în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 2/2008

Edmond Gabriel Olteanu, Sevastian Cercel, „Exercitarea drepturilor morale ale autorului de către moştenitori” în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 1/2009

Ciprian Raul Romițan, „149 de ani de la adoptarea în românia a primei legi care a reglementat drepturile autorilor de opere literare şi artistice (1862-2011)” în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 1/2011

Dănilă Ligia, „Pseudonimul, atribut de identificare procesuală” în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 4/2010

Gheorghiu Gheorghe, „Incidenţa dreptului comunitar al concurenţei în materia proprietăţii industriale” în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 4/2010

Romițan Ciprian Raul, „Scurtă retrospectivă a primelor reglementări ale dreptului de autor pe plan internaţional” în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 3/2010

Vieriu Vlad, Dominte Nicoleta Rodica, „„Proprietatea” folclorului – aspecte de drept comparat” în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 2/2010

Żubrowska Aneta, „Drepturile de autor în Polonia” în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 2/2010

Vasiu Ioana, Vasiu Lucian, „Protecţia varietăţilor de plante prin dreptul de proprietate intelectuală” în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 2/2010

Adolf Dietz „Dreptul de autor în românia şi armonizarea acestuia în baza normelor europene. Evoluţie şi situaţia actuală după aderarea României la uniunea europeană” în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 4/2009

3.8 Răspunsuri la Test

1: X;

2: e;

3: d, e, f;

4: a,c;

5: b;

6: X;

7: -.

4. Unitatea de învăţare nr. 2: Dreptul de autor 2

4.1 Introducere

Această unitate urmăreşte familiarizarea studentului cu condiţiile cerute de lege pentru protecţia unei opere prin drept de autor (sunt identificate şi condiţiile care, deşi aparent relevante, nu au nici o semnificaţie pentru acordarea proteecţiei), cu categoriile de opere protejate, fiind amintite şi acele creaţii care sunt excluse de la protecţia prin drept de autor.

4.2 Obiectivele/competenţele unităţii de învăţare

După parcurgerea acestei unităţi de învăţare veţi reuşi să:

- Arătaţi şi să argumentaţi care sunt condiţiile care nu au nici o semnificaţie pentru protecţie;
- Arătaţi şi să argumentaţi care sunt condiţiile care trebuie îndeplinite pentru obţinerea protecţiei;
- Arătaţi care sunt principalele categorii de opere protejabile prin drepturile de autor, care sunt condiţiile speciale pe care acestea trebuie să le îndeplinească pentru a fi protejate şi care sunt titularii drepturilor de autor privind aceste categorii de opere;
- Indicaţi care sunt creaţiile excluse expres de la protecţie de voinţa legiuitorului şi care sunt motivele pentru care aceste creaţii sunt excluse de la protecţie.

4.3 Durata medie de parcurgere acestei unităţi de învăţare este de 2 ore

4.4 Conţinutul unităţii de învăţare

4.4.1 Condiţii pentru protecţie

Obiectul dreptului de autor este expresia şi nu ideea sau ideile şi nici suportul material pe care opera este fixată. În cele mai multe cazuri este foarte greu de trasat o linie foarte clară de demarcare între idee şi expresie, unele instanţe de judecată susţinând chiar că momentul în care ideea devine expresie nu poate fi definit[19]. Alte instanţe au considerat că expresia reprezintă tot ceea ce nu e necesar pentru atingerea utilitară a scopului definit[20].

Dreptul de autor protejează operele indiferent de modalitatea de realizare a respectivelor opere.

---

[19] *Nichols v Universal Pictures Corp.* 45 F. 2d 119-121; 7 U.S.P.Q. 84 (2nd Cir., 1930), cert. denied 282 U.S. 902 (1931).

[20] *Whelan Associates Inc. v Jaslow Dental Laboratory Inc. and Others* 797 F. 2d 1222; [1987] F.S.R. 1 (3rd Cir., 1986, cert. denied 479 U.S. 1031 (1987)).

Articolul 7 din Legea 8/1996 arată că:

„*Constituie obiect al dreptului de autor operele originale de creaţie intelectuală în domeniul literar, artistic sau ştiinţific, oricare ar fi modalitatea de creaţie, modul sau forma de exprimare şi independent de valoarea şi destinaţia lor […]*”.

Prin această delimitare legiuitorul arată şi care sunt condiţiile care au semnificaţie şi cele care nu au semnificaţie pentru protecţia prin drept de autor.

4.4.2 Condiţii fără semnificaţie pentru protecţie

- Îndeplinirea de formalităţi
    - Constituirea depozitului
        - Deşi existentă în România, obligaţia de constituire a depozitului nu are nici o semnificaţie pentru acordarea protecţiei;
            - Nerespectarea obligaţiei de trimitere a documentelor cu titlu de depozit legal în termen de 30 de zile de la data apariţiei constituie contravenţie şi se sancţionează cu amendă iar în cazul săvârşirii în mod repetat a contravenţiei se poate dispune anularea autorizării de funcţionare a producătorilor în cauză;
        - Registrul Naţional de Opere
            - Funcţionează ca un registru în care înregistrarea este opţională şi se face contra cost;
            - Poate fi folosit ca mijloc de probă.
    - Genul, forma de exprimare, valoarea şi destinaţia operei
        - Genul
            - Nici un gen de operă (modalitate de creaţie) nu este exclus de la protecţie;
                - Cu toate acestea unor categorii de opere li se oferă protecţie în condiţii speciale.
        - Forma de exprimare
            - Legea conferă protecţie tuturor operelor, indiferent de modul sau forma concretă de exprimare;
                - Formă înseamnă atât felul creaţiei cât şi structura concretă a operei;
                - Este protejată atât forma externă (aparentă, perceptibilă) cât şi cea internă (structura, compoziţia).
        - Valoarea operei

- Nu are nici o relevanţă pentru oferirea protecţiei, nici calitativ nici cantitativ;
    - Nu se refuză protecţia nici operelor contrare bunelor moravuri;
    - Poate fi însă interzisă exercitarea anumitor drepturi asupra acestor opere dar nu poate fi negată protecţia acestora.

- Destinaţia operei
    - Se acordă protecţie tuturor operelor, indiferent de destinaţia acestora
        - Legea exclude de la protecţie:
            - textele oficiale de natură politică, legislativă, administrativă, judiciară şi traducerile oficiale ale acestora
            - simbolurile oficiale ale statului, ale autorităţilor publice şi ale organizaţiilor, cum ar fi: stema, sigiliul, drapelul, emblema, blazonul, insigna, ecusonul şi medalia;
            - mijloacele de plată;
            - ştirile şi informaţiile de presă.
- Fixarea operei
    - Fixarea este încorporarea sunetelor, imaginilor ori a sunetelor şi imaginilor sau a reprezentării digitale a acestora pe suport care permite perceperea, reproducerea ori comunicarea publică a lor, cu ajutorul unui dispozitiv[21];
        - Existenţa unui suport are un important rol probator însă nu are nici o relevanţă pentru acordarea protecţiei.

4.4.3 Condiţii cerute pentru protecţie

- Opera să fi fost realizată, să îmbrace o formă concretă de exprimare care să o facă obiectiv perceptibilă; opera să fie susceptibilă de aducere la cunoştinţă publică;
    - Se cere operei să îmbrace o formă concretă de exprimare, dincolo de simple idei sau gânduri;
        - Nu se cere ca opera să îmbrace o anumită formă, ea fiind protejată indiferent de formă sau modalitatea de creaţie;

[21] Art. 98 alin. (2) din Legea nr. 8/1996 privind dreptul de autor şi drepturile conexe, modificată.

    - Nu necesită neapărat fixarea pe un suport;
- Legea exclude de la protecţie:
    - ideile, teoriile, conceptele, descoperirile ştiinţifice, procedeele, metodele de funcţionare sau conceptele matematice ca atare şi invenţiile, conţinute într-o operă, oricare ar fi modul de preluare, de scriere, de explicare sau de exprimare;
    - ştirile şi informaţiile de presă;
    - simplele fapte şi date;
- Orice operă care îmbracă o formă de exprimare perceptibilă simţurilor este susceptibilă de a fi adusă la cunoştinţa publică.
- Opera să fie originală
    - Concepţia obiectivă asupra originalităţii
        - Prezentă în sistemul anglo-saxon
        - Este echivalentă cu absenţa copiei, se testează noutatea operei, se cere un minim de creativitate;
    - Concepţia subiectivă asupra originalităţii
        - Prezentă în sistemul continental
        - Înţelege originalitatea ca manifestare a personalităţii autorului, originală este opera în care autorul a avut posibilitatea de a-şi exprima sensibilitatea sau, cel puţin, fantezia sa;
        - Originalitatea este un criteriu subiectiv şi relativ lăsat la aprecierea judecătorului;
        - Originalitatea se poate manifesta atât în creaţie cât şi în elementele de „fantezie, alegere, selecţionare a materialului sau prelucrare mintală”[22];
            - operă poate fi absolut originală (complet nouă) sau relativ originală (preluând anumite elemente din alte opere).
        - Nu constituie operă originală simpla aplicare a unui know-how, „îndemânarea tehnică ori abilitatea metodei folosite nu semnifică o activitate creativă”[23];
        - Simpla absenţă a anterioritătii nu semnifică automat originalitate.

[22] Yolanda Eminescu, *Tratat de proprietate industrială*, vol. I, Editura Academiei (Bucureşti – 1982), p. 77 citat în Viorel Roş, Dragoş Bogdan, Octavia Spineanu-Matei, *Dreptul de autor şi drepturile conexe. Tratat*, All Beck (Bucureşti – 2005), p.103

[23] Viorel Roş, Dragoş Bogdan, Octavia Spineanu-Matei, *Dreptul de autor şi drepturile conexe. Tratat*, All Beck (Bucureşti – 2005), p.105

4.4.4 Categorii de opere protejate

Aşa cum am arătat şi mai sus, legea drepturilor de autor oferă protecţie tuturor operelor de creaţie intelectuală, în orice domeniu, oricare ar fi modalitatea de creaţie, modul sau forma de exprimare şi independent de valoarea şi destinaţia lor atâta vreme cât sunt originale, sunt realizate într-o formă obiectiv perceptibilă şi sunt susceptibile de a fi aduse la cunoştinţa publicului.

Domeniul de aplicare al drepturilor de autor este unul foarte vast şi greu de definit limitativ. În continuare vom prezenta pe scurt categoriile principale de opere care sunt, în cazul în care îndeplinesc condiţiile generale de protecţie, obiect al drepturilor de autor. Mai menţionăm doar că articolul 7 din legea 8/1996 enumeră, dar numai cu titlu exemplificativ şi sub rezerva îndeplinirii condiţiilor de protecţie, categoriile de opere care sunt obiect al drepturilor de autor.

- Operele literare propriu-zise
    - Formează prin excelenţă obiectul protecţiei prin drept de autor;
    - Sunt protejate indiferent de modalitatea fizică de realizare (scrise de mână, dactilografiate de autor sau de un terţ sub dictare, înregistrate audio, recitate);
    - Având în vedere cele trei etape de realizare[24] a unei opere literare, protecţia prin drepturi de autor poartă asupra:
        - Ideea operei – nu este protejată în nici un caz şi în nici o situaţie, ideile fiind expres excluse de la protecţie de lege;
        - Compoziţia operei, înţeleasă ca fiind concretizarea ideii şi care reprezintă structura, modul de îmbinare a diferitelor elemente, scenariul, caracterul sau fizicul personajelor, numele eroilor sau titlul[25] - se bucură de protecţie prin drepturi de autor însă nivelul protecţiei variază în funcţie de numărul şi complexitatea elementelor de structură, ceea ce înseamnă că o structură foarte detaliată şi complexă, aproape de nivelul expresiei, se bucură de o mai mare protecţie decât o structură mai simplă, vag definită, mai asemănătoare ideilor;
        - Expresia operei, forma exterioară a acesteia, perceptibilă direct simţurilor, este principalul obiect al protecţiei prin drepturile de autor, ea fiind cel mai extins spaţiu în care personalitatea autorului se poate manifesta.

---

[24] Viorel Roş, Dragoş Bogdan, Octavia Spineanu-Matei, *Dreptul de autor şi drepturile conexe. Tratat*, All Beck (Bucureşti – 2005), p.116

[25] Viorel Roş, Dragoş Bogdan, Octavia Spineanu-Matei, *Dreptul de autor şi drepturile conexe. Tratat*, All Beck (Bucureşti – 2005), p.116

- Scrierile publicistice
    - Această categorie include, fără a fi limitată la: articolele de presă (în cazul în care nu pot fi calificate drept opere literare propriu-zise), reviste, publicaţii ştiinţifice periodice, precum şi articolele comunicate public prin radio, televiziune sau alte mijloace de comunicare în masă[26];
        - Sunt excluse de la protecţie, în aplicarea art. 9 din legea 8/1996 informaţiile de presă;
            - Utilizarea nelegitimă a acestora ar putea forma însă obiectul unei acţiuni în justiţie întemeiată pe concurenţa neloială;
    - Protecţia acestor categorii de opere este însă supusă şi anumitor limitări speciale precum:
        - Includerea unor scurte fragmente din acestea , în scopul informării asupra problemelor de actualitate, cu excepţia celor pentru care o astfel de utilizare este, în mod expres, rezervată;
        - Drepturile morale ale autorilor acestor opere sunt mai limitate avându-se în vedere calitatea ziarelor de opere colective;
    - De obicei ziariştii sunt salariaţi, în acest caz aplicându-li-se prevederile referitoare la operele de serviciu;
    - În cazul interviurilor acestea sunt opere comune, atâta vreme cât contribuţia participanţilor (interviator şi intervievat) îndeplineşte condiţiile de protecţie[27].
- Discursurile, pledoariile, conferinţele
    - Acestea sunt protejate chiar dacă sunt divulgate în formă orală;
        - În cazul discursurilor politice, în cazul în care acestea sunt „texte oficiale", legea le exclude de la protecţie;
        - Aceeaşi este soluţia şi pentru pledoariile avocaţilor în cazul în care sunt redate în preambulul hotărârilor judecătoreşti[28].
- Programele pentru calculatoare
    - În cazul acestor opere, prevăzute expres ca protejabile prin drept de autor în Acordul TRIPS, Directiva nr. 91/250/EEC a indicat că originalitatea unui program de calculator rezidă în faptul că

---

[26] Viorel Roş, Dragoş Bogdan, Octavia Spineanu-Matei, *Dreptul de autor şi drepturile conexe. Tratat*, All Beck (Bucureşti – 2005), p.117

[27] Viorel Roş, Dragoş Bogdan, Octavia Spineanu-Matei, *Dreptul de autor şi drepturile conexe. Tratat*, All Beck (Bucureşti – 2005), p.118

[28] Viorel Roş, Dragoş Bogdan, Octavia Spineanu-Matei, *Dreptul de autor şi drepturile conexe. Tratat*, All Beck (Bucureşti – 2005), p.118

este creaţia proprie a autorului, nici un alt criteriu nefiind aplicabil pentru a determina dacă un program pentru calculator e protejabil.
    - În cazul acestor opere se protejează:
        - Materialul de concepţie pregătitor;
        - Codul sursă;
        - Codul obiect;
        - Manualul de utilizare.
- Operele ştiinţifice
    - Această categorie include comunicările, studiile, cursurile universitare, manualele şcolare, proiectele şi documentaţiile ştiinţifice;
        - Enumerarea este exemplificativă şi nu limitativă;
    - Nici în cazul acestor opere nu pot fi protejate, prin drepturi de autor, ideile, teoriile, conceptele, descoperirile sau invenţiile conţinute de o astfel de operă:
    - Având în vedere caracterul utilitar al acestui tip de operă, precum şi constrângerile care derivă din acesta, protecţia oferită acestor tipuri de operă este, de cele mai multe ori, limitată la a proteja împotriva copierii servile a expresiei din conţinutul lor.
- Cursurile universitare şi manualele şcolare
    - Cursurile universitare sunt protejate indiferent dacă sunt comunicate public în formă scrisă sau orală;
        - Sunt supuse la două tipuri de limitări:
            - Limitarea derivată din caracterul lor de opere de serviciu, ceea ce permite angajatorilor să le folosească în realizarea obiectului propriu de activitate;
            - Limitarea derivată din copia privată pe care studenţii o pot realiza pentru uzul personal şi fără ca aceasta să contravină utilizării normale a operei sau să îl prejudicieze pe autor sau pe titularul dreptului de utilizare[29].
- Compoziţiile muzicale
    - În cazul acestui tip de opere sunt protejate (dacă îndeplinesc condiţiile generale de protecţie):

[29] Viorel Roş, Dragoş Bogdan, Octavia Spineanu-Matei, *Dreptul de autor şi drepturile conexe. Tratat*, All Beck (Bucureşti – 2005), p.123

        - Juxtapunerea armoniei (îmbinarea melodioasă a mai multor sunete, concordanţa fonică între sunete[30]) la o melodie (succesiunea de sunete cu înălţimi şi durate diferite, îmbinate după anumite reguli pentru a alcătui o unitate cu sens expresiv);
        - Juxtapunerea ritmului („senzaţia determinată prin raporturile de durată relativă, fie de diferite sunete consecutive, fie de diverse repetări ale aceluiaşi sunet sau zgomot”[31]) la o melodie.
    - În cazul în care juxtapunerile de mai sus se referă la o melodie preexistentă opera obţinută este calificată drept operă derivată[32];
        - Probleme au apărut recent referitor la utilizarea unui fragment dintr-o melodie preexistentă pentru crearea unei noi melodii (*sampling*);
            - Instanţele chemate până în acest să se pronunţe asupra unor situaţii de acest fel au interpretat acest tip de utilizare prin prisma încadrării lui sau nu într-una din limitările expres prevăzute de lege, fără a adăuga noi excepţii cu privire la operele muzicale.
- Operele coregrafice, pantomimele şi numerele de circ
    - Se protejează în cazul acestor opere doar înlănţuirea de mişcări şi nu paşii sau mişcarea în sine[33];
        - Se bucură de protecţie şi compoziţia, atâta vreme cât aceasta este originală.
- Operele audiovizuale
    - Sunt, prin lege, calificate drept opere comune, autor principal fiind regizorul sau realizatorul alături de ceilalţi autori precum autorul scenariului, autorul dialogului, autorul muzicii special create pentru această operă, autorul grafic pentru operele de animaţie sau al secvenţelor de animaţie;
        - Legea permite calificarea ca autori a altor persoane cu o contribuţie semnificativă la realizarea operei prin

---

[30] Viorel Roş, Dragoş Bogdan, Octavia Spineanu-Matei, *Dreptul de autor şi drepturile conexe. Tratat*, All Beck (Bucureşti – 2005), p.123

[31] Claude Colombet, *Proprieté litteraire et artistique et droits voisins*, 7eme, Dalloz (Paris – 1997), p. 56 cit. în Viorel Roş, Dragoş Bogdan, Octavia Spineanu-Matei, *Dreptul de autor şi drepturile conexe. Tratat*, All Beck (Bucureşti – 2005), pp.123-124

[32] Viorel Roş, Dragoş Bogdan, Octavia Spineanu-Matei, *Dreptul de autor şi drepturile conexe. Tratat*, All Beck (Bucureşti – 2005), p.124

[33] Viorel Roş, Dragoş Bogdan, Octavia Spineanu-Matei, *Dreptul de autor şi drepturile conexe. Tratat*, All Beck (Bucureşti – 2005), pp.124-127

contactul semnat între regizor sau realizator şi producător;

- Opinăm că o astfel de prevedere contravine principiului legalităţii calităţii de autor, principiu care prevede că această calitate derivă din lege şi astfel nu ar putea fi stabilită pe cale convenţională;

- Operele audiovizuale face excepţie şi de la principiul protecţiei operei indiferent de modul de exteriorizare, prin natura lor aceste opere impunând ca forma susceptibilă de comunicare publică să îmbrace o formă perceptibilă auditiv şi vizual, în caz contrar putându-se bucura de protecţie ca alt tip de operă;
- Se bucură de protecţie atât operele audiovizuale cu un conţinut imaginativ ridicat cât şi cele cu un conţinut mai redus (de exemplu filmele documentare), acestea din urmă bucurându-se de protecţie ca urmare a alegerii originale a modului de alegere, asamblare, comentare, explicare şi prezentare a subiectului[34];
  - În cazul fragmentelor de astfel de opere preluate în cadrul altor opere se aplică regulile discutate mai sus cu privire la operele muzicale.

- Operele fotografice
  - Problemele legate de protecţia prin drept de autor a fotografiilor derivă din modalitatea de realizare a acestora, fotografiile fiind rezultatul unei combinaţii de procedee mecanice, fizice, chimice şi/sau electronice controlate de voinţa umană;
  - În cazul acestora aşadar originalitatea lor rezidă în actele pregătitoare şi nu în cele care, în mod direct, fixează imaginea;
    - Operele fotografice sunt protejabile în măsura în care în realizarea lor permit autorului lor să îşi manifeste personalitatea.
- Operele de artă grafică sau plastică
  - Această categorie de opere include: picturile, sculpturile, desenele, operele de grafică şi gravură;
    - Trebuie menţionat că instalaţiile grafice de tip multimedia se încadrează, de regulă, în categoria operelor audiovizuale;

[34] Charles Debbasch, *Droit de l'audiovisuel*, Dalloz (Paris – 1991), p. 617 cit în Viorel Roş, Dragoş Bogdan, Octavia Spineanu-Matei, *Dreptul de autor şi drepturile conexe. Tratat*, All Beck (Bucureşti – 2005), p.128

- Ceea ce se protejează este opera determinată şi nu stilul de execuţie[35];
  - Sunt protejate atât compoziţia operei cât şi expresia acesteia;
    - Compoziţia poate fi protejată chiar şi separat de expresie, ca operă individuală, atâta vreme cât îndeplineşte criteriile generale de protecţie[36];
- Sunt opere originale de artă plastică şi copiile, în număr limitat, făcute de artist sau cu autorizarea sa;
- Sunt admise la protecţie şi operele derivate realizate după opere de artă grafică sau plastică dar numai dacă sunt realizate cu acordul titularului de drepturi asupra operei preexistente şi numai dacă îndeplinesc condiţiile generale de protecţie.

- Operele derivate
  - Categoria operelor derivate include subcategoria operelor transformative (opere care transformă o operă preexistentă) şi subcategoria operelor compozite (opere care includ în conţinutul lor opere pre-existente)[37];
    - Prima subcategorie include opere precum traducerile, adaptările, adnotările, lucrările documentare, aranjamentele muzicale şi orice alte transformări ale unei opere literare, artistice sau ştiinţifice care reprezintă o muncă intelectuală de creaţie;
    - A doua subcategorie include opere precum culegerile de opere literare, artistice sau ştiinţifice, cum ar fi: enciclopediile şi antologiile, colecţiile sau compilaţiile de materiale sau date, protejate ori nu, inclusiv bazele de date, care, prin alegerea sau dispunerea materialului, constituie creaţii intelectuale;
  - Se observă din cele de mai sus că indiferent de subcategoria în care se încadrează, contribuţiile noilor autori la aceste opere trebuie să îndeplinească condiţiile generale de protecţie;
  - De asemenea, pentru a beneficia de protecţie, operele derivate trebuie făcute doar cu autorizarea titularului de drepturi asupra operei preexistente;

---

[35] Viorel Roş, Dragoş Bogdan, Octavia Spineanu-Matei, *Dreptul de autor şi drepturile conexe. Tratat*, All Beck (Bucureşti – 2005), p.137

[36] Viorel Roş, Dragoş Bogdan, Octavia Spineanu-Matei, *Dreptul de autor şi drepturile conexe. Tratat*, All Beck (Bucureşti – 2005), p.138

[37] Viorel Roş, Dragoş Bogdan, Octavia Spineanu-Matei, *Dreptul de autor şi drepturile conexe. Tratat*, All Beck (Bucureşti – 2005), p.172

- Interpretarea textului de lege care, textual, cere doar ca realizarea operei derivate să fie făcută „*fără a prejudicia drepturile autorilor operei originale*”, este guvernată de argumentul că este o prejudiciere a drepturilor autorului orice utilizare în afara limitelor stabilite de lege.

4.4.5 Creaţii excluse de la protecţie

Articolul 9 din legea 8/1996 enumeră categoriile de creaţii excluse de la protecţie:

„a) ideile, teoriile, conceptele, descoperirile ştiinţifice, procedeele, metodele de funcţionare sau conceptele matematice ca atare şi invenţiile, conţinute într-o operă, oricare ar fi modul de preluare, de scriere, de explicare sau de exprimare;

b) textele oficiale de natură politică, legislativă, administrativă, judiciară şi traducerile oficiale ale acestora;

c) simbolurile oficiale ale statului, ale autorităţilor publice şi ale organizaţiilor, cum ar fi: stema, sigiliul, drapelul, emblema, blazonul, insigna, ecusonul şi medalia;

d) mijloacele de plată;

e) ştirile şi informaţiile de presă;

f) simplele fapte şi date.”

În ceea ce priveşte textele oficiale, simbolurile oficiale şi mijloacele de plată acestea sunt excluse în virtutea naturii lor de bunuri necesare desfăşurării normale a vieţii sociale, economic şi politice.

Celelalte creaţii sunt excluse de la protecţie deoarece nu pot fi cadru pentru manifestarea personalităţii autorului şi deci nu pot fi susceptibile de originalitate.

4.5 Rezumat

Având în vedere faptul că protejarea unei opere prin drept de autor presupune în mod necesar limitarea modului și a gradului în care publicul general poate dispune de ea (pentru perioada în care protecția subzistă), eset absolut necesar ca aceasta să îndeplinească o serie de condiții pentru a se califica pentru această protecție.

Astfel opera trebuie să aibă o formă concretă de exprimare, să fie într-o formă perceptibilă terților și să fie originală. Totodată opera nu trebuie să fie dintre cele expres excluse de la protecția prin drept de autor.

Toate celelelate condiții care la prima vedere ar părea importante pentru protecția unei opere prin drept de autor nu au de fapt nici o semnificație.

4.6 Test de evaluare a cunoştinţelor

1. Arătaţi care dintre operele de mai jos nu pot fi în nici un caz protejate prin drepturi de autor (nici una sau mai multe variante sunt posibile):
    a. Filmul făcut de unul dintre infractori în timpul comiterii infracţiunii;
    b. Fotografia făcută într-o zonă unde fotografierea este interzisă;
    c. Articolele de presă ce conţin comentarii rasiste;
    d. Metoda de canto inventată de o mezzo-soprană celebră;
    e. Manualul de utilizare al telefonului mobil;
    f. Reprezentarea personajelor istorice utilizată pe bancnote.
2. Care sunt paşii necesari pentru ca o operă să fie protejată prin drept de autor (nici una sau mai multe variante sunt posibile):
    a. Obţinerea de dată certă;
    b. Efectuarea depozitului reglementar;
    c. Manifestarea personalităţii autorului;
    d. Fixarea operei pe un suport material;
    e. Înregistrarea operei la Oficiul Român pentru Drepturile de Autor;
    f. Exteriorizarea operei într-o manieră susceptibilă de a fi percepută de terţi.
3. Pentru ca o operă să fie considerată originală (nici una sau mai multe variante sunt posibile):
    a. Autorul trebuie să urmeze canoanele stilistice ale categoriei de opere în care vrea să îşi încadreze opera;
    b. Autorul trebuie să nu respecte în nici un caz canoanele stilistice ale categoriei de opere în care vrea să îşi încadreze opera;
    c. Autorul trebuie să creeze ceva nou;
    d. Autorul are voie să copieze din opere neprotejate;
    e. Autorul trebuie să creeze o operă derivată;
    f. Autorul trebuie să urmeze nişte paşi foarte clar definiţi de la care orice digresiune atrage neoriginalitatea.
4. Identificaţi cel puţin 3 opere pentru fiecare categorie de opere protejate.
5. O poezie recitată şi radiodifuzată este:
    a. O operă literară;
    b. O operă audiovizuală;
    c. O operă dramatică;
    d. Neprotejabilă prin drepturi de autor.
6. În cazul programelor pentru calculator sunt protejate prin drepturi de autor (nici una sau mai multe variante sunt posibile):
    a. Marca;
    b. Codul obiect;
    c. Procesorul;
    d. Codul sursă;
    e. Manualul de utilizare;
    f. Materialele pregătitoare.
7. Precizaţi motivele pentru care textele oficiale nu sunt protejate prin drepturile de autor.

4.7 Bibliografie specifică

Bibliografie obligatorie:

Viorel ROŞ, Dragoş BOGDAN, Octavia SPINEANU-MATEI, *Dreptul de autor şi drepturile conexe. Tratat*, All Beck (Bucureşti – 2005), pp. 80-85, 87-93, 95-108, 114-128, 130-132, 137-139, 171-180, 185-189.

Bibliografie facultativă:

Ioana VASIU, „Operele de artă digitală, cea mai nouă formă de exprimare a unei opere”[38], în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 1/2004.

Gheorghe GHEORGHIU, Liana IACOB, „Opera audiovizuală şi caractere relevante”, în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 1/2004.

Gheorghe GHEORGHIU, Liana IACOB, „Categorii de opere audiovizuale (II)”, în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 1/2005.

Gheorghe GHEORGHIU, Liana IACOB, „Calitatea de autor şi calitatea de titular al operelor audiovizuale în cadrul internaţional”, în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 2/2005.

Gheorghe GHEORGHIU, Liana IACOB, „Autorii operelor audiovizuale (II)”, în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 3/2005.

Mirela ROMIŢAN, „Protecţia operelor fotografice”, în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 4/2005.

Gheorghe GHEORGHIU, Liana IACOB, „Operele audiovizuale. Drepturile patrimoniale (I)”, în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 1/2006.

Mirela ROMIŢAN, „Protecţia scrierilor publicistice şi a surselor de informare”, în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 1/2006.

Gheorghe GHEORGHIU, „Operele audiovizuale. Drepturile patrimoniale (II)”, în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 2/2006.

Ioana Manea, „Protecţia jocurilor video şi de calculator”, în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 3/2006.

Paul BUTA, „Protecţia programelor pentru calculator în Uniunea Europeană”, în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 1/2007.

[38] Menţionăm că OUG 123/2005 a modificat Legea 8/1996 în sensul abrogării articolului 7 lit. j) care prevedea protecţia operelor digitale prin drepturi de autor. Considerăm totuşi că articolul citat poate contribui substanţial la înţelegerea modalităţii de apreciere a caracterelor care împing o creaţie spre protejabilitate.

Sorana POP, „Protecţia internaţională a formatelor de televiziune”, în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 2/2007.

Ligia DĂNILĂ, „Figuranţii – subiecte de drepturi conexe sau simplu decor?”, în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 4/2007.

Igor CHIROŞCA, „Problemele definirii operei de artă în dreptul de autor al Republicii Moldova”, în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 4/2007.

Ioana VASIU, Lucian VASIU, „Protecţia programelor informatice: aspecte tehnice şi legale”, în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 1/2008.

Ligia DĂNILĂ-CĂTUNA, „Pledoaria - obiect al dreptului de autor”, în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 4/2008.

Ligia CĂTUNA, „Opere şi Idei. Plagiat. Excepţia excepţiei”, în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 1/2009.

Teodora VASILICHE, „Protecţia melodiei 4’33” prin drept de autor”, în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 2/2009.

Diana-Ruxandra SIMIONESCU, „Operele fotografice - opere de autor protejate”, în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 2/2009.

Cornelia Dumitru, „Comparaţie între dreptul de autor şi dreptul de proprietate din dreptul comun” în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 3/2011

Cornelia Dumitru, „Comparaţie între dreptul de autor şi dreptul de proprietate în dreptul comun” în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 2/2011

Edmond Gabriel Olteanu, „Dreptul de autor asupra operelor de arta efemere” în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 1/2011

Nicoleta Rodica Dominte, „Parfumul şi protecţia dreptului de autor” în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 1/2011

Anechitoae Constantin, Petrescu Teodosie, „Predica - operă cu caracter religios, protejată prin dreptul de autor (II)” în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 4/2010

Huiduc Iulia Ioana, „Opera audiovizuală şi specificul ei” în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 3/2010

Coandă Oana Vasilica, „Dreptul la integritatea operei – limitare a dreptului de proprietate?” în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 2/2010

Ros Viorel, Buta Paul George, „Protecţia standardelor prin drept de autor” în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 1/2010

Anechitoae Constantin, Petrescu Teodosie, „Predica – operă cu caracter religios, protejată prin dreptul de autor (I)” în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 1/2010

Ioana Vasiu, „Protecţia creaţiilor vestimentare” în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 4/2009

Ioana Vasiu, „Protecţia lucrărilor coregrafice” în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 3/2009

Răzvan Dincă, „Relaţia dintre secretul comercial şi dreptul de autor” în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 3/2009

4.8 Răspunsuri la Test

1. d;
2. c, f;
3. d;
4. X;
5. a;
6. b, d, e, f.
7. X.

5. Unitatea de învăţare nr. 3: Dreptul de autor 3

5.1 Introducere

Această unitate urmăreşte detalierea noţiunilor de drepturi morale şi drepturi patrimoniale, identificarea naturii juridice a acestor drepturi şi a conţinutului lor.

5.2 Obiectivele/competenţele unităţii de învăţare

După parcurgerea acestei unităţi de învăţare veţi reuşi să:

- Indicaţi care sunt drepturile morale şi cele patrimoniale de autor;
- Arătaţi care sunt subiectele şi care este conţinutul acestor drepturi;
- Detaliaţi conţinutul fiecărui drept în parte;
- Detaliaţi conţinutul fiecărei modalităţi de utilizare în parte.

5.3 Durata medie de parcurgere acestei unităţi de învăţare este de 2 ore

5.4 Conţinutul unităţii de învăţare

5.4.1 Drepturile morale

Articolul 1 al Legii nr. 8/1996 privind dreptul de autor şi drepturile conexe, modificată prevede că dreptul de autor este legat de persoana autorului şi comportă atribute de ordin moral şi patrimonial.

Drepturile morale prevăzute de lege sunt:

- Dreptul de divulgare a operei
    - Este dreptul de a decide dacă, în ce mod şi când va fi adusă opera la cunoştinţă publică
    - Mai este denumit şi dreptul la prima publicare
    - Oferă autorului dreptul de a decide:
        - Dacă opera va fi sau nu adusă la cunoştinţa publicului
        - În ce mod va fi adusă la cunoştinţa publicului
        - Când va fi adusă la cunoştinţa publicului
    - Este un drept discreţionar şi absolut, unul dintre cele mai personale drepturi ale autorului
    - Dreptul de divulgare este un drept de decizie, este dreptul autorului de a hotărî dacă, în ce mod şi când aduce opera la cunoştinţa publicului aşadar dreptul de divulgare este exercitat în momentul în care autorul ia decizia cu privire la aducerea operei la cunoştinţa publicului
    - Dreptul de divulgare se consideră exercitat pentru toate modalităţile de aducere la cunoştinţă a publicului odată cu prima

aducere la cunoştinţă, indiferent de modul în care s-a făcut aceasta
        - Exercitarea dreptului de divulgare are loc în momentul luării deciziei în timp ce divulgarea efectivă este un fapt material ce poate fi perceput
        - Divulgarea efectivă nu trebuie făcută de autor ci poate fi făcută şi de un terţ, dreptul fiind exercitat la momentul luării deciziei de divulgare
    - Prin exercitarea dreptului de divulgare a operei iau naştere drepturile patrimoniale care nu mai rămân drepturi eventuale
    - În ceea ce priveşte operele postume acestea pot fi divulgate:
        - Fie dacă autorul şi-a manifestat în timpul vieţii intenţia de a le divulga fără a reuşi sau a instruit moştenitorii legali să le divulge după moartea sa
        - Fie dacă moştenitorii legali decid să exercite dreptul de divulgare în ceea ce priveşte operele autorului lor.
    - Proprietarul suportului pe care este fixată opera nu are un drept de divulgare a acesteia
        - Excepţie fac operele de artă plastică sau fotografică în cazul cărora proprietarul originalului operei poată să o expună public chiar fără ca opera să fi fost divulgată în prealabil (dacă autorul nu a exclus expres acest drept prin actul de înstrăinare a originalului).
- Dreptul la paternitate
    - Este dreptul de a pretinde recunoaşterea calităţii de autor a operei
    - Denumit şi dreptul la calitatea de autor
    - Conferă autorului dreptul de a cere ca numele său să figureze pe opere sau să fie asociat cu acestea
    - Are două aspecte:
        - Pozitiv: constă în dreptul autorului de a revendica oricând calitatea de autor
        - Negativ: constă în dreptul de a se opune oricărei uzurpări a calităţii sale de autor de către terţi
    - Din dreptul la calitatea de autor s-a impus şi obligativitatea indicării autorilor citaţi
    - Exerciţiul dreptului la paternitate se transmite moştenitorilor legali sau, în lipsa acestora, organismelor de gestiune colectivă pe termen nelimitat
        - Transmiterea dreptului la nume *inter vivos* nu este permisă de lege
    - Însuşirea fără drept a calităţii de autor constituie infracţiune.

- Dreptul la nume
    - Este dreptul de a decide sub ce nume va fi adusă opera la cunoştinţă publică
        - De fapt este dreptul autorului de a decide dacă opera apare sub numele lui sau sub pseudonim (sau în anonimat)
    - Asocierea numelui cu opera se face diferit în funcţie de tipul operei
    - Autorul poate decide să aducă opera la cunoştinţa publicului:
        - Sub numele său
        - Sub pseudonim
        - În anonimat
    - Autorul păstrează dreptul de a-şi dezvălui identitatea ulterior aducerii operei la cunoştinţă publică
    - Dacă opera este adusă la cunoştinţă publică sub pseudonim acesta trebuie să fie unul care să nu permită identificarea autorului
        - Dacă pseudonimul este unul transparent se aplică regulile comune
    - Exerciţiul dreptului la nume nu se transmite moştenitorilor aşadar aceştia nu pot reveni asupra deciziei autorului cu privire la numele sub care este adusă opera la cunoştinţă publică
- Dreptul la respectul integrităţii operei
    - Este dreptul de a pretinde respectarea integrităţii operei şi de a se opune oricărei modificări, precum şi oricărei atingeri adusă operei, dacă prejudiciază onoarea sau reputaţia sa
    - În esenţă nu este permisă nici o modificare sau adăugire fără acordul prealabil al autorului
    - Pentru că suportul material este diferit de operă, aprecierea inviolabilităţii se face exclusiv cu privire la operă
    - Pot exista cazuri
        - în care se consideră încălcat dreptul la inviolabilitate fără să existe un prejudiciu
        - în care modificări ale operei nu pot fi interzise atât timp cât autorul nu dovedeşte un prejudiciu
    - Dreptul la integritatea operei poate fi încălcat şi prin modificări ce privesc spiritul operei, fără a exista atingeri obiective
    - Dreptul la integritate este mai limitat în ceea ce priveşte anumite categorii de opere protejate:
        - Programele de calculator
            - Îndreptarea erorilor este permisă fără autorizarea autorului

        - Transformarea programului este permisă dacă este necesară utilizării programului conform destinaţiei sale
      - Operele arhitecturale
        - Pot fi modificate din necesităţi de siguranţă publică
    - Dreptul la integritate presupune şi imposibilitatea proprietarului suportului material de a distruge opera fără oferirea ei spre cumpărare autorului la preţul de cost al materialelor
    - Tot în virtutea dreptului la integritate este interzisă şi restaurarea operelor fără acordul prealabil al autorului, acesta fiind şi primul îndreptăţit să o refacă, el fiind singurul care poate să îi redea expresia originară
    - În cazul în care a fost cedat unui terţ dreptul de reproducere sau reprezentare acesta trebuie să facă o reproducere sau reprezentare cât mai fidelă a operei, în condiţii tehnice adecvate, cu respectarea drepturilor autorului
    - Pot fi corectate erori de ortografie, punctuaţie, sintaxă dar nu stilul
    - În cazul cesiunii dreptului de realizare de opere derivate autorul poate pretinde respectarea spiritului operei sale, el putând să acorde un grad mai redus sau mai crescut de libertate cesionarului în ceea ce priveşte modificările ce le poate opera acesta din urmă asupra operei originare
    - În cazul transformării autorul nu se poate opune modificărilor:
      - Impuse de natura operei derivate
      - Făcute într-o transformare privată
      - Făcute în scop de caricatură sau parodie
      - Impuse de realizarea utilizării permise de autor
- Dreptul de retractare
    - Este dreptul de a retracta opera, despăgubind, dacă este cazul, pe titularii drepturilor de utilizare prejudiciaţi prin exercitarea retractării
    - Este „contraponderea dreptului de divulgare şi consecinţă directă a caracterului absolut şi discreţionar al acestuia”[39]
    - Permite autorului să îşi retragă opera de pe piaţă pentru motive care nu pot fi cenzurate de instanţă

[39] Yolanda Eminescu, *Tratat de proprietate industrială*, vol. I, Editura Academiei (Bucureşti – 1982), p. 149 citat în Viorel Roş, Dragoş Bogdan, Octavia Spineanu-Matei, *Dreptul de autor şi drepturile conexe. Tratat*, All Beck (Bucureşti – 2005), p.228

- Se aplică totuşi teoria abuzului de drept în cazul în care autorul urmăreşte retractarea unei opere pentru a o repune pe piaţă cu modificări minore
- Titularii drepturilor de utilizare prejudiciaţi prin retractare trebuie despăgubiţi
- Dreptul de retractare poate paraliza forţa obligatorie a contractului în ipoteza unei cesiuni a drepturilor patrimoniale
- Dacă autorul cedează dreptul asupra suportului operei de artă plastică se consideră că nu mai poate să îşi exercite dreptul de retractare

5.4.2 Drepturile patrimoniale

Existenţa acestor drepturi este condiţionată de exercitarea de către autor a dreptului de divulgare. Ele sunt legate de persoana autorului, exclusive şi limitate în timp.

Drepturile patrimoniale prevăzute de lege sunt:

- Dreptul de a utiliza opera
  - Este dreptul autorului de a trage foloase materiale din utilizarea operei sale, el putând decide dacă, în ce mod şi când va fi utilizată opera inclusiv de a consimţi la utilizarea ei de către terţi
    - Consimţirea la utilizare se realizează prin cesionarea unuia sau mai multor drepturi patrimoniale
  - Dreptul de a utiliza opera dă naştere la drepturi patrimoniale, distincte şi exclusive, ale autorului de a autoriza sau interzice:[40]
    - Reproducerea integrală sau parţială, directă sau indirectă, temporară sau permanentă, prin orice mijloace şi sub orice formă a operei;
      - Prin reproducere se înţelege realizarea integrală sau parţială, a uneia ori a mai multor copii ale unei opere, direct sau indirect, temporar ori permanent, prin orice mijloc şi sub orice formă, inclusiv realizarea oricărei înregistrări sonore sau audiovizuale a unei opere, precum şi stocarea permanentă ori temporară a acesteia cu mijloace electronice
        - Nu are relevanţă dacă reproducerea este integrală sau parţială sau dacă este făcută prin alte mijloace decât cele utilizate pentru crearea originalului

[40] Viorel Roş, Dragoş Bogdan, Octavia Spineanu-Matei, *Dreptul de autor şi drepturile conexe. Tratat*, All Beck (Bucureşti – 2005), p.253

        - Reproducerea se referă de regulă la copierea şi multiplicarea operei fixată de autor pe un suport sau prezentată public de către autor
    - Nerespectarea dreptului exclusiv al autorului cu privire la reproducerea operei sale este incriminată de legea dreptului de autor ca infracţiune
- Distribuirea operei;
    - Prin distribuire se înţelege vânzarea sau orice alt mod de transmitere, cu titlu oneros sau gratuit, a originalului sau a copiilor unei opere, precum şi oferirea publică a acestora
        - Distribuirea are ca obiect suportul material în care opera este multiplicată şi nu opera în sine
        - Dreptul de distribuire se epuizează odată cu prima vânzare sau primul transfer de drept asupra originalului ori a copiilor unei opere, pe piaţa internă, de către titularul de drepturi sau cu consimţământul acestuia
            - Dreptul de distribuire se epuizează însă numai pentru modalităţile de utilizare convenite, nu pentru toate modalităţile
    - Distribuirea de mărfuri-pirat se pedepseşte, fiind infracţiune
        - Infracţiune este şi realizarea de mărfuri pirat în vederea distribuirii
- Importul în vederea comercializării pe piaţa internă a copiilor realizate cu consimţământul autorului;
    - Importul este introducerea, în scopul comercializării pe piaţa internă, a originalului sau a copiilor legal realizate ale unei opere, fixată pe orice fel de suport într-o altă ţară
        - Această operaţiune trebuie autorizată de titularul dreptului
    - Încălcarea dreptului exclusiv al autorului cu privire la importul pentru comercializare pe piaţa internă se pedepseşte ca infracţiune, fie că e vorba

de mărfuri pirat fie de copii realizate cu acordul titularului dreptului de reproducere

- Închirierea operei;
  - Prin închiriere se înţelege punerea la dispoziţie spre utilizare, pentru un timp limitat şi pentru un avantaj economic sau comercial direct sau indirect, a unei opere sau a copiilor protejate ale acesteia
  - Nu pot face obiect al închirierii:
    - Construcţiilor rezultate din proiecte arhitecturale
    - Originalele sau copiile operelor de design ori de artă aplicată, utilizate pentru realizarea produselor de consum
    - Originalele sau copiile operelor realizate în scopul comunicării publice ori pentru a căror utilizare există un contract
    - Lucrările de referinţă pentru consultare imediată sau pentru împrumut între instituţii
    - Operele create de autor în cadrul contractului individual de muncă, dacă acestea sunt utilizate de către cel care a angajat autorul, în cadrul activităţii sale obişnuite
  - Nerespectarea dreptului de închiriere constituie infracţiune
- Împrumutul operei;
  - Prin împrumut se înţelege punerea la dispoziţie spre utilizare, pentru un timp limitat şi fără un avantaj economic sau comercial direct ori indirect, a unei opere prin intermediul unei instituţii care permite accesul publicului în acest scop
    - La nivel european se consideră că cerinţa achitării unei sume necesare acoperirii cheltuielilor de funcţionare ale respectivei instituţii nu face avantaj comercial direct ori indirect
  - Autorul beneficiază de plata unei remuneraţii echitabile pentru autorizarea acestui împrumut

        - Exercitarea dreptului se face prin organele de gestiune colectivă
            - Remunerația nu este datorată pentru împrumuturile efectuate de biblioteci ale instituţiilor de învăţământ sau de biblioteci publice cu acces gratuit
    - Nu pot face obiect al împrumutului:
        - Construcţiilor rezultate din proiecte arhitecturale
        - Originalele sau copiile operelor de design ori de artă aplicată, utilizate pentru realizarea produselor de consum
        - Originalele sau copiile operelor realizate în scopul comunicării publice ori pentru a căror utilizare există un contract
        - Lucrările de referinţă pentru consultare imediată sau pentru împrumut între instituţii
        - Operele create de autor în cadrul contractului individual de muncă, dacă acestea sunt utilizate de către cel care a angajat autorul, în cadrul activităţii sale obişnuite
        - Construcţiilor rezultate din proiecte arhitecturale
    - Încălcarea dreptului exclusiv de autorizare a împrumutului nu este sancţionată penal sau contravenţional de lege
- Comunicarea publică, direct sau indirect a operei, prin orice mijloace, inclusiv prin punerea operei la dispoziţia publicului astfel încât să poată fi accesată în orice loc şi orice moment ales, în mod individual, de către public;
    - Comunicare publică înseamnă orice comunicare a unei opere, realizată direct sau prin orice mijloace tehnice, făcută într-un loc deschis publicului sau în orice loc în care se adună un număr de persoane care depăşeşte cercul normal al membrilor unei familii şi al cunoştinţelor acesteia, inclusiv reprezentarea scenică, recitarea sau orice altă modalitate publică de execuţie ori de prezentare directă a operei, expunerea publică

a operelor de artă plastică, de artă aplicată, fotografică şi de arhitectură, proiecţia publică a operelor cinematografice şi a altor opere audiovizuale, inclusiv a operelor de artă digitală, prezentarea într-un loc public, prin intermediul înregistrărilor sonore sau audiovizuale, precum şi prezentarea într-un loc public, prin intermediul oricăror mijloace, a unei opere radiodifuzate. De asemenea, se consideră publică orice comunicare a unei opere, prin mijloace cu fir sau fără fir, realizată prin punerea la dispoziţia publicului, inclusiv prin internet sau alte reţele de calculatoare, astfel încât oricare dintre membrii publicului să poată avea acces la aceasta din orice loc sau în orice moment ales în mod individual.

- Aşadar există două criterii de determinare a calităţii comunicării ca fiind publică:
  - Locul: este considerată a fi publică orice comunicare făcută într-un spaţiu deschis publicului
  - Participanţii la recepţia comunicării: se consideră publică orice comunicare făcută într-un loc în care se adună un număr de persoane care depăşeşte cercul normal al unei familii şi al cunoştinţelor acesteia, indiferent dacă membrii care compun acest public susceptibil de a recepţiona astfel de comunicări pot sau nu să o facă în acelaşi loc sau în locuri diferite ori în aceleaşi timp sau în momente diferite.[41]

- Comunicarea nu trebuie să fie efectivă, fiind suficient ca actul întreprins să urmărească acest lucru, publicul putând fi unul potenţial
- Comunicarea poate fi directă sau indirectă, după cum publicul este prezent în locul în care se face comunicarea sau nu

[41] Viorel Roş, Dragoş Bogdan, Octavia Spineanu-Matei, *Dreptul de autor şi drepturile conexe. Tratat*, All Beck (Bucureşti – 2005), p.265

- Dreptul de comunicare nu se epuizează ceea ce înseamnă că fiecare act de comunicare trebuie autorizat de titularul dreptului, receptorul unei comunicări nedobândind vreun drept în acest sens
- Nerespectarea dreptului de comunicare constituie infracţiune

- Radiodifuzarea operei;
  - Este o formă de comunicare indirectă a operei, prin intermediul unor mijloace tehnice
  - Prin radiodifuzare se înţelege:
    - emiterea unei opere de către un organism de radiodifuziune ori de televiziune, prin orice mijloc ce serveşte la propagarea fără fir a semnelor, sunetelor sau imaginilor, ori a reprezentării acestora, inclusiv comunicarea ei publică prin satelit, în scopul recepţionării de către public;
    - transmiterea unei opere sau a reprezentării acesteia, prin fir, prin cablu, prin fibră optică sau prin orice alt procedeu similar, cu excepţia reţelelor de calculatoare, în scopul recepţionării ei de către public.
  - Autorizarea e necesară doar pentru comunicările publice nu şi pentru cele private
    - E nevoie de autorizare distinctă pentru fiecare procedeu de comunicare
  - Nerespectarea acestui drept constituie infracţiune
- Retransmiterea prin cablu a operei;
  - Prin retransmitere prin cablu se înţelege transmiterea simultană, nealterată şi integrală, de către un operator, prin fir, prin cablu, prin fibră optică sau prin orice alt procedeu similar, cu excepţia reţelelor de calculatoare, sau printr-un sistem de difuzare prin unde ultrascurte, pentru recepţionarea de către public, a unei transmisii iniţiale, cu sau fără fir, inclusiv prin satelit, de servicii de programe de radiodifuziune sau de televiziune, destinate recepţionării de către public
  - Exercitarea acestui drept se face prin organele de gestiune colectivă
  - Nerespectarea acestui drept constituie infracţiune

        - Realizarea de opere derivate.
            - Operele derivate sunt cele care preiau elemente dintr-o operă preexistentă sau care pleacă de la o operă preexistentă
                - Prin realizarea de opere derivate se înţelege traducerea, publicarea în culegeri, adaptarea, precum şi orice altă transformare a unei opere preexistente, dacă aceasta constituie creaţie intelectuală
                    - Pentru ca opera derivată să constituie obiect al dreptului de autor drepturile autorului operei originale trebuiesc neprejudiciate (opera derivată trebuie realizată cu acordul autorului operei originare)
            - Titularul drepturilor de autor asupra operei derivate nu dobândeşte nici un drept în ceea ce priveşte opera originară
- Dreptul de suită
    - Este menit să ajute artiştii să beneficieze în timp de aprecierea valorii operelor lor deja vândute
    - Există doar în ceea ce priveşte operele de artă grafică sau plastică şi a operelor fotografice
    - Are două componente:
        - Autorul are dreptul de a încasa o cotă-parte din preţul de vânzare obţinut la orice revânzare a operei ulterioară primei înstrăinări de către autor
            - Suma obţinută se calculează pe baza unor cote stabilite de lege şi nu poate depăşi 12.500 €
        - Autorul are şi dreptul de a fi informat în legătură cu locul unde se află opera sa
            - Debitorul obligaţiei corelative dreptului de suită este totdeauna vânzătorul care:
                - este obligat să informeze autorul în legătură cu vânzarea, preţul obţinut şi locaţia operei în termen de două luni de la data vânzării
                - Răspunde de reţinerea, din preţul de vânzare a operei, a sumei cuvenite autorului
            - Proprietarii şi posesorii de opere mai au şi obligaţia de a

- Permite accesul autorului la opera sa şi de a o pune la dispoziția autorului pentru exercitarea dreptului de autor, dacă e nevoie
- Nu distruge opera înainte de a o oferi autorului la preţul de cost al materialului sau de a-i permite autorului să facă o copie a operei într-o manieră corespunzătoare

5.5 Rezumat

Dreptul (sau drepturile) de autor presupune o componentă strâns legată de autor și personalitatea acestuia (drepturile morale) și o componentă atașată perponderent aspectelor economice (drepturile patrimoniale).

Importanța relativă a celor două componente variază în funcție de sistemul de drept aplicabil dar sunt recunoscute cu aproximativ același conținut în toate statele dezvoltate de pe glob.

5.6 Test de evaluare a cunoştinţelor

1. Dreptul de divulgare (selectaţi varianta sau variantele care sunt adevărate):
    a. Conferă autorului posibilitatea de a alege numele sub care să fie publicată opera sa;
    b. Indică numele autorului;
    c. Conferă autorului posibilitatea de a decide dacă, în ce mod şi când este adusă opera sa la cunoştinţă publică;
    d. Este epuizat când prima persoană din public ia contact cu opera;
    e. Nu există pentru toate categoriile de opere protejate;
2. Dreptul la respectarea integrităţii operei (selectaţi varianta sau variantele care sunt adevărate):
    a. Conferă autorului posibilitatea de cere să fie singurul care corectează orice greşeală din opera sa;
    b. Conferă autorului posibilitatea de a cere ca în cazul operelor derivate să fie respectat spiritul lucrării sale preexistente;
    c. Conferă autorului posibilitatea de a interzice reparaţiile substanţiale ale operei de către alte persoane;
    d. Conferă autorului un drept de preempţiune la achiziția operei în cazul în care titularul de drepturi, altul decât autorul, vrea să o distrugă;
    e. Conferă autorului posibilitatea de a se opune parodierii operei sale;
3. Dreptul de retractare (selectaţi varianta sau variantele care sunt adevărate):

a. Poate fi cenzurat în exerciţiu de către instanţă;

b. Odată exercitat instituie obligaţia terţilor de a-l dezdăuna pe autor;

c. Scoate opera din circuitul civil;

d. Este, în principiu, irevocabil;

e. Nu există în ceea ce priveşte programele pentru calculator.

4. Evaluaţi similarităţile şi diferenţele dintre dreptul moral la nume şi dreptul moral la calitatea de autor.

5. Dreptul de suită (selectaţi varianta sau variantele care sunt adevărate):

a. Permite autorului să revendice opera din mâna oricărui terţ detentor;

b. Este un drept moral;

c. Există numai pentru operele grafice, de artă plastică şi fotografii;

d. Instituie în sarcina cumpărătorilor operei obligaţia de a plăti o sumă de bani autorului, chiar dacă nu cumpără opera de la autor;

e. Conferă autorului un drept de preempţiune la achiziţia operei în cazul în care titularul de drepturi, altul decât autorul, vrea să o distrugă;

6. Reproducerea operei (selectaţi varianta sau variantele care sunt adevărate):

a. Se poate face prin orice mod;

b. Fără acordul titularului de drept poate constitui infracţiune;

c. Poate fi totală sau parţială;

d. Vizează doar operele scrise;

e. Este un drept nepatrimonial.

7. Distribuirea operei (selectaţi varianta sau variantele care sunt adevărate):

a. Se epuizează odată cu punerea, de către autor sau cu acordul acestuia, a unei copii pe o piaţă, pentru acea copie şi pentru acea piaţă;

b. Se epuizează odată cu punerea, de către autor sau cu acordul acestuia, a unei copii pe o piaţă, pentru toate copiile şi pentru acea piaţă;

c. Se epuizează odată cu punerea, de către autor sau cu acordul acestuia, a unei copii pe o piaţă, pentru toate copiile şi pentru toate pieţele;

d. Se epuizează odată cu punerea, de către autor sau cu acordul acestuia, a tuturor copiilor pe o piaţă, pentru toate copiile şi pentru acea piaţă;

e. Se epuizează odată cu punerea, de către autor sau cu acordul acestuia, a tuturor copiilor pe o piaţă, pentru toate copiile şi pentru toate pieţele;

8. Este comunicare publică (selectaţi varianta sau variantele care sunt adevărate):
    a. Recitarea unei opere într-o sală de teatru goală;
    b. Vizionarea unui film în compania unui număr mic de prieteni foarte apropiaţi;
    c. Proiectarea versurilor unei poezii pe Palatul Parlamentului;
    d. Postarea unei cărţi pe un site Internet;
    e. Proiectarea unui film într-o mină abandonată şi în care este interzis accesul.

5.7 Bibliografie specifică

Bibliografie obligatorie:

Viorel ROŞ, Dragoş BOGDAN, Octavia SPINEANU-MATEI, *Dreptul de autor şi drepturile conexe. Tratat*, All Beck (Bucureşti – 2005), pp. 194-229, 247-271, 282-287.

Legea 8/1996 – art. 10 - 23.

Bibliografie facultativă:

Liviu ZIDARU, „Consideraţii privind noua reglementare a drepturilor patrimoniale de autor”, în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 1/2005.

Rodica PÂRVU, „Utilizarea muzicii pe Internet între legalitate şi ilicit”, în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 1/2005.

Liana Iacob, „Dreptul de reproducere. Jurisprudenţă franceză comentată”, în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 1/2005.

Rodica Bucur, „Dreptul la respectul integrităţii operei jurisprudenţă”, în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 2/2005.

Mirela ROMIŢAN, „Dreptul de suită”, în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 3/2005.

Gheorghe GHEORGHIU, Liana IACOB, „Operele audiovizuale (II). Drepturile morale”, în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 4/2005.

Elena BĂLAN, „Divulgarea operei postume”, în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 1/2006.

Otilia CALMUSCHI, „Epuizarea drepturilor de proprietate intelectuală”, în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 2/2006.

Dorian CHIROŞCA, „Conţinutul şi natura juridică a dreptului subiectiv la difuzarea operei în legislaţia Republicii Moldova. Evoluţie şi perspective”, în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 4/2006.

Ciprian Raul ROMIŢAN, „Drepturile morale de autor sub imperiul Legii nr. 8/1996”, în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 1/2007.

Aura CÂMPEANU, „Drepturile autorilor de programe pentru calculator. Valorificarea drepturilor patrimoniale de autor asupra programelor pentru calculator”, în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 2/2007.

Mirela ROMIŢAN, „Primele reglementări în România cu privire la drepturile autorilor de opere literare şi artistice”, în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 4/2007.

Olga BELEI, „Sancţionarea încălcării dreptului de autor asupra programelor pentru calculator în dreptul Republicii Moldova”, în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 1/2008.

Ciprian Raul ROMIŢAN, „Dreptul moral la respectarea integrităţii operei audiovizuale. Ajustarea imaginilor unui film prin metoda panscanning-ului. Jurisprudenţă daneză”, în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 3/2008.

Igor CHIROŞCA, „Lucrarea de artă plastică – o sursă de potenţiale conflicte între autorul şi proprietarul suportului material al lucrării”, în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 1/2009.

Edmond Gabriel OLTEANU, Sevastian CERCEL, „Exercitarea drepturilor morale ale autorului de către moştenitori”, în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 1/2009.

Constantin DUVAC, „Însuşirea fără drept a calităţii de autor al unei opere”, în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 2/2009.

Constantin ANECHITOAE, „Operele „orfane” şi operele anonime”, în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 2/2009.

Vasiu Ioana, Vasiu Lucian, „Problema protecţiei drepturilor de proprietate intelectuală în contextul site-urilor cu conţinut generat de utilizator” în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 3/2010

Tâmplaru Iulia, Ioana Ursulean, Stefan Alexandru, „Consideraţii privind operele postume” în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 2/2010

Edmond Gabriel Olteanu, „Consideraţii cu privire la conceptul de autoplagiat” în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 4/2009

Teodor Bodoaşcă, „Unele contribuţii la studiul regimului juridic al dreptului de suită” în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 3/2009

Rodica Pârvu, „Dreptul de împrumut public” în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 3/2009

Edmond Gabriel Olteanu, „Dreptul moral la integritatea operei” în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 3/2009

5.8 Răspunsuri la Test

1. c;
2. b, c, d;
3. c, d, e;
4. X;
5. c, d, e;
6. a, b, c;
7. a;
8. a, c, d.

6. Unitatea de învăţare nr. 4: Dreptul de autor 4

6.1 Introducere

Această unitate urmăreşte deatalierea regimului juridic aplicabil drepturilor morale şi patrimoniale de autor, identificarea limitărilor exercitării drepturilor de autor și examinarea regulilor generale privind cesiunea drepturilor patrimoniale de autor.

6.2 Obiectivele/competenţele unităţii de învăţare

După parcurgerea acestei unităţi de învăţare veţi reuşi să:

- Arătaţi care sunt caracterele juridice ale drepturilor morale de autor;
- Arătaţi care sunt caracterele juridice ale drepturilor patrimoniale de autor;
- Indicaţi care sunt diferenţele de regim juridic între cele două categorii de drepturi;
- Argumentaţi necesitatea existenţei acestor diferenţe în regimul juridic al celor două categorii de drepturi;
- Arătaţi care sunt limitările aplicabile exerciţiului drepturilor de autor;
- Argumentaţi necesitatea existenţei acestor limitări;
- Detaliaţi condiţiile care se cer întrunite pentru ca limitările exerciţiului drepturilor de autor să funcţioneze;
- Indicaţi limitele în care poate opera o cesiune de drepturi de autor;
- Detaliaţi condiţiile pe care legea le impune pentru cesionarea drepturilor patrimoniale de autor.

6.3 Durata medie de parcurgere acestei unităţi de învăţare este de 2 ore

6.4 Conţinutul unităţii de învăţare

6.4.1 Regimul juridic al drepturilor morale de autor

Drepturile morale sunt instituite spre protejarea personalităţii autorului. Caracterele drepturilor morale nu sunt enunţate explicit de lege dar pot fi deduse din dispoziţiile legii.

Drepturile morale de autor au următoarele caractere juridice:

- Caracterul strict personal
    - În timpul vieţii autorului ele nu pot fi exercitate decât de autor
        - Totuşi ele pot fi transmise prin moştenire, nu însă şi prin contracte între vii
- Caracterul inalienabil şi insesizabil
    - Drepturile morale nu pot fi înstrăinate de către autor şi acesta nu poate nici renunţa la ele

        - Aceste drepturi fiind inalienabile nu pot fi nici urmărite silit de creditorii autorului
- Caracterul imprescriptibil
    - Prescripţia extinctivă se aplică doar în cazul drepturilor patrimoniale, nu şi al celor morale
- Caracterul perpetuu
    - Se justifică prin nevoia de a proteja opera autorului şi după ce acesta încetează din viaţă
    - Se transmit prin moştenire pe durată nelimitată
        - Nu se transmite dreptul la nume şi dreptul de retractare.

6.4.2 Regimul juridic al drepturilor patrimoniale de autor

- Caracterul personal
    - Indică legătura cu persoana autorului
    - Drepturile patrimoniale pot fi transmise atât prin acte între vii cât şi prin moştenire sau, uneori, prin efectul legii
- Caracterul exclusiv
    - Are două componente:
        - Autorul are dreptul suveran de a decide dacă opera va fi utilizată, în ce mod şi când
        - Monopolul utilizării aparţine în exclusivitate autorului
- Caracterul temporar
    - Ca regulă generală drepturile patrimoniale de autor durează tot timpul vieţii autorului iar după moartea acestuia se transmit prin moştenire, potrivit legislaţiei civile, pe o perioadă de 70 de ani, oricare ar fi data la care opera a fost adusă la cunoştinţă publică în mod legal. Dacă nu există moştenitori, exerciţiul acestor drepturi revine organismului de gestiune colectivă mandatat în timpul vieţii de către autor sau, în lipsa unui mandat, organismului de gestiune colectivă cu cel mai mare număr de membri, din domeniul respectiv de creaţie.[42]
    - Regula aceasta priveşte toate drepturile patrimoniale şi se aplică în cazul operelor publicate de autor în timpul vieţii sub numele său sau sub un pseudonim care nu lasă nici o îndoială asupra identităţii autorului
        - Excepţii:
            - Persoana care aduce la cunoştinţă publică o operă care nu a fost divulgată în termenul de protecţie beneficiază de drepturi de autor asupra

[42] Art. 25 alin. (1) din Legea nr. 8/1996 privind dreptul de autor şi drepturile conexe, modificată.

respectivei opere pentru o perioadă de 25 de ani de la momentul în care a fost adusă pentru prima dată la cunoştinţă publică
    - Condiţii:
        - Durata de protecţie a operei să fi expirat
        - Opera să nu fi fost adusă la cunoştinţă publică în termenul de protecţie
        - Opera să fie adusă la cunoştinţă, după expirarea duratei de protecţie, în mod legal
    - Drepturile de autor asupra operelor aduse în mod legal la cunoştinţa publică sub pseudonim sau fără indicarea autorului e de 70 de ani de la data aducerii la cunoştinţă publică
        - Dacă autorul îşi divulgă identitatea se aplică regula comună
    - Pentru operele comune durata drepturilor e de 70 de ani de la decesul ultimului coautor
        - Dacă opera este divizibilă atunci durata se calculează după regula comună pentru fiecare parte a operei
    - Pentru operele colective durata drepturilor e de 70 de ani de la data aducerii ei la cunoştinţă
    - Durata de 70 de ani de la moartea autorului se calculează de la 1 ianuarie a anului următor morţii autorului
    - Durata de 70 de ani de la data aducerii la cunoştinţă publică se calculează de la data aducerii efective la cunoştinţă publică a operei
- Atunci când durata de protecţie expiră opera cade în domeniul public ceea ce semnifică încetarea monopolului asupra utilizării operei
    - În mod obişnuit aparţin domeniului public:
        - Operele lipsite de originalitate

- Operele care prin natura şi destinaţia lor aparţin domeniului public
- Operele a căror durată de protecţie a încetat
- Operele puse chiar de autori în domeniul public

- Moştenirea drepturilor patrimoniale de autor
  - Drepturile patrimoniale de autor se pot transmite şi prin succesiune legală şi prin succesiune testamentară
  - Dacă nu sunt moştenitori exerciţiul drepturilor fiind transmis organelor de gestiune colectivă a drepturilor, moştenitor fiind, potrivit legislaţiei civile, statul român

6.4.3 Limitările exercitării drepturilor de autor

Necesitatea existenței acestor limite este dată de echilibrarea interesului public (acela de a asigura accesul la operele spiritului)cu interesul autorilor (acela de a se bucura de recompensare pentru utilizarea operelor lor).

Legea diferenţiază între două cazuri în care se aplică aceste limite la exercitarea dreptului de autor, în funcţie de scopul privat sau public al utilizării.

- Copia privată
  - Se referă la reproducerea unei opere fără consimţământul autorului, pentru uz personal sau pentru cercul normal al unei familii, cu condiţia ca opera să fi fost anterior adusă la cunoştinţă publică, iar reproducerea să nu contravină utilizării normale a operei şi să nu îl prejudicieze pe autor sau pe titularul drepturilor de utilizare.[43]
  - Nu se aplică programelor pentru calculator
    - În cazul acesta se poate face o copie de arhivă sau de siguranţă dacă aceasta este necesară pentru asigurarea utilizării programului
  - Se cer îndeplinite cumulativ următoarele condiţii:
    - Opera să fi fost efectiv divulgată
    - Reproducerea să nu contravină utilizării normale a operei
    - Reproducerea să nu îl prejudicieze pe autor sau pe titularul dreptului de utilizare
    - Reproducerea să se facă pentru uz personal sau pentru cercul normal al unei familii
      - Uzul personal priveşte exclusiv pe cel care face copia

[43] Art. 34 alin. (1) din Legea nr. 8/1996 privind dreptul de autor şi drepturile conexe, modificată.

        - Cercul normal al unei familii semnifică o adunare, în acelaşi loc, a familiei şi a prietenilor care frecventează familia respectivă
    - Pentru a compensa autorii legea stabileşte obligativitatea achitării unei remuneraţii pentru copia privată care se achită pentru copia realizată dar se percepe din preţul pentru suporturile pe care se pot realiza copii şi al aparatelor care permit reproducerea operelor.
        - Remuneraţia este plătită de către fabricanţii şi importatorii de suporturi sau aparate care realizează copii către organele de gestiune colectivă stabilite potrivit legii
        - Cuantumul remuneraţiei se stabileşte prin negociere între părţi
- Limitările pentru folosinţă publică
    - Trebuie îndeplinite o serie de condiţii generale:
        - Opera trebuie să fi fost anterior adusă la cunoştinţă publică legal
        - Utilizarea să fie conform bunelor uzanţe
        - Utilizarea să nu contravină utilizării normale a operei
        - Utilizarea să nu îl prejudicieze pe autor sau pe titularii drepturilor de utilizare
    - Cu respectarea acestor condiţii generale se poate beneficia de limitările pentru folosinţă publică în următoarele situaţii şi modalităţi:
        - reproducerea unei opere în cadrul procedurilor judiciare, parlamentare sau administrative ori pentru scopuri de siguranţă publică;
        - utilizarea de scurte citate dintr-o operă, în scop de analiză, comentariu sau critică ori cu titlu de exemplificare, în măsura în care folosirea lor justifică întinderea citatului;
            - trebuie ca reproducerea să fie identică, nu se poate modifica pasajul redat în nici un fel
            - reproducerea pasajului trebuie să fie identificabilă în operă presupunând identificarea pasajului prin ghilimele şi indicarea sursei şi autorului
            - citarea trebuie făcută în scopurile prevăzute de lege
            - pasajul reprodus trebuie să fie scurt
        - utilizarea de articole izolate sau de scurte extrase din opere în publicaţii, în emisiuni de radio sau de televiziune ori în înregistrări sonore sau audiovizuale,

destinate exclusiv învăţământului, precum şi reproducerea pentru învăţământ, în cadrul instituţiilor de învăţământ sau de ocrotire socială, de articole izolate sau de scurte extrase din opere, în măsura justificată de scopul urmărit;

- reproducerea pentru informare şi cercetare de scurte extrase din opere, în cadrul bibliotecilor, muzeelor, filmotecilor, fonotecilor, arhivelor instituţiilor publice culturale sau ştiinţifice, care funcţionează fără scop lucrativ; reproducerea integrală a exemplarului unei opere este permisă, pentru înlocuirea acestuia, în cazul distrugerii, al deteriorării grave sau al pierderii exemplarului unic din colecţia permanentă a bibliotecii sau a arhivei respective;
- reproducerile specifice realizate de bibliotecile accesibile publicului, de instituţiile de învăţământ sau de muzee ori de către arhive, care nu sunt realizate în scopul obţinerii unui avantaj comercial sau economic, direct ori indirect;
- reproducerea, cu excluderea oricăror mijloace care vin în contact direct cu opera, distribuirea sau comunicarea către public a imaginii unei opere de arhitectură, artă plastică, fotografică sau artă aplicată, amplasată permanent în locuri publice, în afara cazurilor în care imaginea operei este subiectul principal al unei astfel de reproduceri, distribuiri sau comunicări şi dacă este utilizată în scopuri comerciale;
- reprezentarea şi executarea unei opere în cadrul activităţilor instituţiilor de învăţământ, exclusiv în scopuri specifice şi cu condiţia ca atât reprezentarea sau executarea, cât şi accesul publicului să fie fără plată;
- utilizarea operelor în timpul celebrărilor religioase sau al ceremoniilor oficiale organizate de o autoritate publică;
- utilizarea, în scopuri publicitare, a imaginilor operelor prezentate în cadrul expoziţiilor cu acces public sau cu vânzare, al târgurilor, licitaţiilor publice de opere de artă, ca mijloc de promovare a evenimentului, excluzând orice utilizare comercială.

- Tot cu respectarea condiţiilor generale sunt permise reproducerea, distribuirea, radiodifuzarea sau comunicarea către public, fără un avantaj direct sau indirect, comercial sau economic:

- de scurte extrase din articole de presa şi reportaje radiofonice sau televizate, în scopul informării asupra problemelor de actualitate, cu excepţia celor pentru care o astfel de utilizare este, în mod expres, rezervată;
- de scurte fragmente ale conferinţelor, alocuţiunilor, pledoariilor şi ale altor opere de acelaşi fel, care au fost exprimate oral în public, cu condiţia ca aceste utilizări să aibă ca unic scop informarea privind actualitatea;
- de scurte fragmente ale operelor, în cadrul informaţiilor privind evenimentele de actualitate, dar numai în măsura justificată de scopul informării;
- de opere, în cazul utilizării exclusiv pentru ilustrare în învăţământ sau pentru cercetare ştiinţifică;
- de opere, în beneficiul persoanelor cu handicap, care sunt direct legate de acel handicap şi în limita cerută de handicapul respectiv.

6.4.4 Reguli generale privind cesiunea drepturilor patrimoniale de autor

În materia dreptului de autor legea foloseşte termenul de cesiune pentru a desemna atât cesiunea cât şi concesiunea sau licenţa. Cesiunea este definită ca fiind convenţia prin care autorul sau titularul drepturilor patrimoniale de autor transmite totalitatea sau o parte a drepturilor sale patrimoniale de autor asupra unei opere către o altă persoană, de regulă, în schimbul unui preţ.[44]

6.4.4.1 Condiţii generale de validitate a contractelor de cesiune a drepturilor de autor

- Consimţământul
  - Trebuie să provină de la o persoană cu discernământ, să fie exprimat cu intenţia de a produce efecte juridice, să fi e exteriorizat şi să nu fie alterat de vreun viciu de consimţământ
  - Particularităţi:
    - Datorită faptului că doar prin exercitarea dreptului de divulgare drepturile patrimoniale devin actuale, doctrina consideră că e necesar consimţământul personal şi scris al autorului
    - În cazul în care autorul îşi exercită dreptul de retractare contractul de cesiune este denunţat unilateral, fără ca instanţa să poată cenzura acest drept, caz în care cesionarul este îndreptăţit la despăgubiri

[44] Viorel Roş, Dragoş Bogdan, Octavia Spineanu-Matei, *Dreptul de autor şi drepturile conexe. Tratat*, All Beck (Bucureşti – 2005), p.351

- Capacitatea părţilor
    - În ceea ce priveşte capacitatea persoanelor fizice
        - Orice persoană fizică poate fi titular de drepturi de autor
        - Nu orice persoană fizică poate cesiona drepturile de autor
            - Se aplică regulile generale ale capacităţii de exerciţiu, persoanele lipsite de capacitate de exerciţiu putând încheia acte juridice doar prin reprezentant, minorul cu capacitate de exerciţiu restrânsă putând încheia acte juridice în nume propriu dar numai cu aprobarea prealabilă a tutorelui sau părinţilor
    - În ceea ce priveşte capacitatea persoanelor juridice
        - Achiziţionarea de drepturi de autor este supusă principiului specialităţii capacităţii de folosinţă a persoanei juridice
- Obiectul contractelor
    - Obiectul trebuie să îndeplinească următoarele condiţii:
        - Obiectul să existe
            - Poate fi obiect valabil al cesiunii şi o operă viitoare (sau opere viitoare)
                - Operele obiect al cesiunii în acest caz trebuie să fie identificate potrivit genului lor
            - Nu pot fi obiect al cesiunii drepturile privind operele dintr-o succesiune nedeschisă
            - Nu pot fi cesionate drepturile asupra tuturor operelor viitoare ale autorului
        - Obiectul să fie determinat sau determinabil
            - Trebuie să fie individualizat potrivit genului operei
            - Trebuie determinată şi contraprestaţia cesionarului
            - Contractul trebuie să conţină clauze explicite cu privire la:
                - Drepturile patrimoniale transmise
                    - În cesiune de drepturi patrimoniale de autor nu există cesiune implicită, aşadar orice drept nu este explicit cedat se consideră a fi rămas la cedent

- Excepţiile de la această regulă sunt stabilite limitativ de lege:
    - Cedarea dreptului de reproducere prezumă şi cedarea dreptului de distribuire, dacă nu se prevede altfel
    - Proprietarul originalului unei opere de artă plastică sau fotografică o poate expune public chiar dacă aceasta nu a fost adusă la cunoştinţă publică, dacă nu se prevede altfel
    - Drepturile de autor asupra programelor de calculator realizate de angajat în executarea unui contract individual de muncă se consideră cedate angajatorului, dacă nu se prevede altfel

- Pentru fiecare drept transmis, a modalităţilor de utilizare transmise
    - Nu se prezumă cedate alte modalităţi decât cele explicit prevăzute ca cedate în contract
    - În cazul în care se prevede cedarea drepturilor în toate modalităţile de utilizare, acestea sunt înţelese a fi acele modalităţi existente la momentul cesiunii, nu şi cele inventate ulterior, dacă nu se prevede expres în contract

- Întinderea cesiunii
  - Se referă la întinderea teritorială a cesiunii
    - Pot exista cesiuni exclusive simultane ale aceluiaşi drept pentru teritorii diferite
- Durata cesiunii
  - Este o cesiune afectată de modalitatea unui termen extinctiv
    - În orice caz această perioadă nu poate excede limitei de protecţie
  - Lipsa clauzei care stabileşte durata cesiunii se sancţionează cu nulitatea relativă
- Natura exclusivă sau neexclusivă a cesiunii
  - Cesiunea exclusivă presupune transmiterea dreptului din patrimoniul cedentului în al cesionarului în timp ce cesiunea neexclusivă presupune o licenţă
  - Dacă cesiunea este exclusivă, cedentul nu mai poate folosi el însuși opera în modalităţile, pe termenul, şi în teritoriul pentru care au fost cedate
  - Cesionarul neexclusiv nu poate introduce acţiunea în contrafacere
  - Cesionarul exclusiv poate ceda mai departe, fără acordul autorului sau cedentului anterior, dreptul care i-a fost cedat în modalitatea, pe termenul şi pentru teritoriul pentru care îi fusese cedat
  - Dacă cesiunea este exclusivă acest lucru trebuie menţionat expres de contractul de cesiune
- Remuneraţia titularului dreptului cedat
  - Modul de calcul al remuneraţiei este lăsat la latitudinea părţilor, în

general se face în sumă fixă sau ca procentaj din beneficiile obţinute de cesionar din utilizarea operei
        - Dacă remuneraţia nu este stabilită cedentul poate cere organelor jurisdicţionale să o stabilească
        - Se stabileşte pornind de la remuneraţiile pentru aceeaşi categorie de opere, destinaţia şi durata utilizării, alte circumstanţe
        - Cesiunea poate fi şi cu titlu gratuit caz în care trebuie respectate regulile referitoare la donaţie
        - Dacă există o disproporţionalitate vădită între remuneraţia autorului şi beneficiile obţinute de cedent, autorul poate cere instanţei revizuirea contractului de cesiune sau mărirea remuneraţiei sale
    - Obiectul să fie în circuitul civil
        - Ca să fie în circuitul civil operele trebuie să fi fost divulgate în mod legal
        - Dacă autorul şi-a exercitat dreptul de retractare, opera iese din circuitul civil
    - Obiectul să fie posibil
        - Obiectul trebuie să fie posibil pentru cel care se obligă
        - Imposibilitatea relativă de executare nu exonerează de răspundere pe cedent care poate fi obligat la daune faţă de cesionar
    - Obiectul să fie licit şi moral
        - Obiectul este ilicit sau imoral dacă utilizarea drepturilor cedate îl expune pe cesionar unei sancţiuni civile, administrative sau penale
        - Nu se poate pune problema unei condiţionări a verificării calităţii operei dacă aceasta este în esenţă o condiţie pur potestativă din partea debitorului
        - De asemenea nu se poate abuza de dreptul de autor în sensul comiterii unor fapte anticoncurenţiale
- Cauza

- Cedentul se obligă în considerarea remuneraţiei sale
- Cesionarul se obligă în considerarea scopului său de a-şi recupera investiția şi a obţine profit

6.4.4.2 Forma contractelor

Legea a impus, pentru protejarea autorilor, condiţia încheierii contractelor în formă scrisă şi a includerii unor clauze obligatorii, neîndeplinirea acestor condiţii oferind părţii interesate posibilitatea de a cere anularea contractului. Contractul trebuie însă încheiat în formă scrisă *ad probationem* şi nu *ad validitatem*.

Mai mult, doctrina şi jurisprudenţa au stabilit că doar autorul se poate prevala de lipsa formei scrise, condiţia fiind stabilită de legiuitor în favoarea sa.

Nici una din părţile contractante nu va putea face dovada existenţei contractului altfel decât prin prezentarea înscrisului, terţii la contract putând proba existenţa acestuia, conform regulii generale, prin orice mijloc de probă.

Singura excepţie permisă de la condiţia încheierii contractelor de cesiune (şi licenţă) în formă scrisă se referă la contractele având ca obiect opere utilizate în presă.

6.4.4.3 Desfiinţarea contractelor

Cauze de încetare a contractelor de cesiune de drepturi patrimoniale de autor:

- Cauze de încetare a contractelor în conformitate cu dreptul comun, atât cât sunt compatibile cu regulile speciale ale dreptului de autor
- Motive special reglementate de legea dreptului de autor
    - Inutilizarea sau utilizarea insuficientă a dreptului cedat de către cesionar
        - Dacă prin această inutilizare sau utilizare insuficientă sunt afectate considerabil interesele autorului
        - Nu poate fi solicitată dacă inutilizarea sau utilizarea insuficientă se datorează faptei proprii a cedentului, faptei unui terţ, cazului fortuit sau forţei majore
        - Nu se poate cere înainte de împlinirea unui termen de 2 ani de la încheierea cesiunii
        - La dreptul de a cere desfiinţarea contractului pentru inutilizare sau utilizare insuficientă nu se poate renunţa anticipat
    - Exercitarea de către autor a dreptului de retractare
        - Motivele exercitării acestui drept nu pot fi cenzurate de instanţă
        - Autorul trebuie să despăgubească cesionarii păgubiţi de desfiinţarea unilaterală a cesiunii

        - Nu poate fi exercitat în ceea ce priveşte programele pentru calculator
- Motive speciale reglementate de legea dreptului de autor pentru diversele tipuri de contracte

6.4.4.4 Interpretarea contractelor

Există derogări în materia dreptului de autor de la regulile generale de interpretare a contractelor, reguli care pot fi însă folosite şi în materia cesiunii de drepturi patrimoniale de autor dar nu mai în subsidiar.

Excepţiile privesc:

- Regula că tot ceea ce nu este expres cedat se prezumă păstrat de cedent
    - Cu cele 3 excepţii:
        - Cedarea dreptului de reproducere prezumă şi cedarea dreptului de distribuire, dacă nu se prevede altfel
        - Proprietarul originalului unei opere de artă plastică sau fotografică o poate expune public chiar dacă aceasta nu a fost adusă la cunoştinţă publică, dacă nu se prevede altfel
        - Drepturile de autor asupra programelor de calculator realizate de angajat în executarea unui contract individual de muncă se consideră cedate angajatorului, dacă nu se prevede altfel
- Regula că orice termeni echivoci se vor interpreta în favoarea cedentului
    - Spre deosebire de regula de drept comun că orice clauză obscură se interpretează în contra vânzătorului.

6.5 Rezumat

Drepturile morale, legate strând de personalitatea autorului, au un regim diferit de al drepturilor patrimoniale în ceea ce privește durata și transmiterea acestora.

Pentru a menține echilibrul între interesul social centrat pe necesitatea motivării creatorilor și interesul social al menținerii unui domeniu public cât mai larg necesar dezvoltării ulterioare legea prevede anumite limitări în exercitarea drepturilor de autor.

Pentru transmiterea valabilă a drepturilor patrimoniale de autor se cer a fi respectate anumite condiții generale, acestea referindu-se la consimțământ, capacitate, obiect, cauză, formă, situațiile în care aceste contracte sunt desființate și regulile de interpretare a clauzelor acestora.

6.6 Test de evaluare a cunoştinţelor

1. Drepturile morale de autor (selectaţi varianta sau variantele care sunt adevărate):
    a. Se nasc prin simplul fapt al creării operei;

b. Se moştenesc, mai puţin dreptul la respectul integrităţii operei şi dreptul la retractare;
c. Nu se pot transmite prin acte *inter vivos*, mai puţin dreptul la nume;
d. Sunt insesizabile;
e. Durează 70 de ani de la moartea autorului;

2. Drepturile patrimoniale de autor (selectaţi varianta sau variantele care sunt adevărate):
   a. Se pot exercita de la naşterea operei;
   b. Încetează la căderea în domeniul public a operei;
   c. Se moştenesc perpetuu;
   d. Nu se pot transmite prin acte *inter vivos*;
   e. Nu există toate pentru orice categorie de opere.
3. Pentru ca o reproducere să fie considerată copie privată trebuie (selectaţi varianta sau variantele care sunt adevărate):
   a. Să nu fie făcută în scop comercial;
   b. Să se refere la un program pentru calculator;
   c. Să fie făcută prin Internet;
   d. Să fie destinată uzului personal sau în cercul normal al unei familii;
   e. Să nu contravină utilizării normale a operei.
4. Identificaţi limitările exerciţiului dreptului de autor de care beneficiaţi într-o săptămână normală de muncă.
5. Sunt condiţii generale de valabilitate a unei cesiuni de drepturi de autor (selectaţi varianta sau variantele care sunt adevărate):
   a. Autorul să nu fi retractat opera înainte de cesiune;
   b. Integritatea operei să fie protejată de către cesionar;
   c. Persoana juridică cesionar să acţioneze în limitele principiului specialităţii capacităţii de folosinţă;
   d. Opera să nu fi fost divulgată efectiv publicului;
   e. Să se fi epuizat dreptul de distribuire al operei.
6. Pentru ca o cesiune de drepturi de autor să fie valabilă obiectul acesteia trebuie să fie (selectaţi varianta sau variantele care sunt adevărate):
   a. Numai o operă prezentă, certă şi individual determinată;
   b. O operă sau mai multe opere prezente sau viitoare, determinate sau determinabile, mai puţin totalitatea operelor viitoare ale autorului;
   c. Determinat sau determinabil atât sub aspectul operei cât şi sau aspectul drepturilor cedate, a modalităţilor cedate, a duratei, întinderii şi exclusivităţii cesiunii precum şi a preţului acesteia;
   d. Posibil absolut pentru cedent;
   e. Licit şi moral.
7. Contractele de cesiune de drepturi de autor trebuie să fie (selectaţi varianta sau variantele care sunt adevărate):
   a. Încheiate întotdeauna în formă scrisă pentru a fi valabile;
   b. Încheiate întotdeauna în formă scrisă *ad probationem*;
   c. Încheiate în formă autentică în cazul în care cesiunea se face cu titlu gratuit;
   d. Încheiate în formă scrisă pentru a fi probate, mai puţin cele privind operele utilizate în presă;

e. Încheiate în baza principiului consensualsimului prin simplul acord de voinţă între părţi.

8. Contractele de cesiune de drepturi de autor încetează:
   a. Prin împlinirea termenului pentru care au fost încheiate;
   b. Prin utilizarea insuficientă a drepturilor cedate în condiţiile în care prin aceasta este prejudiciat cedentul, deşi utilizarea insuficientă nu îi este imputabilă;
   c. Prin predarea suportului material al operei;
   d. Prin retractarea operei de către moştenitorii autorului;
   e. Prin distrugerea, de către cesionar, a copiilor efectuate de el.
9. La interpretarea contractelor de cesiune de drepturi de autor (selectaţi varianta sau variantele care sunt adevărate):
   a. Clauzele echivoce se interpretează în contra autorului;
   b. Se vor avea în vedere întotdeauna şi cesiunile implicite de drepturi, indiferent de natura operei;
   c. Se presupune existenţa unei cesiuni implicite a dreptului de distribuire în cazul cedării dreptului de reproducere;
   d. Se urmează întocmai regulile de interpretare stabilite de dreptul civil.

6.7 Bibliografie specifică

Bibliografie obligatorie:

Viorel ROŞ, Dragoş BOGDAN, Octavia SPINEANU-MATEI, *Dreptul de autor şi drepturile conexe. Tratat*, All Beck (Bucureşti – 2005), pp. 229-234, 287-299, 300-322, 350-371.

Legea 8/1996 – art. 24 - 47.

Bibliografie facultativă:

Rodica PÂRVU, Ana Maria MARINESCU, „Remuneraţia compensatorie pentru copia privată", în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 2/2005.

Ioana VASIU, Lucian VASIU, „Digital Rights Management: Promises, Dilemmas, and Concerns", în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 2/2006.

Ciprian Raul ROMIŢAN, „Reglementarea producerii, importului, distribuirii, închirierii şi comercializării programelor pentru calculator în dreptul român", în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 3/2006.

Paul BUTA, „Consideraţii de bază asupra excepţiei de copie privată (Basic considerations on the private copy limitation to copyright)", în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 3/2006.

Paul BUTA, Anca MUŞAT, „Condiţiile în care se poate beneficia de limitările în exerciţiul dreptului de autor”, în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 2/2007.

Aura CÂMPEANU, „Drepturile autorilor de programe pentru calculator. Valorificarea drepturilor patrimoniale de autor asupra programelor pentru calculator”, în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 3/2007.

Dorian CHIROŞCA, „Copia privată – o limită a exercitării dreptului de autor în legislaţia Republicii Moldova”, în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 3/2007.

Edmond Gabriel OLTEANU, „Consideraţii asupra relaţiei dintre dreptul de autor şi mecanismul peer-to-peer”, în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 3/2007.

Ciprian Raul ROMIŢAN, „Competenţa de judecată a litigiilor ce au ca obiect drepturile băneşti cuvenite autorilor, artiştilor interpreţi sau executanţi ori a producătorilor de înregistrări sonore şi audiovizuale”, în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 4/2007.

Teodor BODOAŞCĂ, „Contribuţii la studiul regimului juridic aplicabil remuneraţiei cuvenite titularului drepturilor patrimoniale de autor în cazul cesiunii acestora”, în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 2/2008.

Mirela ROMIŢAN, „Unele consideraţii cu privire la noţiunea de plagiat”, în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 2/2008.

Mirela ROMIŢAN, „Consideraţii cu privire la noţiunea de autoplagiat”, în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 3/2008.

Olga BELEI, „Reglementarea excepţiilor şi limitări ale drepturilor titularilor conform proiectului de lege privind dreptul de autor şi drepturilor conexe în Republica Moldova”, în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 3/2008.

Constantin DUVAC, Ciprian Raul ROMIŢAN, „Copia privată a operelor ştiinţifice din domeniul juridic. Răspunderea penală potrivit Legii nr.8/1996 privind dreptul de autor şi drepturile conexe”, în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 1/2009.

Lucian POP, „Autorul între suveranitate şi suzeranitate. Limitele exercitării dreptului de autor”, în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 2/2009.

Marian-Alexandru CHIVU, „Recunoaşterea dreptului de autor între ţări”, în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 2/2009.

Ioana VOICU, „Durata protecţiei dreptului de autor şi a drepturilor conexe în România şi Republica Moldova”, în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 2/2009.

Nicoleta - Raina DUMITRU, „Internetul...respect pentru creaţie. Realitate sau utopie? România versus Franţa”, în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 2/2009.

Mateo BALLI-MATEO, „Dreptul de autor. Aspecte comparative între România, Italia şi Albania”, în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 2/2009.

Popovici Paul, „Unele consideraţii privind parodia din perspectiva dreptului de autor” în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 3/2011

Aura Ivan-Dumitrascu, „Interpretarea uniformă a noţiunii de „compensaţie echitabilă” pentru copia privată prevăzută de art. 5 alin. 2 lit. b) din directiva 2001/29/CE” în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 1/2011

Ligia Dănilă Cătuna, „Limite legale ale exercitării dreptului de autor. aspecte atipice derivate din alt act normativ” în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 4/2009

Mariana Liliana Savu, „Drepturile de autor, drepturile conexe şi drepturile succesorale ale soţului supravieţuitor” în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 4/2009

ORDA, „Seminarul naţional limite şi excepţii în dreptul de autor. Cadru juridic. Aplicare” în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 4/2009

Viorel Roş, „Dreptul de citare” în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 3/2009

Teodor Bodoaşcă, „Contribuţii la studiul reglementărilor legale referitoare la limitele exercitării drepturilor de autor” în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 3/2009

Nicoleta Rodica Dominte, „Limitele exercitării dreptului de autor în statele membre ale uniunii europene” în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 3/2009

6.8 Răspunsuri la Test

1. a, d;
2. b, e;
3. a, d, e;
4. X;
5. a, c;
6. b, c, d, e;
7. c, d, e;
8. a, b;
9. c.

7. Unitatea de învăţare nr. 5: Dreptul de autor 5

7.1 Introducere

Această unitate urmăreşte detalierea principalelor contracte de cesiune de drepturi patrimoniale de autor şi o prezentare succintăa drepturilor conexe drepturilor de autor.

7.2 Obiectivele/competenţele unităţii de învăţare

După parcurgerea acestei unităţi de învăţare veţi reuşi să:

- Arătaţi care sunt principalele contracte de cesiune de drepturi de autor;
- Detaliaţi condiţiile speciale de validitate în raport de fiecare tip de contract studiat;
- Arătaţi care sunt drepturile conexe drepturilor de autor;
- Indicaţi subiecţii drepturilor conexe drepturilor de autor;
- Justificaţi existenţa acestor drepturi conexe drepturilor de autor;
- Detaliaţi conţinutul şi limitele drepturilor conexe drepturilor de autor.

7.3 Durata medie de parcurgere acestei unităţi de învăţare este de 2 ore

7.4 Conţinutul unităţii de învăţare

7.4.1 Principalele contracte de cesiune de drepturi patrimoniale de autor

Principalele contracte prevăzute de lege sunt contractul de editare, contractul de reprezentare teatrală sau execuţie muzicală, contractul de închiriere, contractul de comandă şi contractul de adaptare audiovizuală.

- Contractul de editare
    - Editarea este reproducerea unei opere şi răspândirea ei în public printr-o fiecare materială şi durabilă[45] deci contractul de editare este convenţia prin care titularul dreptului de autor cedează editorului, în schimbul unei remuneraţii, dreptul de a reproduce şi de a distribui opera.
    - Cesiunea acestor drepturi poate fi exclusivă sau neexclusivă în cadrul contractului de editare
    - Orice tip de operă, nu doar cele literare, pot fi editate atât timp cât sunt susceptibile de reproducere
    - Cesiunea în cadrul contractului de editare priveşte reproducerea *stricto sensu*, neincluzând şi adaptarea

[45] Viorel Roş, Dragoş Bogdan, Octavia Spineanu-Matei, *Dreptul de autor şi drepturile conexe. Tratat*, All Beck (Bucureşti – 2005), p.371

        - În contractul de editare se poate introduce totuşi o clauză prin care să fie cedat şi dreptul de realizare de opere derivate
    - Este un contract sinalagmatic (editorul îşi asumă obligaţia de a reproduce şi distribui opera, autorul îşi asumă obligaţia de a furniza opera), cu titlu oneros şi comutativ, consensual (forma scrisă este cerută doar *ad probationem*) şi translativ de drepturi (în cazul cesiunii exclusive).
    - Editorul parte în contract este un comerciant, potrivit Codului comercial, putând fi o întreprindere de editură
        - Editorul fiind comerciant, de cele mi multe ori, contractul de editare este civil pentru cedent şi comercial pentru cesionar, cu toate acestea contractul este supus legii comerciale potrivit art. 56 C. Com.
    - Particularităţi în ceea ce priveşte condiţiile de validitate ale contractului de editare:
        - Forma şi conţinutul contractului:
            - Contractul trebuie să conţină clauze privind următoarele probleme:
                - Durata cesiunii
                    - Neincluderea acestei clauze se sancţionează cu anulabilitatea contractului
                - Natura exclusivă sau neexclusivă
                    - Neincluderea acestei clauze se sancţionează cu anulabilitatea contractului
                - Întinderea teritorială a cesiunii
                    - Neincluderea acestei clauze se sancţionează cu anulabilitatea contractului
                - Numărul maxim şi minim al exemplarelor
                    - Neincluderea acestei clauze se sancţionează cu nulitatea relativă a contractului în cazul în care e invocată de autor/cedent
                - Remuneraţia autorului
                    - Neincluderea acestei clauze se sancţionează cu anulabilitatea contractului
                - Numărul de exemplare oferite gratuit autorului

        - Neincluderea acestei clauze se sancţionează cu nulitatea relativă a contractului în cazul în care e invocată de autor/cedent
    - Termenul pentru apariţia şi distribuirea exemplarelor fiecărei ediţii sau fiecărui tiraj
        - Neincluderea acestei clauze se sancţionează cu nulitatea relativă a contractului în cazul în care e invocată de autor/cedent
    - Termenul de predare a originalului operei de către autor
        - Neincluderea acestei clauze se sancţionează cu nulitatea relativă a contractului în cazul în care e invocată de autor/cedent
    - Procedura de control al numărului de exemplare produse de editor
        - Neincluderea acestei clauze se sancţionează cu nulitatea relativă a contractului în cazul în care e invocată de autor/cedent
    - Modalităţile de utilizare cedate
        - Neincluderea acestei clauze se sancţionează cu nulitatea relativă a contractului în cazul în care e invocată de autor/cedent
- Efectele contractului de editare sunt:
    - Obligaţiile cedentului:
        - Obligaţia de a pune obiectul ediţiei la dispoziţia editorului
            - Trebuie predat într-o formă care permite reproducerea normală
            - Cedentul păstrează dreptul de proprietate asupra suportului
        - Obligaţii subsecvente:
            - Obligaţia conformităţii operei (autorul nu poate modifica substanţial opera după predarea obiectului ediţiei)
            - Obligaţia efectuării corecturilor necesare

        - Refuzul autorului de a-şi îndeplini această obligaţie echivalează cu retractarea
    - Obligaţia de garanţie
        - Cedentul trebuie să garanteze împotriva tulburărilor de drept şi a celor de fapt:
            - Va răspunde pentru cesiunile anterioare sau ulterioare făcute, chiar şi dacă acestea privesc opere diferite dar numai în detalii nesemnificative
            - Trebuie să se abţină de la orice acte care ar jena normala utilizare a operei (ceea ce nu semnifică imposibilitatea de a scrie o altă operă pe aceeaşi temă)
            - În cazul în care a încheiat un contract pentru o singură ediţie nu poate încheia un alt contract de editare înainte de epuizarea primei ediţii
            - Nu poate încorpora opera unei ediţii complete a operelor sale înainte de epuizarea ediţiei anterioare
            - Trebuie să se abţină de la orice fapte care ar jena normala utilizare a operei şi să evite să facă rău operei odată introdusă în circuitul economic
            - Răspunde şi pentru fapta unui terţ dacă aceasta priveşte o tulburare de drept (acţiunile împotriva editorului pentru contrafacere, încălcarea dreptului la intimitate şi

viaţă privată sau a drepturilor personalităţii prin operă)

- Obligaţiile cesionarului:
  - Obligaţia de publicare a operei:
    - Dacă editorul nu publică opera în termenul convenit autorul poate solicita desfiinţarea contractului şi plata de daune
      - El poate păstra remuneraţia deja primită sau solicita plata integrală a remuneraţiei
      - Dacă nu există un termen prevăzut de contract editorul trebuie să o publice în maxim un an de la data acceptării acesteia
      - Publicare înseamnă distribuire către public, obligaţia de publicare fiind una de rezultat
  - Pentru ca opera să fie distribuită ea trebuie înainte reprodusă
    - Reproducerea trebuie făcută în condiţiile şi numărul de exemplare convenit cu cedentul
    - Dacă nu este stabilit un număr de exemplare se va lua în considerare cel utilizat de regulă pentru acelaşi tip de operă
    - Dacă nu se stabileşte numărul de ediţii prin contract se consideră că editorul poate edita câte ediţii doreşte în limita de timp a cesiunii
      - Trebuie să anunţe şi să remunereze autorul pentru fiecare ediţie
    - Dacă nu este stabilit un termen pentru reproducerea operei termenul este cel stabilit de lege pentru publicare
      - Editorul nu poate interveni în conţinutul operei
        - El poate totuşi să corecteze erorile de ortografie, punctuaţie, sintaxă dar nu şi stilul

    - Distribuirea se face de către editor prin vânzare, închiriere sau împrumut.
- Obligaţia de publicitate pentru operă
    - Este o obligaţie de mijloace
    - Trebuie făcută conform uzanţelor pentru tipul de operă care se promovează
- Obligaţia de utilizare a operei
    - Dacă editorul nu utilizează sau utilizează insuficient opera, cauzând prejudicii semnificative cedentului acesta poate solicita desfiinţarea contractului de editare
- Contractul cu editare este un contract cu executare succesivă şi editorul mai are trei obligaţii subsecvente:
    - Obligaţia de a avea un număr de exemplare în stoc şi la vânzare pe măsura cererii
    - Obligaţia de a reimprima opera dacă se epuizează cât timp mai există cerere pentru ea
        - Fără a depăşi însă limitele stabilite de contractul de editare
    - Obligaţia de a permite autorului să aducă îmbunătăţiri operei la fiecare ediţie
        - Modificările aduse nu trebuie să mărească substanţial costul editorului sau să schimbe caracterul operei
- Obligaţia de plată a remuneraţiei cedentului
    - Trebuie să asigure cedentului atât remuneraţia în bani cât şi un număr de exemplare gratuite stabilit prin contract
    - Remuneraţia trebuie prevăzută în contract împreună cu modalitatea de calcul a acesteia
        - dacă această clauză lipseşte cedentul poate
            - cere organelor jurisdicționale să stabilească remuneraţia cuvenită, sau

- să ceară instanţei anularea contractului de editare
- Dacă există o disproporţie evidentă între remuneraţia autorului şi beneficiile cesionarului autorul poate cere instanţei revizuirea contractului sau mărirea convenabilă a remuneraţiei
- obligaţia de restituire a originalului operei
- obligaţia de a oferi autorului copiile rămase în stoc
- dacă după 2 ani de la publicare editorul doreşte să le distrugă
- trebuie să le ofere la preţul pe care l-ar fi obţinut prin vânzarea pentru distrugerea lor

- Transmisiunea contractului de editare
  - Fiind un contract *intuitu personae*, editorul nu poate ceda contractul fără consimţământul scris al autorului
- Încetarea contractului de editare
  - Contractul de editare încetează în cazurile prevăzute de dreptul comun dar şi în cazuri specifice precum:
    - Exercitarea de autorul cedent a dreptului de retractare
    - Neutilizare sau utilizare insuficientă dacă interesele cedentului sunt afectate considerabil
    - Epuizarea ultimei ediţii convenite
      - Se consideră epuizată o ediţie dacă numărul exemplarelor nevândute e mai mic de 5% din numărul total de exemplare sau mai mic de 100
    - Nepublicarea în termenul convenit
      - În acest caz cedentul are dreptul de a cere desfiinţarea contractului şi daune pentru neexecutare
    - Pierderea operei originare
    - În cazul decesului autorului înainte de terminarea operei contractul se consideră rezolvit numai pentru partea de operă neterminată
      - Editorul poate publica partea terminată a operei numai dacă autorul şi-a manifestat

în timpul vieţii acordul neechivoc în acest sens.

- Contractul de comandă
    - Contractul de comandă are ca obiect valorificarea drepturilor patrimoniale asupra unei opere viitoare însă acordul părţilor priveşte nu numai opera viitoare ci şi activitatea de creaţie a autorului.[46]
    - În cazul acestui contract autorul îşi asumă o dublă obligaţie: cea de a crea opera şi cea de a înstrăina drepturile patrimoniale către cel care a comandat-o.
    - Contractul de comandă trebuie să conţină două termene distincte: termenul de predare a operei şi termenul de acceptare a operei de către cel care o comandă. Dacă opera nu îndeplineşte condiţiile obiectiv măsurabile de acceptare stabilite prin contract cel care a comandat-o poate denunţa contractul (caz în care sumele deja plătite rămân la autor şi acesta mai are dreptul să solicite şi restituirea cheltuielilor efectuate pentru realizarea operei).

7.4.2 Drepturile conexe dreptului de autor

Beneficiază de drepturi conexe dreptului de autor:

- Artiştii interpreţi sau executanţi, pentru propriile interpretări sau execuţii
    - Drepturi morale:
        - Dreptul de a pretinde recunoaşterea paternităţii propriei interpretări sau execuţii
        - Dreptul de a pretinde ca numele sau pseudonimul său să fie indicat sau comunicat la fiecare spectacol şi la fiecare utilizare a înregistrării acestuia
        - Dreptul de a pretinde respectarea calităţii prestaţiei sale şi de a se opune oricărei deformări, falsificări sau altei modificări substanţiale a interpretării ori execuţiei sale sau oricărei încălcări a drepturilor sale, care ar prejudicia grav onoarea ori reputaţia sa
    - Drepturi patrimoniale
        - Artistul interpret sau executant are dreptul exclusiv de a autoriza sau interzice:
            - fixarea interpretării sau a execuţiei sale
            - reproducerea interpretării sau a execuţiei fixate

[46] Viorel Roş, Dragoş Bogdan, Octavia Spineanu-Matei, *Dreptul de autor şi drepturile conexe. Tratat*, All Beck (Bucureşti – 2005), p.395

- distribuirea interpretării sau a execuţiei fixate
- închirierea interpretării sau a execuţiei fixate
- împrumutul interpretării sau al execuţiei fixate
- importul în vederea comercializării pe piaţa internă a interpretării sau a execuţiei fixate
- radiodifuzarea şi comunicarea publică ale interpretării sau ale execuţiei sale, cu excepţia cazului în care interpretarea ori execuţia a fost deja fixată sau radiodifuzată, caz în care nu are dreptul decât la remuneraţie echitabilă
- punerea la dispoziţia publicului a interpretării sau a execuţiei sale fixate, astfel încât să poată fi accesată, în orice loc şi în orice moment ales, în mod individual, de către public
- retransmiterea prin cablu a interpretării sau a execuţiei fixate.

- Producătorii de înregistrări sonore, pentru propriile înregistrări
  - Drepturi morale:
    - Dreptul de a înscrie numele sau denumirea sa pe suporturile înregistrărilor sale sonore
  - Drepturi patrimoniale
    - Producătorii de înregistrări sonore are dreptul exclusiv de a autoriza sau interzice:
      - reproducerea prin orice mijloc şi sub orice formă a propriilor înregistrări sonore
      - distribuirea propriilor înregistrări sonore
      - închirierea propriilor înregistrări sonore
      - împrumutul propriilor înregistrări sonore
      - importul în vederea comercializării pe piaţa internă a copiilor legal realizate a propriilor înregistrări sonore
      - radiodifuzarea şi comunicarea publică a propriilor înregistrări sonore, cu excepţia celor publicate în scop comercial, caz în care nu are dreptul decât la remuneraţie echitabilă
      - punerea la dispoziţia publicului a propriilor înregistrări sonore, astfel încât să poată fi accesate, în orice loc şi în orice moment ales, în mod individual, de către public
      - retransmiterea prin cablu a propriilor înregistrări sonore.

- Producătorii de înregistrări audiovizuale, pentru propriile înregistrări
    - Drepturi morale:
        - Dreptul de a înscrie numele sau denumirea sa pe suporturile înregistrărilor sale audiovizuale
    - Drepturi patrimoniale
        - Producătorii de înregistrări audiovizuale au dreptul exclusiv de a autoriza sau interzice:
            - reproducerea prin orice mijloc şi sub orice formă a propriilor înregistrări audiovizuale
            - distribuirea propriilor înregistrări audiovizuale
            - închirierea propriilor înregistrări audiovizuale
            - împrumutul propriilor înregistrări audiovizuale
            - importul în vederea comercializării pe piaţa internă a copiilor legal realizate a propriilor înregistrări audiovizuale
            - radiodifuzarea şi comunicarea publică a propriilor înregistrări audiovizuale, cu excepţia celor publicate în scop comercial, caz în care nu are dreptul decât la remuneraţie echitabilă
            - punerea la dispoziţia publicului a propriilor înregistrări audiovizuale, astfel încât să poată fi accesate, în orice loc şi în orice moment ales, în mod individual, de către public
            - retransmiterea prin cablu a propriilor înregistrări audiovizuale.
- Organismele de radiodifuziune şi televiziune, pentru propriile emisiuni şi servicii de programe
    - Drepturi patrimoniale
        - Organismele de radiodifuziune şi televiziune au dreptul exclusiv de a autoriza sau interzice:
            - fixarea propriilor emisiuni şi servicii de programe de radiodifuziune sau de televiziune
            - reproducerea prin orice mijloc şi sub orice formă a propriilor emisiuni şi servicii de programe de radiodifuziune sau de televiziune fixate pe orice fel de suport, indiferent dacă au fost transmise prin fir sau fără fir, inclusiv prin cablu sau satelit
            - distribuirea propriilor emisiuni şi servicii de programe de radiodifuziune sau de televiziune fixate pe orice fel de suport

- importul, în vederea comercializării pe piaţa internă, a propriilor emisiuni şi servicii de programe de radiodifuziune sau de televiziune fixate pe orice fel de suport
- retransmiterea sau reemiterea propriilor emisiuni şi servicii de programe de radiodifuziune sau de televiziune prin mijloace fără fir, prin fir, prin cablu, prin satelit sau prin orice alt procedeu similar, precum şi prin orice alt mod de comunicare către public, inclusiv retransmiterea pe Internet
- comunicarea publică a propriilor emisiuni şi servicii de programe de radiodifuziune sau de televiziune în locuri accesibile publicului, cu plata intrării
- închirierea propriilor emisiuni şi servicii de programe de radiodifuziune sau de televiziune, fixate pe orice tip de suport
- împrumutul propriilor emisiuni şi servicii de programe de radiodifuziune sau de televiziune fixate pe orice fel de suport
- punerea la dispoziţia publicului a propriilor emisiuni şi servicii de programe de radiodifuziune sau de televiziune fixate pe orice fel de suport, indiferent dacă au fost emise prin fir sau fără fir, inclusiv prin cablu sau satelit, astfel încât să poată fi accesate în orice loc şi în orice moment ales, în mod individual, de către public.

7.5 Rezumat

Principalele contracte de cesiune a drepturilor de autor sunt contractul de editare și contractul de comandă. Fiecare dintre acestea impune pentru validitate respectarea unor condiții specifice.

Pe lângă drepturile de autor care aparțin autorului legea oferă protecție și altor neautori implicați însă în procesul creativ: artiștii interpreți sau executanți, producătorul de videograme sau fonograme, organele de televiziune și radiodifuziune.

7.6 Test de evaluare a cunoştinţelor

1. Contractul de editare (selectaţi varianta sau variantele care sunt adevărate):
   a. Este un contract încheiat *intuitu personae*;
   b. Este un contract ce poate privi numai operele scrise;

c. Presupune cedarea drepturilor de reproducere, distribuire şi comunicare publică;
d. Este întotdeauna un contract civil, nu un contract comercial;
e. Presupune şi cedarea dreptului de adaptare a operei.

2. Pentru a nu fi anulabil contractul de editare trebuie să prevadă (selectaţi varianta sau variantele care sunt adevărate):
   a. Termenul de predare al obiectului ediţiei;
   b. Numărul de exemplare gratuite cuvenite autorului;
   c. Că se cedează şi dreptul de adaptare al operei;
   d. Procedura de control al numărului de exemplare produse de editor;
   e. Numele sub care să fie editată opera.
3. În cazul contractului de editare cedentul (selectaţi varianta sau variantele care sunt adevărate):
   a. Nu poate efectua corecturile esenţiale;
   b. Nu poate retracta opera dacă cesiunea a fost exclusivă;
   c. Poate desfiinţa contractul unilateral prin nepredarea obiectului ediţiei;
   d. Poate încheia un alt contract de editare pentru o operă derivată bazată pe opera cedată imediat după încheierea contractului de editare privind opera iniţială;
   e. Garantează pe cesionar pentru tulburările de drept.
4. În cazul contractului de editare cesionarul (selectaţi varianta sau variantele care sunt adevărate):
   a. Poate cere revizuirea contractului în cazul în care există o disproporţie evidentă între remuneraţia plătită şi beneficiile obţinute;
   b. Trebuie să editeze opera în numărul şi modalităţile convenite cu autorul;
   c. Dobândeşte în proprietate suportul obiectului ediţiei;
   d. Trebuie să menţină în stoc şi la vânzare un număr de copii ale operei corespunzător cu cererea, fără depăşirea limitelor de cantitate şi timp agreate prin contract;
   e. Trebuie să facă publicitate operei.
5. Contractul de comandă (selectaţi varianta sau variantele care sunt adevărate):
   a. Permite, înaintea termenului de acceptare, celui care a comandat opera să o refuze dacă nu respectă cerinţele sale;
   b. Obligă pe autor la predarea operei la termenul de acceptare;
   c. Obligă pe autor să returneze sumele primite în cazul în care opera este refuzată;
   d. Conţine, sub sancţiunea nulităţii, trei termene: de predare, de verificare şi de acceptare;
   e. Permite remunerarea autorului doar în sumă forfetară.
6. Artiştii interpreţi şi executanţi (selectaţi varianta sau variantele care sunt adevărate):
   a. Au doar drepturi morale conexe drepturilor de autor;
   b. Au doar drepturi patrimoniale conexe drepturilor de autor;
   c. Au dreptul de a se opune oricărei deformări, falsificări sau altei modificări substanţiale a interpretării ori execuţiei lor;

d. Au dreptul de a se opune la radiodifuzarea şi comunicarea publică a interpretării sau execuţiei lor deşi aceasta a fost deja fixată;
e. Au drept de suită.

7. Analizaţi similarităţile şi deosebirile dintre drepturile conexe drepturilor de autor ale producătorilor de înregistrări sonore, pentru propriile înregistrări, ale producătorilor de înregistrări audiovizuale, pentru propriile înregistrări şi ale organismelor de radiodifuziune şi televiziune, pentru propriile emisiuni şi servicii de programe.

7.7 Bibliografie specifică

Bibliografie obligatorie:

Viorel ROŞ, Dragoş BOGDAN, Octavia SPINEANU-MATEI, *Dreptul de autor şi drepturile conexe. Tratat*, All Beck (Bucureşti – 2005), pp. 371-394, 395-396, 461-482.

Legea 8/1996 – art. 48 – 57, 92-121[1].

Bibliografie facultativă:

Mirela ROMIŢAN, Delia VASILIU, „Drepturile patrimoniale ale artiştilor interpreţi şi executanţi. Jurisprudenţă", în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 2/2005.

Paul Alexandru MANOLE, „Valorificarea drepturilor de autor. Contractul de editare", în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 1/2006.

Ciprian Raul ROMIŢAN, „Infracţiunea de comunicarea publică a operelor sau a produselor purtătoare de drepturi conexe", în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 2/2006.

Ana-Maria MARINESCU, „Aspecte privind dreptul de autor şi drepturile conexe în Armenia, Croaţia şi Nigeria", în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 2/2006.

Marius Bogdan BULANCEA, „Infracţiunea de punere la dispoziţia publicului, fără consimţământul titularilor de drepturi, a produselor purtătoare de drepturi de autor, de drepturi conexe sau de drepturi sui-generis ale fabricanţilor de baze de date", în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 4/2006.

Florin COJOCARU, „Programele de televiziune cu acces condiţionat. Legislaţie. Comentarii", în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 2/2007.

Liliana Mariana SAVU, „Gestiunea drepturilor conexe ale artiştilor interpreţi sau executanţi", în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 1/2008.

Liliana Mariana SAVU, „Consideraţii cu privire la definirea noţiunii de artişti interpreţi sau executanţi”, în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 2/2008.

Liliana Mariana SAVU, „Remuneraţie datorată artiştilor interpreţi sau executanţi pentru utilizarea fonogramelor sau a reproducerilor acestora de către distribuitorii prin cablu. Organismul de gestiune colectivă. Excepţii. Studiu de caz”, în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 3/2008.

Felicia CHIFA, „Particularităţile repartizării sarcinii probaţiunii în cauzele privind apărarea drepturilor de autor şi a drepturilor conexe”, în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 3/2008.

Teodor BODOAŞCĂ, Aurelia DRĂGHICI, „Contribuţii la studiul reglementărilor legale referitoare la contractul de editare”, în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 1/2009.

Mihaela STĂNESCU, „Dispoziţiile Convenţiei de la Roma cu privire la protecţia organismelor de radiodifuziune”, în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 1/2009.

Petre Dungan, „Consideraţii privind unele infracţiuni prevăzute în legea nr. 8/1996 privind dreptul de autor şi drepturile conexe (i)” în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 3/2011

Ioana Vasiu, Lucian Vasiu, „Licenţa de folosire a programelor informatice, constituţie sau dictat?” în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 3/2011

Marius Pantea, „Antrepriza criminală în domeniul drepturilor de proprietate intelectuală” în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 3/2011

Bujorel Florea, „Valorificarea drepturilor patrimoniale de autor prin intermediul contractului de editare” în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 3/2011

Dragos Bogdan, „Proprietatea intelectuală în jurisprudenţa Curţii Europene a Drepturilor Omului” în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 2/2011

Constantin Duvac, „Analiza infracţiunii prevăzute în art. 140 alin. 1 lit. b) din legea nr. 8/1996 privind drepturile de autor şi drepturile conexe” în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 2/2011

Nicolae Grofu, „Elemente de criminalistică tactică privind percheziţia sistemelor informatice în cazul cercetării infracţiunilor săvârşite în domeniul proprietăţii intelectuale” în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 2/2011

Gavrilescu Marian, Cicerone Valentin Radu-Sultanescu, „Aspecte de natură juridică în legătură cu infracţiunile privind dreptul de autor şi drepturile conexe,

brevetele de invenţie, desenele şi modelele" în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 1/2011

Olteanu Edmond Gabriel, „Mandatul organismelor de gestiune colectivă" în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 3/2010

Bârlog Ramona, Gheorghiu Gheorghe, „Aspecte privind gestiunea colectivă" în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 3/2010

Marinescu Ana-Maria, „Dreptul de retransmitere prin cablu – gestiunea colectivă a dreptului de retransmitere prin cablu" în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 2/2010

Pop Monica, „Practica parchetelor în domeniul drepturilor de proprietate intelectuală" în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 2/2010

Duvac Constantin, „Analiza infracțiunii prevăzută în art. 140 alin. 1 lit. a) din Legea nr. 8/1996 privind dreptul de autor si drepturile conexe" în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 2/2010

Grofu Nicolae, „Ascultarea învinuitului sau inculpatului în cazul infracțiunii prevăzute în art. 140 alin. 1 lit. a) din Legea nr. 8/1996 privind dreptul de autor" în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 2/2010

Magda Popescu, „Aspecte din practica judiciară europeană referitoare la remuneraţia compensatorie pentru copia privată" în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 4/2009

7.8 Temă de control

Rezolvarea temei de control se va transmite prin e-mail la adresa paul.buta@univnt.ro.

1. Detaliați, în maximum o pagină, efectele principiului anualităţii bugetului asupra funcţionării sistemului bugetar, aplecându-vă şi asupra efectelor pe care le are asupra formării veniturilor bugetare.

2. Discutați, în maximum o jumătate de pagină, modul în care contribuie respectarea principiului unității bugetare la realizarea funcției de control a finanțelor publice.

3. Analizați, în maximum o pagină, utilitatea principiului echilibrului bugetar la realizarea funcțiilor finanțelor publice şi relevanța lui în ziua de astăzi.

4. Argumentaţi, în maximum o pagină, pro sau contra următoarei afirmaţii: „Modificarea în orice fel a bugetului pe parcursul exerciţiului bugetar ar trebui interzisă".

7.9 Răspunsuri la Test

1. a;
2. a, b, d;
3. c, e;
4. b, d, e;
5. a;
6. c;
7. X.

8. Unitatea de învăţare nr. 6: Protecţia semnelor distinctive ale activităţii de comerţ 1

8.1 Introducere

Această unitate îşi propune să diferenţieze conceptual între firme, embleme mărci şi indicaţii geografice, să prezinte cele mai importante două sisteme de protecţie a dreptului la marcă, să definească marca şi să detalieze caracteristicile mărcilor şi dreptului la marcă, valoarea economică a mărcilor şi funcţiile acestora.

8.2 Obiectivele/competenţele unităţii de învăţare

După parcurgerea acestei unităţi de învăţare veţi reuşi să:

- Arătaţi care sunt principalele semne distinctive ale activităţii de comerţ
- Definiţi firma şi emblema
- Arătaţi particularităţile de regim juridic aplicabile firmei şi emblemei;
- Indicaţi principalele sisteme de protecţie a mărcilor
- Arătaţi care sunt avantajele şi dezavantajele sistemelor de protecţie a mărcilor
- Definiţi marca
- Arătaţi care sunt caracterele juridice ale mărcii
- Indicaţi natura juridică a dreptului asupra mărcii
- Indicaţi tipurile de mărci după obiectul lor
- Detaliaţi fiecare funcţie a mărcii precum şi sancţiunile ce pot interveni în cazul în care aceste funcţii nu sunt îndeplinite;

8.3 Durata medie de parcurgere acestei unităţi de învăţare este de 2 ore

8.4 Conţinutul unităţii de învăţare

8.4.1 Firme, embleme, mărci şi indicaţii geografice

Semnele activităţii de comerţ identifică fie comerciantul fie produsele sau serviciile acestora şi beneficiază de protecţie pentru a preveni producerea de confuzii păgubitoare atât comercianţilor cât şi consumatorilor.

Dintre semnele distinctive ale activităţii de comerţ doar mărcile şi indicaţiile geografice sunt protejate ca drepturi de proprietate intelectuală, firma şi emblema fiind reglementate prin legea registrului comerţului, legea societăţilor comerciale, ordonanţa privind simplificarea unor formalităţi administrative pentru înregistrarea şi autorizarea funcţionării comercianţilor şi prin normele privind modul de ţinere a registrelor comerţului şi de efectuare a înregistrărilor emise de Ministerul Justiţiei şi Camera de Comerţ şi Industrie a României.

8.4.1.1 Firma

Potrivit art. 30 alin. (1) din Legea nr. 26/1990 „*firma este numele sau, după caz, denumirea sub care acesta* [comerciantul – n.n.] *îşi exercită comerţul şi sub care se semnează*".

Atât legea 26/1990 cât şi legea 31/1990 privind societăţilor comerciale stabilesc foarte clar care sunt denumirile pe care trebuie să le aibă diferite tipuri de comercianţi[47]:

- În reglementarea Legii nr. 26, firma se compune din numele comerciantului, persoană fizică, scris în întregime, sau din numele şi iniţiala prenumelui acestuia (art. 31 alin. 1);
- firma (numele comercial) al societăţii comerciale constă dintr-o denumire proprie (art. 32-37), cu unele particularităţi:
    - firma unei societăţi în nume colectiv trebuie să cuprindă numele a cel puţin unul dintre asociaţi, urmat de menţiunea privind forma juridică a societăţii, scrisă în întregime („*societate în nume colectiv*");
    - firma unei societăţi în comandită simplă trebuie să cuprindă numele a cel puţin unuia dintre asociaţii comanditaţi, urmat de menţiunea „*societate în comandită*", scrisă în întregime;
    - firma unei societăţi pe acţiuni sau în comandită pe acţiuni se compune dintr-o denumire proprie, de natură a o deosebi de firma altor societăţi, urmată de menţiunea scrisă în întregime „*societate pe acţiuni*" sau „S.A." ori, după caz, „*societate în comandită pe acţiuni*";
    - firma unei societăţi cu răspundere limitată se compune dintr-o denumire proprie, la care se poate adăuga numele unuia sau al mai multor asociaţi, urmată de menţiunea scrisă în întregime „*societate cu răspundere limitată*" sau „*S.R.L.*";
    - firma sucursalei din România a unei societăţi străine va trebui să cuprindă şi menţiunea sediului principal din străinătate.

Pentru a fi înregistrată firma trebuie să fie disponibilă, distinctivă şi licită[48].

- Firma este disponibilă, adică susceptibilă de a fi apropriată de un comerciant, atunci când nu aparţine altui comerciant, prin înregistrarea ei anterioară în registrul comerţului aceeaşi arie teritorială de activitate.
    - Verificarea disponibilităţii se face de către oficiul registrului comerţului, înainte de întocmirea actelor constitutive sau oricând

[47] Aura CÂMPEANU, „Protecţia numelor comerciale (firme) şi embleme", în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 3/2006, pp. 171-172.

[48] Vezi Aura CÂMPEANU, „Protecţia numelor comerciale (firme) şi embleme", în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 3/2006, pp. 172-173.

se aduc modificări actelor constitutive care conduc sau implică schimbarea firmei anterior înregistrată[49].

- Firma este distinctivă atunci când constă dintr-o denumire care nu este necesară, generică sau uzuală, şi nici nu este identică sau similară cu alte firme înregistrate anterior în registrul comerţului, pentru aceeaşi arie teritorială de activitate.
    - Potrivit art. 38 alin. (1) din Legea 26, orice firmă nouă trebuie să se deosebească de cele existente. Când o firmă nouă este asemănătoare cu o alta, trebuie să se adauge o menţiune care să o deosebească de aceasta fie prin desemnarea mai precisă a persoanei, fie prin indicarea felului de comerţ exercitat sau în orice alt mod.
- Condiţia ca firma să fie licită, înseamnă, în virtutea principiilor generale, că nu se poate înregistra o firmă care ar încălca o dispoziţie imperativă a legii privind ordinea publică sau bunele moravuri şi, în general, limitele concurenţei loiale.

Există dezbateri în doctrină faţă de modul de apropriere a firmei, aceasta (sub denumirea, neîncetăţenită în legislaţia noastră, de nume comercial) fiind considerată de Convenţia de la Paris pentru protecţia proprietăţii industriale[50] ca fiind obiect valabil a protecţiei prin drepturi de proprietate industrială[51], chiar fără îndeplinirea vreunei formalităţi:

> *„numele comercial va fi protejat în toate ţările Uniunii, fără obligaţia de depunere sau înregistrare, indiferent dacă el face parte sau nu dintr-o marcă de fabrică sau de comerţ*"[52].

Faţă de acestea, numeroşi autori[53] au considerat că firma este protejată încă de la începutul folosirii sale, fără vreo înregistrare prealabilă, înregistrarea de la

---

[49] Viorel Roş, Octavia Spineanu-Matei, Dragoş Bogdan, Dreptul proprietăţii intelectuale. Dreptul proprietăţii industriale. Mărcile şi indicaţiile geografice, All Beck (Bucureşti – 2003), p. 7.

[50] Convenţia de la Paris pentru protecţia proprietăţii industriale din 20 martie 1883, revizuită la Stockholm la 14 iulie 1967 şi ratificată de România prin Decretul 1177/1968.

[51] Art.1 alin. (2) din Convenţia de la Paris - „*protecţia proprietăţii industriale are ca obiect [...] numele comercial [..]*".

[52] Art. 8 al Convenţiei de la Paris.

[53] Aura CÂMPEANU, „Protecţia numelor comerciale (firme) şi embleme", în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 3/2006; Ligia DĂNILĂ, „Consideraţii despre numele comercial", în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 3/2007; Ligia DĂNILĂ, „Numele comercial şi abuzul de drept", în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 2/2008; Dana Simona ARJOCA, „Consideraţii privind corelaţia dintre firmă - element incorporal al fondului de comerţ şi drepturile de proprietate intelectuală", în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 4/2008; Anastasia NICOLA, „Conflict şi interferenţă între marcă şi numele comercial", în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 4/2008.

Registrul Comerţului privind înmatricularea comerciantului şi neavând efect constitutiv de drepturi în ceea ce priveşte firma.

8.4.1.2 Emblema

Emblema este un semn opţional, fiind „*semnul sau denumirea care deosebeşte un comerciant de un altul de acelaşi gen*”[54] în timp ce firma este un semn obligatoriu pentru toţi comercianţii.

Firma nu poate conţine menţiuni care să inducă în eroare cu privire la natura sau întinderea comerţului sau societăţii comerciantului, nu trebuie să producă confuzie cu alte firme înregistrate, nu poate conţine o denumire utilizată de comercianţii din sectorul public.

Drepturile asupra firmei şi emblemei se apără de obicei prin acţiunea în concurenţă neloială însă există şi alte mijloace de apărarea a drepturilor exclusive privind firmele sau emblemele. Astfel considerăm că titularul unui nume comercial sau embleme are deschisă calea opoziţiei la înregistrarea unei mărci sau chiar cea a anulării înregistrării unei mărci. Deşi nu puţine au fost instanţele care au interpretat acest mod de apărare a drepturilor asupra firmei sau emblemei ca fiind o varietate a relei-credinţe, suntem în asentimentul autorilor[55] care au susţinut că o astfel de interpretare nu este corectă, încălcarea unui drept de proprietate preexistent, inclusiv firmă sau emblemă, trebuie încadrat în motivul de anulare prevăzut de art. 48 alin. 1 lit. e) – „*înregistrarea mărcii aduce atingere unor drepturi anterior dobândite cu privire la o indicaţie geografică protejată, un desen sau un model industrial protejat sau alt drept de proprietate industrială protejat ori cu privire la un drept de autor*”.

8.4.2 Sisteme de protecţie a dreptului la marcă

- Sistemul priorităţii de folosinţă (realist sau declarativ)
    - Dreptul la marcă se dobândeşte de către comerciantul care a oferit primul pe piaţă produsele identificate prin semnul ales ca marcă, dreptul la marcă dobândindu-se printr-un act de ocupaţiune[56]
        - Dacă o marcă este deja folosită de un comerciant, utilizarea ei de către un altul este prezumată a fi de rea-credinţă

---

[54] Art. 30 alin. (2) din Legea nr. 26/1990.

[55] Ligia DĂNILĂ, „Consideraţii despre numele comercial”, în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 3/2007; Ligia DĂNILĂ, „Numele comercial şi abuzul de drept”, în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 2/2008; Dana Simona ARJOCA, „Consideraţii privind corelaţia dintre firmă - element incorporal al fondului de comerţ şi drepturile de proprietate intelectuală”, în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 4/2008; Anastasia NICOLA, „Conflict şi interferenţă între marcă şi numele comercial”, în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 4/2008.

[56] Viorel Roş, Octavia Spineanu-Matei, Dragoş Bogdan, Dreptul proprietăţii intelectuale. Dreptul proprietăţii industriale. Mărcile şi indicaţiile geografice, All Beck (Bucureşti – 2003), p. 17

    - Dezavantaje:
        - În dreptul românesc se prezumă buna-credinţă, nu şi reaua-credinţă, aceasta din urmă trebuind dovedită
        - Reaua-credinţă este prezumată fără o apreciere obiectivă a gradului de confuzie ce poate fi cauzat de utilizarea mărcii de doi comercianţi diferiţi sau de utilizare a mărcii unuia ca parte a mărcii celui de-al doilea
    - Condiţii pentru aproprierea semnului
        - Actul de primă folosire să fie public
        - Actul de primă folosire să fie făcut cu intenţia de apropriere
    - În cazul acestui sistem:
        - Titularul unei mărci dobândite prin folosinţă poate constitui depozitul oricând după ocuparea semnului
            - Depozitul realizează publicitatea aproprierii mărcii de către deponent
            - Depozitul creează o prezumţie de proprietate în favoarea deponentului
            - Depozitul constituit conferă deponentului opozabilitate faţă de orice acte de folosinţă ulterioare
            - Depozitul deschide posibilitatea utilizării acţiunii în contrafacere
            - Depozitul nu conferă deponentului nici un drept dacă marca fusese anterior ocupată prin folosinţă de un alt comerciant
            - Marca adoptată dar nedepusă poate fi transmisă
- Sistemul priorităţii de înregistrare (sistemul atributiv)
    - În acest sistem dreptul asupra mărcii se dobândeşte prin constituirea unui depozit şi înregistrarea mărcii într-un registru public, dreptul aparţinând celui care înregistrează prima acel semn, nu celei care îl foloseşte prima
    - Avantaje:
        - Existenţa unei date certe de la care s-a dobândit dreptul
        - Publicitate şi opozabilitate faţă de terţi
        - Mai uşor de probat decât folosinţa
    - Dezavantaje:
        - Permite înregistrarea unei mărci nefolosite de titular ci de un alt comerciant care nu şi-a înregistrat-o
        - Pentru că dreptul la marcă în acest sistem nu se pierde prin nefolosinţă decât în anumite condiţii pot apărea unele mărci de baraj, nefolosite dar înregistrate doar pentru a opri înregistrarea lor de către concurenţi
- Sistemul mixt de înregistrare
    - Sistem atributiv amânat
        - Depozitul constituit nu se transformă în dovadă definitivă decât după trecerea unei perioade de timp

8.4.3 Definiţia mărcii

Marca este un semn distinctiv servind la diferenţierea de către public a produselor şi serviciilor unui comerciant de produsele şi serviciile de acelaşi fel ori de produsele şi serviciile similare ale altor comercianţi.[57]

Marca a mai fost definită ca fiind un semn distinctiv, menit să diferenţieze produsele, lucrările şi serviciile unei persoane fizice sau juridice, garantând o calitate definită şi constantă a acestora, un semn susceptibil de a forma în condiţiile legii obiectul unui drept exclusiv, care aparţine categoriei drepturilor industriale.[58]

8.4.4 Caracteristici ale mărcilor şi dreptului la marcă

8.4.4.1 Mărcile ca obiect al protecţiei

- Marca are valoare economică şi constituie un bun
    - Dreptul la marcă poate constitui obiect valabil al contractului de garanţie reală mobiliară[59]
    - Marca este considerată de doctrina juridică un bun mobil cu anumite particularităţi
        - Este un bun mobil incorporal
        - Este un bun mobil asupra căruia nu poate fi exercitată o posesie care să întrunească ambele elemente (*animus* şi *corpus*), posesia fizică nefiind posibilă în mod direct
- Marca este un element incorporal al fondului de comerţ
    - Însă dreptul la marcă poate fi înstrăinat total sau parţial independent de fondul de comerţ spre deosebire de firmă

8.4.4.2 Natura juridică a dreptului la marcă

Deoarece alegerea unui semn ca marcă nu presupune nici noutate nici originalitate sau activitate inventivă, dreptul la marcă nu este un drept intelectual sau un drept privind o creaţie nouă. În cazul în care un semn desemnat ca marcă înglobează şi o creaţie originală respectiva creaţie este protejată conform dreptului de autor sau dreptului asupra unui desen sau model.

Dreptul exclusiv de exploatare a mărcii este un drept relativ, el neputând fi opus decât concurenţilor direcţi ai titularului mărcii. O excepţie aparentă de la această regulă o reprezintă mărcile notorii şi de renume care pot fi opuse cu succes şi neconcurenţilor atâta vreme cât, prin utilizarea acestei mărci, aceştia

---

[57] Viorel Roş, Octavia Spineanu-Matei, Dragoş Bogdan, Dreptul proprietăţii intelectuale. Dreptul proprietăţii industriale. Mărcile şi indicaţiile geografice, All Beck (Bucureşti – 2003), p. 22

[58] Yolanda Eminescu, Regimul juridic al mărcilor, Lumina Lex (Bucureşti – 1996), p. 59 citat în Viorel Roş, Octavia Spineanu-Matei, Dragoş Bogdan, Dreptul proprietăţii intelectuale. Dreptul proprietăţii industriale. Mărcile şi indicaţiile geografice, All Beck (Bucureşti – 2003), p. 22

[59] Conform art. 6 alin. (5) lit. f) din Titlul VI al Legii 99/1999.

profită de caracterul distinctiv al mărcii sau cauzează prejudicii titularului acesteia.

Excepţia este una doar aparentă din două motive. Pe de-o parte în cazul acestor mărci sfera concurenţilor titularului mărcii notorii sau de renume este una mai extinsă decât în cazul mărcilor obişnuite, titularul unei astfel de mărci fiind prezumat a concura nu doar direct în piaţa produselor sau serviciilor oferite la un moment dat dar şi în pieţele conexe acestora, pieţe în care notorietatea sau renumele mărcii sale întăresc poziţia acestuia pe piaţa „originară" şi menţin potenţialitatea unei extinderi în aceste pieţe conexe. Pe de altă parte, subsumat funcţiei esenţiale a mărcii (pe care o vom detalia mai jos), în cazul dreptului mărcilor concurenţa este definită mai puţin în raport de piaţa efectivă a produselor şi serviciilor oferite şi mai mult în raport de publicul care operează pe respectivele pieţe, fiind astfel vorba de o concurenţă pentru public. Ori în aceste condiţii deşi titularul mărcii notorii sau de renume ar putea să nu concureze direct în piaţa fizică a produselor şi serviciilor cu cei care îi utilizează marca s-ar putea să existe totuşi o concurenţă pentru acel segment de public comun acestor pieţe, fiind în acest caz vorba de o concurenţă pentru recunoaşterea de către un public comun vizat de ambii utilizatori ai mărcii.

Mărcile au următoarele caractere:

- Caracterul individual
    - De regulă dreptul asupra mărcii este individual, el aparţine unei singure persoane fizice sau juridice
    - Legea nu exclude însă coproprietatea caz în care se aplică regulile dreptului comun în materie de indiviziune
    - Mai există şi cazul mărcilor colective
        - Aparţin unei asociaţii care autorizează folosirea ei potrivit unui regulament
            - Marca nu aparţine nici unui membru individual al asociaţiei ci asociaţiei
            - Marca nu poate fi folosită decât de membrii asociaţiei
            - Folosirea mărcii nu poate fi făcută decât în conformitate cu regulamentul de utilizare aprobat de asociaţia titulară
            - Marca nu poate fi transmisă de către cel autorizat să o folosească şi de către titular doar cu acordul tuturor membrilor asociaţiei
- Caracterul facultativ
    - Comercianţii nu sunt obligaţi să îşi aproprieze un semn care să le distingă produsele de cele ale celorlalţi comercianţi
    - Există totuşi cazuri pentru care legiuitorul impune ca obligatorie marcarea produselor din raţionamente de securitate a consumatorilor
        - În legislaţia internă era cazul obiectelor de bijuterie care trebuiau marcate conform art. 20 din Decretul 210/1960

- Având în vedere că marcajul obiectelor de bijuterie nu se făcea în sensul identificării originii acestora ci doar pentru garantarea calităţii opinăm că nici această marcare nu se făcea cu titlu de marcă;
- Oricum prevederile Decretului 210/1960 au fost abrogate prin Legea 158/2005

▪ În legislaţia comunitară facem referire, cu titlu de exemplu, la Directiva 2000/13/EC pentru aproximarea legislaţiilor statelor membre cu privire la etichetarea, prezentarea şi publicitatea produselor alimentare
- Această Directivă impune marcarea produselor alimentare în conformitate cu anumite reguli printre care şi existenţa unor menţiuni obligatorii
  - Opinăm că acest tip de marcaj nu constituie utilizare cu titlu de marcă ci este exclusiv un marcaj neindicativ de origine şi nediferenţiator de produs impus administrativ în vederea protecţiei consumatorului.

8.4.5 Valoarea economică şi funcţiile mărcii

Marca a dobândit în timp o importanţă deosebit de mare, importanţă ce creşte odată cu diversificarea continuă a ofertei de produse din fiecare gamă şi cu tot mai pronunţata globalizare a pieţelor de desfacere.

Totodată marca tinde să îşi dezvolte şi o funcţie simbolică, de statut, prin care consumatorii pot să îşi exprime valorile şi standardul de viaţă.

În funcţie de activitatea titularului lor putem distinge între:

- Mărci de fabrică
  - Sunt mărcile aplicate de producători pe produse
- Mărci de comerţ
  - Sunt mărcile aplicate de comercianţi pe ambalaje pentru a indica faptul că au ales aceste produse ca fiind potrivite a fi vândute de către ei
- Mărci de servicii
  - Sunt mărci folosite în reclame, anunţuri, afişe etc. de către prestatorii de servicii

Marca este independentă de suportul său şi de produsul sau serviciul pe care îl identifică.

8.4.6 Funcţiile mărcii

- Funcţia de diferenţiere a produselor şi serviciilor şi de indicare a originii acestora

- Este recunoscută ca fiind funcţia esenţială a mărcii atât de jurisprudenţa naţională cât şi de cea comunitară.
    - Aceasta fiind funcţia esenţială a mărcii, toate dispoziţiile legale incidente trebuie interpretate ca orientate spre atingerea acestui scop, spre realizarea acestei funcţii înaintea oricărei alteia;
        - Mai mult, celelalte funcţii ale mărcii sunt subsumate acesteia.
- La nivel comunitar şi în legea română marca este definită prin natura sa (semn) şi funcţia sa primară (de diferenţiere a produselor şi serviciilor)
- Deşi indicarea originii nu este explicit prevăzută ea este implicită
    - Indicarea originii nu trebuie să permită neapărat identificarea fizică a producătorului ci să arate o sursă identificabilă a produselor sau serviciilor
        - Această sursă identificabilă este arătată de către marcă prin delimitarea produsului sau serviciului provenit de la acea sursă identificabilă de toate celelalte produse sau servicii similare provenite din alte surse.
- Valoarea intrinsecă a mărcii stă în informaţia pe care o furnizează consumatorilor, cu privire la originea produselor sau serviciilor , permiţându-le să le deosebească de alte produse sau servicii similare provenite din alte surse
    - Pe lângă valoarea aceasta intrinsecă a mărcii pentru determinarea valorii economice a mărcii se ţine seama şi de alte criterii care pot aduce profit precum:
        - Abilitatea mărcii de a fi extinsă pentru produse sau servicii de alt gen;
        - Abilitatea mărcii de a capta externalităţi pozitive în promovare (de exemplu abilitatea unei mărci de a atrage, prin renumele şi notorietatea ei, alte mărci în promovare şi/sau de a obţine costuri scăzute de promovare);
        - Abilitatea mărcii de a menţine un public captiv; etc.
- Sancţiunile pentru nerespectarea acestei funcţii esenţiale a mărcii pot fi variate:
    - Anularea mărcii;
        - Poate fi totală sau parţială.
    - Decăderea din dreptul la marcă;
        - Poate fi totală sau parţială.

- Funcţia de garanţie a calităţii
    - În cazul mărcilor de certificare funcţia de garanţie a calităţii este evidentă şi primordială, mărcile de certificare indicând că produsele sau serviciile pentru care sunt utilizate sunt certificate de titularul mărcii în ceea ce priveşte calitatea, materialul, modul

de fabricaţie a produselor sau prestare a serviciilor, precizia sau alte caracteristici
    - În cazul mărcilor individuale deşi nemenţionată expres sau sancţionată de lege, această funcţie se deduce din aşteptarea consumatorului ca două produse de acelaşi fel cu aceeaşi origine să aibă o calitate aproape identică
        - În cazul mărcilor individuale, în virtutea acestei funcţii, la o înstrăinare a mărcii cesionarul este obligat să menţină un nivel calitativ similar cu cel impus de cedent, tocmai pentru a respecta această funcţie a mărcii
        - în cazul în care consumatorul este vătămat prin inducerea sa în eroare cu privire la natura, calitatea sau la proveniența geografică a produselor sau a serviciilor pentru care a fost înregistrată, poate opera sancţiunea decăderii din dreptul la marcă a titularului acesteia
- Funcţia de protecţie a consumatorilor
    - Derivă din funcţia de garanţie a calităţii şi a indicării originii produselor şi serviciilor
    - Neexistând sancţiune juridică pentru nerespectarea acestei funcţii, mijlocul de apărare al consumatorilor rămâne cel prevăzut de reglementările referitoare la protecţia consumatorului.
        - Poate însă să opereze sancţiunea decăderii în cazul în care consumatorul este vătămat prin inducerea sa în eroare cu privire la natura, calitatea sau la proveniența geografică a produselor sau a serviciilor pentru care a fost înregistrată
- Funcţia de reclamă
    - Ţine de impactul pe care marca îl produce asupra consumatorilor, stârnindu-le interesul pentru produsele sau serviciile marcate
    - Nu există sancţiune specifică pentru neîndeplinirea acestei funcţii a mărcii
        - În cazul în care motivul pentru care marca nu mai produce nici un impact asupra consumatorilor din cauză că aceasta a devenit uzuală în comerţ poate opera decăderea din dreptul asupra mărcii.

8.5 Rezumat

Identificarea unui anume comerciant între alţii de acelaşi fel se poate face prin firmă sau emblemă. Identificarea produselor unui comerciant de altele de acelaşii fel se face însă prin utilizarea de mărci.

Principala funcție a mărcii este astfel aceea de a indica originea unui produsa sau serviciu și ărin această legătură pe care o crează în mintea consumatorului ea dobânzişte o valoare economică proprie.

8.6 Test de evaluare a cunoştinţelor

1. Firma (selectaţi varianta sau variantele care sunt adevărate):
    a. Este un semn de identificare al comerciantului şi nu un semn de identificare al produsului şi/sau serviciului;
    b. Este obiect al unui drept de proprietate industrială;
    c. Este obligatorie;
    d. Este protejată doar de la înregistrarea în Registrul Comerţului;
    e. Este protejată doar dacă este disponibilă, distinctivă şi licită;
    f. Trebuie să fie diferită de orice altă firmă înregistrată la Registrul Comerţului unde se înregistrează.
2. Sistemul atributiv de protecţie a mărcilor (selectaţi varianta sau variantele care sunt adevărate):
    a. Impune acordarea protecţiei primului comerciant care foloseşte marca în comerţ;
    b. Impune acordarea protecţiei primului comerciant care înregistrează marca la o autoritate de stat desemnată de lege;
    c. Impune acordarea protecţiei primului comerciant care vinde un produs marcat, dar numai pentru acel tip de produs;
    d. Este cel utilizat în România;
    e. Face să se prezume reaua-credinţă;
    f. Este mai echitabil în sensul în care nu permite înregistrarea mărcilor deja folosite de terţi în acel comerţ.
3. Comparaţi definiţiile date mărcii cu cele ale firmei şi clasificaţi atât similarităţile cât şi diferenţele observate;
4. Dreptul la marcă (selectaţi varianta sau variantele care sunt adevărate):
    a. Nu este în circuitul civil;
    b. Nu poate fi înstrăinat prin acte *inter vivos*;
    c. Este un bun mobil incorporal;
    d. Este susceptibil de posesie dar numai sub forma elementului *corpus* al acesteia;
    e. Poate fi gajat;
    f. Face parte din fondul de comerţ alături de firmă şi emblemă;
5. Marca (selectaţi varianta sau variantele care sunt adevărate):
    a. Este de regulă individuală;
    b. Nu poate aparţine în nici un caz mai multor persoane deodată, cu excepţia mărcilor colective;
    c. Protejează, în principiu, numai împotriva neconcurenţilor;
    d. Colectivă nu poate fi folosită de altcineva decât membrii asociaţiei titulare;
    e. Are caracter facultativ, şi numai în cazuri excepţionale obligatoriu;
    f. Notorie sau de renume are o protecţie mai extinsă decât marca obişnuită.
6. Funcţiile mărcii sunt (selectaţi varianta sau variantele care sunt adevărate):
    a. Funcţia de garanţie a calităţii;
    b. Funcţia de reclamă;
    c. Funcţia de distribuire;
    d. Funcţia de indicare a ţării de proveniență;

e. Funcţia de protecţie a consumatorilor;
f. Funcţia de diferenţiere a produselor şi serviciilor şi de indicare a originii acestora.

7. Detaliaţi caracteristicile şi implicaţiile fiecărei funcţii a mărcii şi arătaţi cum toate decurg şi se interpretează prin funcţia esenţială a mărcii.

8.7 Bibliografie specifică

Bibliografie obligatorie:

Viorel ROŞ, Octavia SPINEANU-MATEI, Dragoş BOGDAN, Dreptul proprietăţii intelectuale. Dreptul proprietăţii industriale. Mărcile şi indicaţiile geografice, All Beck (Bucureşti – 2003), pp. 4-37.

Legea 26/1990 art. 30 – 43.

Legea 84/1998 art. 1 – 4.

Bibliografie facultativă:

Delia VASILIU, „Dreptul de prioritate asupra mărcii. Jurisprudenţă", în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 3/2005.

Liana IACOB, „Semnele distinctive. Conflictul între dreptul exclusiv la numele comercial şi dreptul la marcă", în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 4/2005.

Gabriel N. TURCU, „Influenţele mediului comercial asupra mărcii", în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 1/2006.

Nicolae BURCHEL, Mihaela GAVENEA, „Conflictul nume comercial – marcă", în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 1/2006.

Gabriel N. TURCU, „Influenţele mediului comercial asupra mărcii", în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 2/2006.

Aura CÂMPEANU, „Protecţia numelor comerciale (firme) şi embleme", în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 3/2006.

Ligia DĂNILĂ, Ion NEGRU, „Consideraţii privind dreptul de preferinţă în domeniul dreptului de proprietate intelectuală", în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 4/2006.

Ligia DĂNILĂ, „Consideraţii despre numele comercial", în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 3/2007.

Elena STOICA, „Conflictul dintre marcă şi nume comercial. Studiu de caz", în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 3/2007.

Ligia DĂNILĂ, „Numele comercial şi abuzul de drept", în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 2/2008.

Dana Simona ARJOCA, „Consideraţii privind corelaţia dintre firmă - element incorporal al fondului de comerţ şi drepturile de proprietate intelectuală”, în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 4/2008.

Anastasia NICOLA, „Conflict şi interferenţă între marcă şi numele comercial”, în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 4/2008.

Nicoleta Rodica Dominte, „Consideraţii privind protecţia denumirilorde origine în temeiul aranjamentului de la lisabona din anul 1958” în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 3/2011

Leaua Crenguta, Mihaela Maravela, „Mărcile pentru medicamente. alegere, condiţii speciale, public relevant” în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 2/2011

Nicoleta Rodica Dominte, „Numele unei persoane fizice – semn care poate compune o marcă” în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 2/2011

Răzvan Dincă, „Slăbiciunile teoriei mărcilor slabe” în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 4/2009

8.8 Răspunsuri la Test

1. a, b, c, e, f;
2. b, d;
3. X;
4. c, e, f;
5. a, d, e, f;
6. a, b, e, f;
7. X.

9. Unitatea de învăţare nr. 7: Protecţia semnelor distinctive ale activităţii de comerţ 2

9.1 Introducere

Această unitate îşi propune să identifice semnele susceptibile de a fi mărci şi apoi să detalieze condiţiile pe care acestea trebuie să le îndeplinească pentru a fi înregistrate ca mărci.

9.2 Obiectivele/competenţele unităţii de învăţare

După parcurgerea acestei unităţi de învăţare veţi reuşi să:

- Arătaţi care sunt condiţiile generale pentru ca un semn să poată fi protejat ca marcă;
- Indicaţi raţiunile pentru care diverse categorii de semne sunt susceptibile de a fi protejate ca mărci;
- Arătaţi care sunt categoriile de semne care nu pot fi apropriate ca mărci;
- Enumeraţi condiţiile de validitate a mărcii;
- Detaliaţi elementele cerinţei ca semnul ales ca marcă să fie susceptibil de reprezentare grafică;
- Detaliaţi elementele cerinţei ca semnul ales ca marcă să fie distinctiv;
- Detaliaţi elementele cerinţei ca semnul ales ca marcă să fie licit;
- Detaliaţi elementele cerinţei ca semnul ales ca marcă să fie disponibil.

9.3 Durata medie de parcurgere acestei unităţi de învăţare este de 2 ore

9.4 Conţinutul unităţii de învăţare

9.4.1 Semne susceptibile de a fi mărci

Cerinţa enunţată de lege pentru ca un semn să poată fi înregistrat ca marcă este posibilitatea de reprezentare grafică, enumerarea cuprinsă în legea română fiind exemplificativă, nu limitativă.[60]

Pot fi aşadar înregistrate ca mărci semne precum:

- Cuvintele
    - Cuvintele obişnuite, folosite în limbajul curent
        - Mai puţin:
            - Cuvintele uzuale în limbajul curent sau practicile comerciale loiale şi constante

[60] Viorel Roş, Octavia Spineanu-Matei, Dragoş Bogdan, Dreptul proprietăţii intelectuale. Dreptul proprietăţii industriale. Mărcile şi indicaţiile geografice, All Beck (Bucureşti – 2003), pp. 39-40

- Cuvintele folosite în comerţ pentru a desemna specia, calitatea, cantitatea, destinaţia, valoarea, originea geografică, timpul fabricării ori alte caracteristici
- Cuvintele de natură a induce în eroare cu privire la originea geografică, calitatea sau natura produsului sau al serviciului
- Cuvintele care s-ar constitui în mărci ilicite sau contrare bunelor moravuri

- Combinaţiile de cuvinte
  - De exemplu:
    - Numele compuse (îmbinări de cuvinte)
    - Sloganuri
    - Numele de persoane
      - Pot fi şi nume şi prenume
      - Pot fi şi denumiri
        - Există două limitări în ceea ce priveşte înregistrarea ca marcă a unui nume patronimic
          - Nu poate fi înregistrat ca marcă numele unei persoane care se bucură de renume în România decât cu consimţământul acestuia
            - OSIM poate cenzura din oficiu înregistrarea unei astfel de mărci
          - Nu poate fi înregistrat ca marcă numele unei persoane dacă prin această înregistrare s-ar aduce atingere dreptului la imagine sau numelui patronimic al persoanei respective
            - OSIM nu poate cenzura din oficiu înregistrarea unei astfel de mărci
        - În cazul omonimilor se aplică regula comună de la mărci: primul venit, primul servit, omonimul nemaiputând să-şi înregistreze numele ca marcă decât pentru alte servicii sau produse sau diferențiindu-l prin alte elemente
      - Pot fi înregistrate pseudonimele
      - În cazul denumirilor geografice există 4 limitări prevăzute de lege:
        - Nu pot fi înregistrate ca mărci semnele folosite în comerţ pentru a desemna specia, calitatea, cantitatea, destinaţia,

valoarea, originea geografică, timpul fabricării ori alte caracteristici
    - Nu pot fi înregistrate ca mărci semnele de natură a induce în eroare cu privire la originea geografică, calitatea sau natura produsului sau al serviciului
    - Nu pot fi înregistrate ca mărci semnele care conţin o indicaţie geografică sau sunt constituite dintr-o astfel de indicaţie, pentru produse care nu sunt constituite dintr-o astfel de indicaţie, pentru produse care nu sunt originare din teritoriul indicat, dacă utilizarea acestei indicaţii este de natură să inducă publicul în eroare cu privire la locul adevărat de origine
    - Mărcile care sunt constituite sau conţin o indicaţie geografică, identificând vinuri sau produse spirtoase care nu sunt originare din locul indicat
- Litere, cifre şi iniţiale
- Desene
- Elemente figurative
- Embleme
- Viniete
- Etichete
- Portretul
- Formele tridimensionale
    - Forma produsului
        - Atâta vreme cât nu e impusă de natura produsului
        - Câtă vreme nu este necesară unui rezultat tehnic
        - Câtă vreme nu dă o valoare substanţială produsului
    - Forma ambalajului
- Culorile şi combinaţiile de culori
    - Mai puţin alegerea unei singure culori ca unic semn de înregistrat
- Hologramele
- Semnele sonore
- Combinaţiile de elemente
    - Orice combinaţie de elemente care, fiecare în parte poate constitui o marcă alcătuieşte o marcă complexă
    - Orice combinaţie de elemente care, deşi fiecare în parte nu poate constitui o marcă, în combinaţia existentă dobândesc suficientă distinctivitate pentru a alcătui o marcă, alcătuieşte o marcă compusă

9.4.2 Condiţii de validitate a mărcii

Pentru ca un semn să fi înregistrat ca marcă el trebuie să îndeplinească următoarele condiţii:

- Să fie susceptibil de reprezentare grafică
- Să fie distinctiv
- Să fie disponibil
- Să fie licit

9.4.2.1 Condiţia reprezentării grafice

Pentru ca un semn să fie înregistrat ca marcă el trebuie să fie reprezentabil grafic. Această condiţie nu limitează categoria semnelor care pot fi înregistrate ca marcă la cele alcătuite din desene sau semne reprezentabile grafic ci la acele semne care pot fi „traduse" într-o reprezentare grafică. Astfel s-a considerat că semnele sonore pot constitui mărci deoarece există mai multe moduri de a le reprezenta grafic (prin onomatopee, prin note muzicale pe o partitură, printr-o oscilogramă), această opinie fiind de altfel şi consacrată legislativ odată cu republicarea legii 84/1998.

Există însă discuţii cu privire la înregistrarea mărcilor olfactive, acestea adresându-se unui simţ eminamente subiectiv: mirosul.

9.4.2.2 Condiţia distinctivităţii semnului ales ca marcă

Distinctivitatea semnului ales ca marcă nu implică originalitatea sau noutatea semnului nici aplicarea vreunei doze de creativitate, acesta fiind eminamente rezultatul unei alegeri destinată nu a numi ci a diferenţia produsul sau serviciul de altele asemănătoare ale altor comercianţi concurenţi. Acesta este şi motivul pentru care aprecierea distinctivităţii unui semn ales ca marcă nu se apreciază *in abstracto* ci doar în raport cu produsul sau serviciul pe care este aplicat semnul respectiv. Abilitatea semnului de a-l diferenţia de cele ale altor comercianţi concurenţi este criteriul care stabileşte distinctivitatea unui astfel de semn. Puterea distinctivă a unei mărci poate însă creşte în timp, odată cu utilizarea crescândă a produsului sau serviciului sau cu investiţiile făcute de titularul dreptului în publicitate.

Putem însă discerne între mărci mai puternice şi mărci mai slabe în ceea ce priveşte distinctivitatea, în general considerându-se că mărcile compuse din semne de fantezie sunt mai distinctive decât mărcile alcătuite din semne existente.

Mai mult putem deosebi şi mărci care şi-au câştigat o putere distinctivă deosebită, fiind recunoscute între liderii de categorie sau sector, putere distinctivă care le asigură o protecţie crescută cu derogări de la regimul de drept comun. Putem astfel distinge mărci notorii şi mărci de renume:

- Marca notorie
    - Este marca larg cunoscută în România la data depunerii unei cereri de înregistrare a mărcii sau la data priorităţii revendicate în cerere

- Marca notorie este protejată chiar neînregistrată şi neutilizată în România sau oriunde altundeva în lume (deşi ne este greu să apreciem cum o astfel de marcă ar putea fi notorie)
  - Notorietatea poate fi considerată un mod originar de dobândire a dreptului la marcă
- Notorietatea se apreciază în funcţie de:
  - Gradul de distinctivitate, iniţială sau dobândită a mărcii notorii în România
  - Durata şi întinderea utilizării în România a mărcii în legătură cu produsele şi serviciile pe care ea se aplică
  - Durata şi întinderea publicităţii mărcii în România
  - Aria geografică de utilizare a mărcii notorii în România
  - Cunoaşterea mărcii în România, în cadrul segmentului de public vizat pentru produsele sau serviciile pe care marca respectivă se aplică
  - Existenţa unor mărci identice sau similare pentru produse sau servicii identice sau similare aparţinând altor persoane
- Caracterul notoriu al mărcii face ca marca notorie să fie protejată
  - Chiar neînregistrată în România
  - Chiar împotriva principiului specialităţii mărcii
    - marcă poate fi refuzată de la înregistrare dacă este identică sau similară cu o marcă notorie în România pentru produse sau servicii diferite de cele la care se referă marca depusă spre înregistrare şi dacă, prin folosirea nejustificată a acesteia din urmă, s-ar putea profita de caracterul distinctiv sau de renumele mărcii notorii ori această folosire ar putea produce prejudicii titularului mărcii notorii

- Marca de renume
  - Este marca ce a dobândit un renume mai mare decât marca notorie
    - Renumele mărcii face ca marca de renume să fie protejată
      - Chiar neînregistrată în România
      - Chiar împotriva principiului specialităţii mărcii
      - marcă poate fi refuzată de la înregistrare dacă este identică sau similară cu o marcă ce a dobândit un renume în România pentru produse sau servicii diferite de cele la care se referă marca depusă spre înregistrare şi dacă, prin folosirea nejustificată a acesteia din urmă, s-ar putea profita de caracterul distinctiv sau de renumele

mărcii ori această folosire ar cauza titularului mărcii un prejudiciu

- Sunt considerate semne lipsite de caracter distinctiv:
- Semnele uzuale în limbajul curent sau practicile comerciale loiale şi constante (semne uzuale)
- Semnele folosite în comerţ pentru a desemna specia, calitatea, cantitatea, destinaţia, valoarea, originea geografică, timpul fabricării ori alte caracteristici (semne necesare, descriptive sau generice)
- Forma produsului dacă:
    - E impusă de natura produsului
    - Este necesară unui rezultat tehnic
    - Dă o valoare substanţială produsului

Legea mărcilor română admite înregistrarea semnelor nedistinctive *per se* dar care, la data introducerii cererii de înregistrare, în urma utilizării lor, au dobândit caracter distinctiv în raport de produsele sau serviciile pe care sunt aplicate.

9.4.2.3 Condiţia liceităţii semnului ales ca marcă

Liceitatea presupune alegerea unor semne a căror utilizare nu este interzisă de lege, legea nr. 84/1998 stabilind că sunt excluse de la protecţie:

- Semnele excluse de diferite convenţii internaţionale
    - Reproduceri sau imitaţii, neautorizate de organele competente, de steme, drapele, embleme de stat, însemne, sigilii oficiale de control şi garanţie, blazoane, aparţinând statelor Uniunii de la Paris şi care intră sub incidenţa articolului 6ter din Convenţia de la Paris sau aparţinând organizaţiilor internaţionale interguvernamentale din care fac parte una sau mai multe din statele Uniunii
- Semnele contrare ordinii publice şi bunelor moravuri
    - Natura însăşi a semnului trebuie să fie contrară ordinii publice şi bunelor moravuri,
        - Marca este independentă de obiectul asupra căruia poartă, validitatea ei nedepinzând de liceitatea produsului sau serviciului pe care îl identifică
            - marcă nu va putea fi considerată contrară ordinii publice pentru singurul motiv că nu este conformă cu o oarecare dispoziţie a legislaţiei privitoare la mărci cu excepţia cazului în care dispoziţia respectivă vizează ea însăşi ordinea publică[61]

[61] Viorel Roş, Octavia Spineanu-Matei, Dragoş Bogdan, Dreptul proprietăţii intelectuale. Dreptul proprietăţii industriale. Mărcile şi indicaţiile geografice, All Beck (Bucureşti – 2003), p. 182

- Semnele care cuprind indicaţii false sau înşelătoare
    - Sunt considerate mărci deceptive cele care induc în eroare consumatorul cu privire la originea geografică sau calitatea produsului sau serviciului
        - Pentru a fi deceptivă marca trebuie să înşele prin ea însăşi, nu prin asociere cu produse sau servicii ale altor producători
        - De asemenea nu trebuie confundată iliceitatea mărcii cu utilizarea deceptivă a unei mărci valide
- Odată cu republicarea legii 84/1998 au fost excluse de la înregistrare şi:
    - mărcile care conţin semne cu înaltă valoare simbolică, în special un simbol religios; şi
    - mărcile care conţin, fără autorizaţia organelor competente, ecusoane, embleme, blazoane, semne heraldice, altele decât cele avute în vedere de art. 6ter din Convenţia de la Paris

9.4.2.4 Condiţia disponibilităţii semnului ales ca marcă

Pentru că dreptul la marcă este un drept de ocupaţiune, semnul ales şi înregistrat ca marcă face ca semnul respectiv să nu mai poată fi ales pentru a altă marcă ce să desemneze acelaşi tip de produse sau servicii.

Indisponibilitatea unui semn se poate datora:

- Aproprierii anterioare a semnului ca nume comercial (firmă) sau emblemă
    - Numele comercial (firma) identifică un comerciant în piaţă în timp ce emblema diferenţiază între comercianţi de acelaşi gen
        - Numele comercial poate fi folosit şi ca marcă
        - Marca ce încalcă un alt drept de proprietate industrială protejat este anulabilă
            - Numele comercial şi emblema sunt considerate a fi astfel de drepturi de proprietate industrială
                - În evaluarea riscului de confuzie trebuie totuşi avut în vedere că numele comercial este cunoscut de regulă pe plan local în timp ce marca are caracter teritorial
- Aproprierii anterioare ca indicaţie geografică
    - Indicaţia geografică este o denumire ce serveşte la identificarea unui produs originar dintr-o ţară, regiune sau localitate a unui stat, în cazurile în care o calitate, o reputaţie sau alte caracteristici determinante pot fi, în mod esenţial, atribuite acestei regiuni geografice
        - Nu este posibilă înregistrarea unei mărci alcătuite exclusiv dintr-o indicaţie geografică protejată sau conţinând o astfel de indicaţie fără autorizarea asociaţiei titulară a dreptului asupra indicaţiei în cauză
- Aproprierii anterioare ca desen sau model industrial

    - Un desen sau model nu poate fi înregistrat ca marcă fără autorizarea titularului dreptului
        - Dreptul asupra unui desen sau model este însă limitat, după expirarea termenului de protecţie desenul sau modelul putând fi înregistrate ca marcă dacă nu mai există alte limitări
- Protecţiei ca drept de autor
    - Existenţa unui drept de autor protejat în ceea ce priveşte semnul supus înregistrării nu se verifică în cadrul examenului de fond operat de OSIM, modalitatea de apărare a unui astfel de drept fiind opoziţia sau acţiunea în anulare
        - Dacă opera protejată prin drept de autor nu este reprodusă identic similaritatea trebuie apreciată prin regulile de la dreptul de autor, nu prin cele referitoare la mărci
- Protecţiei ca drept al personalităţii
    - Se referă la cazurile în care utilizarea unui nume patronimic, a unui pseudonim, a unui blazon, a imaginii unei persoane etc. în cadrul unui semn supus înregistrării ca marcă prejudiciază pe titularul numelui, pseudonimului etc.
        - În cazul persoanelor ce se bucură de renume simpla utilizare a numelui sau imaginii fără autorizarea respectivei persoane este motiv de neînregistrare
        - În cazul persoanelor ce nu se bucură de renume utilizarea numelui trebuie să le aducă atingere
- Protecţiei ca alt drept anterior care dă dreptul la interzicerea utilizării mărcii
- Solicitării înregistrării de către mandatar sau reprezentant în nume propriu şi fără consimţământul titularului mărcii, dacă mandatarul sau reprezentantul titularului nu face dovada că are dreptul de a solicita această înregistrare.
- Aproprierii anterioare ca marcă (prin înregistrare sau prin notorietate)
    - Cazuri de indisponibilitate:
        - Marcă identică cu o marcă anterioară pentru produse sau servicii identice
        - Marcă identică sau similară cu o marcă anterioară pentru produse sau servicii identice sau similare, dacă există risc de confuzie, inclusiv risc de asociere
            - Sunt considerate mărci anterioare:
                - Mărcile comunitare
                - Mărcile înregistrate în România;
                - Mărcile înregistrate internaţional cu efecte în România;
                - Mărcile comunitare pentru care se invocă senioritatea faţă de o marcă înregistrată cu efecte în România, chiar dacă drepturile asupra acestora s-au stins;

        - Cererile de înregistrare ale acestor mărci sub condiţia înregistrării ulterioare;
        - Mărcile notorii.
    - Marcă identică sau similară cu o marcă anterioară (naţională sau comunitară) de renume (naţional respectiv comunitar) pentru produse sau servicii diferite dacă este o folosire nejustificată a mărcii de renume prin care s-ar putea profita de distinctivitatea sau de renumele mărcii de renume sau s-ar putea prejudicia titularul acesteia.
    - Marcă colectivă valabilă sau expirată cu cel puţin 3 ani înainte de data de depozit;
    - Marcă de certificare valabilă sau expirată cu cel puţin 10 ani înainte de data de depozit;
    - Marcă identică sau similară cu o marcă anterioară pentru produse sau servicii identice sau similare expirată cu cel puţin 2 ani înainte de data de depozit;
    - Marcă utilizată în străinătate la data depozitului şi continuă să fie utilizată acolo, dacă marca solicitată poate fi confundată cu aceasta şi solicitarea de înregistrare a fost făcută cu rea-credinţă;
- Similaritatea respectiv identitatea se apreciază astfel:
    - Mărcile sunt identice dacă sunt la fel în toate aspectele (vizual, fonetic, semantic)
    - Mărcile sunt similare dacă sunt nesemnificativ diferite în elementele esenţiale
        - Este o apreciere subiectivă
    - Produsele şi serviciile sunt identice atunci când sunt desemnate aceleaşi denumiri din aceeaşi clasă a Clasificării de la Nisa
    - Produsele şi serviciile sunt similare dacă potrivit naturii şi destinaţiei lor pot fi atribuite de consumatori aceleiaşi origini[62]
        - Simplul fapt că produsele sau serviciile sunt încadrate în aceeaşi clasă a Clasificării Nisa nu este dovadă suficientă a similarităţii lor
- Există risc de confuzie atunci când consumatorul crede că produsele marcate cu semnul ulterior sunt aceleaşi ca cele marcate cu marca anterioară
- Există risc de asociere atunci când consumatorul crede că produsele marcate cu semnul ulterior provin de la aceeaşi întreprindere sau de la o întreprindere legată economic de titularul mărcii anterioare

[62] Jérôme Passa, Contrefaçon et concurrence déloyale, Litec (Paris – 1997), p. 118 nota 2 subsol citat în Viorel Roş, Octavia Spineanu-Matei, Dragoş Bogdan, Dreptul proprietăţii intelectuale. Dreptul proprietăţii industriale. Mărcile şi indicaţiile geografice, All Beck (Bucureşti – 2003), p. 199

- Folosirea unui semn este nejustificată atunci când cel ce utilizează semnul nu poate oferi un motiv temeinic care să indice de ce doar acel semn este potrivit
- Profită de caracterul distinctiv sau de renumele mărcii orice utilizare a unui semn care prin atrage prin asemănarea sau identitatea cu o marcă înregistrată
- Se consideră prejudiciere a titularului mărcii:
  - Diminuarea forţei mărcii de a determina cumpărătorul să achiziţioneze anumite produse pentru care ea fusese înregistrată
  - Pierderea exclusivităţii utilizării semnului (diluarea mărcii)

9.5 Rezumat

Aproape orice tip de semn poate fi înregistrat ca marcă însă acesta trebuie în primul rând să poată fi reprezentat grafic.

De asemenea, pentru a fi înregistrat ca marcă, semnul trebuie să poată servi pentru diferențierea între produsa sau servicii de același fel, să nu fie comun sau descriptiv în comerțul cu respectivul produs sau serviciu, să nu fie între tipurile de semne interzise la înregistrare sau să fie deceptiv și, totodată, deoarece dreptul la marcă este un drept de ocupațiune, să fie disponibil.

9.6 Test de evaluare a cunoştinţelor

1. Sunt semne susceptibile de a fi mărci (selectaţi varianta sau variantele care sunt adevărate):
   a. Un cuvânt imposibil de pronunţat;
   b. Culoarea portocalie pentru servicii de telefonie mobilă;
   c. Litera „A”;
   d. Un fragment dintr-o melodie la modă;
   e. Litera „A” desenată imaginativ de un artist plastic;
   f. O fotografie.
2. Îndeplinesc condiţia reprezentării grafice (selectaţi varianta sau variantele care sunt adevărate):
   a. O singură culoare;
   b. Un zgomot de motor de maşină;
   c. Un punct imposibil de văzut cu ochiul liber;
   d. Forma sticlei Coca-Cola;
   e. Portretul unei celebrităţi;
   f. O linie orizontală cu grosimea de 0,1 mm.
3. Îndeplinesc condiţia distinctivităţii (selectaţi varianta sau variantele care sunt adevărate):
   a. Expresia „0 calorii” pentru o băutură carbogazoasă dietetică;
   b. Cuvântul „Microprocesor” pentru un supliment alimentar;
   c. Cuvântul „Cosmos” pentru electrocasnice;
   d. Expresia „Iute ca vântul” pentru servicii de curierat;

e. Cuvântul „Curăţenie în exterior, curăţenie în interior” pentru servicii de masaj;
f. Semnul „Covrigi de Giurgiu” pentru covrigi produşi în Giurgiu.

4. Îndeplinesc condiţia liceităţii (selectaţi varianta sau variantele care sunt adevărate):
   a. Imaginea Suveranului Pontif pentru gumă de mestecat;
   b. Cuvântul „Xenofob” pentru servicii de curăţenie profesionale;
   c. Expresia „Covrigi de Giurgiu” pentru covrigi produşi în Braşov;
   d. Sigla Partidului Comunist Român pentru produse de patiserie;
   e. Steagul României pentru produse provenind din România;
   f. Simbolul olimpic pentru produse sportive.
5. Analizaţi similarităţile şi diferenţele între cazurile de indisponibilitate care nu privesc conflictul cu o marcă.
6. Marca de renume (selectaţi varianta sau variantele care sunt adevărate):
   a. Trebuie înregistrată pentru a beneficia de protecţie;
   b. Are o distinctivitate mai mare decât marca notorie;
   c. Protejează şi împotriva concurenţilor de pe alte pieţe decât cea a produselor şi serviciilor pe care marca este folosită;
   d. Trebuie cunoscută doar de un segment important a publicului ţintă;
   e. Trebuie să fie o marcă verbală;
   f. Creează indisponibilitate numai dacă marca şi semnul urmăresc protejarea unor produse sau servicii în aceeaşi clasă Nisa.
7. Există risc de confuzie (selectaţi varianta sau variantele care sunt adevărate):
   a. Întotdeauna atunci când există risc de asociere;
   b. Atunci când consumatorul mediu relevant crede că produsul ce poartă semnul este un produs de tip nou al titularului mărcii similare notorii;
   c. Atunci când consumatorul mediu relevant ştie că produsul ce poartă semnul este provine de la un alt comerciant dar îl cumpără deoarece are aceeaşi utilitate ca şi produsul similar purtător al mărcii;
   d. Atunci când consumatorul mediu relevant crede că produsul purtător al semnului are acelaşi preţ ca şi produsul purtător de marcă;
   e. Atunci când consumatorul mediu relevant cumpără produsul purtător al semnului deoarece acesta este consumabil pentru produsul purtător de marcă.

9.7 Bibliografie specifică

Bibliografie obligatorie:

Viorel ROŞ, Octavia SPINEANU-MATEI, Dragoş BOGDAN, Dreptul proprietăţii intelectuale. Dreptul proprietăţii industriale. Mărcile şi indicaţiile geografice, All Beck (Bucureşti – 2003), pp. 38-57, 79-122, 181-184, 187-232.

Legea 84/1998 art. 5 – 8.

Bibliografie facultativă:

Liliana – Zoleta KÖRÖŞI, „Protecţia mărcii notorii în conflict cu alte semne, distinctive sau nedistinctive", în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 2/2006.

Gheorghe BUCŞĂ, „Mărci tridimensionale având o formă care nu poate face obiectul unui drept exclusiv dar conţin elemente distinctive; disclaimer sau marcă de poziţie", în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 3/2006.

Gabriel TURCU, Dragoş BOGDAN, „Distinctivitatea mărcilor tridimensionale constând în forma produselor sau a ambalajelor", în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 1/2007.

Mirela PĂSTOREANU, „Protecţia juridică a mărcilor şi indicaţiilor geografice", în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 1/2007.

Paul George BUTA, „Scurte consideraţii cu privire la marca notorie şi marca de renume", în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 4/2007.

Camelia GOGHIE, „Consumatorul mediu (pentru anumite categorii de produse/servicii) şi analiza riscului de confuzie şi asociere în procedurile de examinare şi de opoziţie", în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 4/2007.

Elena STOICA, „Criterii de apreciere a riscului de confuzie, incluzând şi riscul de asociere (art.6 lit.c din legea nr. 84/1998) ", în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 1/2008.

Ekkehard STOLZ, „Relaţia dintre protecţia modelelor şi mărcile comerciale tridimensionale", în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 2/2008.

Elena Elvira MARIN, „De ce nu se poate înregistra un semn descriptiv ca marcă? ", în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 2/2008.

Luiza MOCANU, „Pledoarie pentru mărci şi indicaţii geografice. Vinuri transilvănene", în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 2/2008.

Ioan MACOVEI, „Protecţia internaţională a mărcilor", în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 3/2008.

Luiza MOCANU, „Tipuri de mărci care pot fi înregistrate. Abordare comunitară şi naţională", în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 3/2008.

Luiza MOCANU, „Condiţii de înregistrare a mărcilor în domeniul farmaceutic", în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 4/2008.

Luiza MOCANU, „Sistemul mărcii comunitare”, în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 1/2009.

Ioana VASIU, Lucian VASIU, „Protecţia mărcilor conform Tratatului de la Singapore”, în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 2/2009.

Nicoleta-Rodica DOMINTE, „Importanţa dispoziţiilor articolului 10 al Regulamentului nr. 40/94 privind marca comunitară în evitarea degenerării mărcii”, în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 2/2009.

9.8 Răspunsuri la Test

1. a, c, d, e, f;
2. a, b, c, d, e, f;
3. b, c, e;
4. a, b, d;
5. X;
6. b, c;
7. b.

10. Unitatea de învăţare nr. 8: Protecţia semnelor distinctive ale activităţii de comerţ 3

10.1 Introducere

Această unitate îşi propune să identifice titularul dreptului la marcă şi să detalieze procedura de înregistrare a mărcii pentru ca în final să detalieze modalitatea de determinare a duratei dreptului la marcă şi conţinutul dreptului la marcă.

10.2 Obiectivele/competenţele unităţii de învăţare

După parcurgerea acestei unităţi de învăţare veţi reuşi să:

- Identificaţi persoanele care pot fi titulari ai drepturilor asupra mărcilor
- Arătaţi condiţiile speciale pentru existenţa unei pluralităţi de titulari şi implicaţiile acestei pluralităţi
- Arătaţi paşii care trebuie îndepliniţi pentru înregistrarea unei mărci
- Indicaţi condiţiile necesare acordării datei de depozit
- Definiţi dreptul de prioritate şi să arătaţi care sunt condiţiile necesare pentru a beneficia de acest drept
- Identificaţi persoanele care pot depune opoziţii şi să arătaţi în ce condiţii şi în ce termene pot face acest lucru
- Detaliaţi caracteristicile contestaţiei în calitatea acesteia de cale de atac administrativă în procedura de înregistrare a mărcii
- Arătaţi care sunt persoanele care pot face contestaţie şi pentru ce motive
- Indicaţi rolul OSIM în procedura de înregistrare a mărcilor şi de judecare a opoziţiilor şi contestaţiilor
- Arătaţi care este durata dreptului asupra mărcii şi care este modalitatea de a beneficia de această întreagă durată
- Indicaţi care sunt drepturile pe care le conferă titularului o marcă
- Indicaţi limitele în care pot fi exercitate drepturile asupra mărcii.

10.3 Durata medie de parcurgere acestei unităţi de învăţare este de 3 ore

10.4 Conţinutul unităţii de învăţare

10.4.1 Titularul dreptului la marcă

Titular al dreptului la marcă poate fi orice persoană, fizică sau juridică, română sau străină. În cazul persoanelor juridice avem însă două limitări:

- ele trebuie să aibă capacitate de folosinţă la momentul depunerii cererii de înregistrare, şi

- ele trebuie să respecte în alegerea produselor şi serviciilor desemnate prin cererea de înregistrare principiul specialităţii capacităţii de folosinţă.

Legea nu cere ca marca depusă spre înregistrare să fie folosită la momentul depunerii cererii însă sancţionează cu decăderea din drept titularul care nu foloseşte marca timp de 5 ani.

Titulari ai unei mărci individuale pot fi şi mai multe persoane, caz în care se aplică regulile de drept comun privind coproprietatea.

Titulari ai mărcilor colective sunt asociaţiile de fabricanţi, producători, comercianţi sau prestatori de servicii, aceste asociaţii nedesfăşurând direct vreo activitate comercială sau industrială şi neutilizând marca ci doar autorizând utilizarea ei sub rezerva respectării unor condiţii prevăzute de regulamentul asociaţiei.

Titulari ai unei mărci de certificare nu pot fi decât persoanele juridice abilitate să exercite controlul produselor sau al serviciilor în privinţa calităţii, materialului, modului de fabricaţie al produselor sau de prestare a serviciilor etc. Marca de certificare este marca ce indică faptul că produsele sau serviciile pentru care este utilizată sunt certificate de titularii mărcii în ceea ce priveşte calitatea, materialul, modul de fabricaţie al produselor sau de prestare a serviciilor, precizia sau alte caracteristici.

10.4.2 Procedura înregistrării mărcii

- Constituirea depozitului reglementar
    - Depozitul este constituit din:
        - Cererea de înregistrare
            - Cererea de înregistrare trebuie să conţină:
                - Solicitarea expresă de înregistrare
                - Datele de identificare a solicitantului
                - Lista cu produsele sau serviciile pentru care se solicită înregistrarea mărcii
            - reproducere suficient de clară a mărcii
                - Dovada achitării taxei de înregistrare
            - Cererea se redactează în limba română şi se referă la o singură marcă
            - Trebuie să conţină dispoziţii exprese dacă se urmăreşte înregistrarea unei anumite combinaţii de culori, dacă semnul este tridimensional , dacă conţine o transliterare a mărcii ori a unor elemente ale mărcii
            - Data cererii este data la care cererea completă este depusă la OSIM
                - Cererea incompletă se poate completa în decurs de 3 luni de la notificarea lipsurilor

solicitantului, caz în care data cererii e data la care se face completarea
        - Necompletarea cererii în cele 3 luni se consideră abandonare a cererii
    - Decizia de constituire a depozitului sau de respingere a cererii se comunică în 5 zile de la emitere
    - Pot depune cererea:
        - Solicitantul personal
        - Mandatarul autorizat
            - Trebuie să fie consilier în proprietate industrială
            - Este obligatorie pentru persoanele străine fără sediu sau domiciliu în România
    - Au drept de prioritate:
    - Persoana care a depus o prima o marcă spre înregistrare într-una din statele Uniunii de la Paris sau într-unul din statele membre a Organizaţiei Mondiale a Comerţului, timp de 6 luni de la data depozitului în respectivul stat
        - Trebuie dovedită în decurs de 3 luni de la constituirea depozitului
    - Persoana care a prezentat produse sau servicii sub o anumită marcă într-o expoziţie internaţională oficială sau oficial recunoscută într-unul din statele membre ale Uniunii de la Paris, timp de 6 luni de la data primei prezentări în expoziţie
        - Trebuie dovedită în decurs de 3 luni de la constituirea depozitului
    - Cele două priorităţi nu se pot cumula
- Publicarea cererii
    - Cererea de înregistrare se publică în format electronic în termen de 7 zile de la data depunerii
- Perioada de observaţii şi opoziţii
    - În termen de 2 luni de la data publicării cererii orice persoana interesata poate formula observatii privind cererea de inregistrare a marcii pentru motivele absolute de refuz prevazute de lege
    - In termen de 2 luni de la data publicarii cererii de inregistrare a marcii orice persoana interesata poate formula opozitie la inregistrarea marcii pentru motivele relative de refuz prevazute de lege
        - Opozitiile trebuie sa fie formulate in scris, motivat si cu plata taxei prevazute de lege
        - La cererea solicitantului, titularul marcii care a formulat opozitia trebuie să dovedeească că:
            - in cursul unei perioade de 5 ani care preceda data publicarii marcii asupra careia s-a formulat opozitia, marca anterioara a facut obiectul unei folosiri efective pe teritoriul Romaniei pentru

produsele si serviciile pentru care aceasta a fost inregistrata
                - exista motive justificate pentru neutilizarea marcii cu privire la care s-a facut opozitie
            - OSIM notifică solicitantul de opoziţia făcută indicând numele opozantului şi motivele invocate şi dă un termen de 30 de zile solicitantului pentru a-şi depune punctul de vedere
            - Soluţionarea opoziţiei poate fi suspendată:
                - cand se bazeaza pe o cerere de inregistrare a marcii, pana la inregistrarea acesteia
                - marca opusa face obiectul unei actiuni in anulare sau de decadere, pana la solutionarea definitiva a cauzei
            - In cursul suspendarii, in orice moment, solicitantul sau oponentul poate solicita reluarea solutionarii opozitiei, daca motivul de suspendare nu mai subzista
            - Opoziţiile se soluţionează de o comisie de examinare de 3 specialişti, din care unul examinatorul care a întocmit raportul de examinare a mărcii
                - Comisia emite un aviz de admitere sau de respingere a opozitiei, care este avut in vedere la examinarea pe fond
- Examenul cererii de depozit
    - Se face în termen de maxim 6 luni de la data depunerii cererii
        - Sub condiţia achitării unei taxe echivalente a dublului cuantumului taxelor de înregistrare examinarea se face în termen de maximum 3 luni
    - Se examinează:
        - calitatea solicitantului
        - drepturile de prioritate invocate
        - motivele absolute de refuz
        - In cazul in care au fost formulate opozitii cu privire la cererea de inregistrare a marcii pentru motivele relative de refuz avizul comisiei de examinare opoziţii este obligatoriu la examinarea pe fond
    - Dacă cererea nu îndeplineşte condiţiile legale se comunică solicitantului aceasta şi se solicită un punct de vedere sau retragerea cererii în termen de 3 luni
        - Termenul poate fi prelungit cu încă 3 luni la cererea solicitantului şi cu achitarea unei taxe
    - Respingerea cererii de înregistrare se poate ataca la OSIM pe calea contestaţiei
    - Dacă un motiv de refuz se aplică doar unor produse sau servicii pentru care înregistrarea a fost solicitată, se refuză înregistrarea doar pentru acele produse sau servicii
- Înregistrarea şi publicarea mărcii

- Dacă condiţiile sunt îndeplinite OSIM decide înregistrarea mărcii şi o publică în Buletinul Oficial de Proprietate Industrială.
- Respingerea cererii poate fi atacată la OSIM pe calea contestaţiei
- depunere)

- Contestaţiile
  - Pot fi atacate cu contestaţie deciziile OSIM de a:
    - Respinge cererea în urma examenului de formă
    - Respinge cererea în urma examenului de fond
    - Respinge cererea în urma examenului opoziţiilor formulate la înregistrare
  - Solicitantul mărcii poate formula contestaţii în termen de 3 luni de la comunicarea deciziei
  - Contestaţia se soluţionează de o comisie de reexaminare compusă din preşedinte (directorul general al OSIM sau împuternicitul acestuia) şi 2 membri (un examinator care nu a luat decizia contestată şi un consilier juridic)
  - Hotărârea se comunică părţilor în 15 zile de la adoptare şi poate fi atacată cu apel la Tribunalul Municipiului Bucureşti în 30 de zile de la comunicare şi cu recurs în 15 zile de la comunicare la Curtea de Apel Bucureşti
  - În orice moment al procedurii de înregistrare solicitantul îşi poate retrage cererea sau modifica cererea (în sensul rectificării numelui sau adresei solicitantului sau a altor elemente care nu afectează esenţial marca sau nu extind lista de produse sau servicii – lista putând fi însă redusă).
  - Deciziile definitive de înregistrare fac ca marca să fie înregistrată, în cel mult 2 luni, în Registrul Naţional al Mărcilor şi titularului să îi fie eliberat certificatul de înregistrare a mărcii. Înregistrarea în Registrul Naţional al Mărcilor este constitutivă de drepturi în favoarea titularului.

10.4.3 Durata dreptului la marcă

Durata de protecţie a unei înregistrări este de 10 ani de la data depozitului reglementar, ea putând fi prelungită cu perioade de 10 ani. Reînnoirea trebuie solicitată înainte de expirarea perioadei de protecţie dar nu mai devreme de 3 luni de data expirării. Reînnoirea înregistrării se înscrie în Registrul Naţional al Mărcilor şi se publică în Buletinul Oficial de Proprietate Intelectuală în termen de 6 luni de la depunerea cererii de reînnoire.

Legea nu permite modificarea mărcii înregistrate decât în ceea ce priveşte elemente neesenţiale. Modificarea acestor elemente se înscrie în Registrul Naţional al Mărcilor şi se publică în Buletinul Oficial de Proprietate Intelectuală.

10.4.4 Conţinutul dreptului la marcă

Înregistrarea mărcii conferă titularului un drept exclusiv asupra mărcii, ceea ce include dreptul de a interzice terţilor să folosească în activitatea lor comercială:

- un semn identic cu marca pentru produse sau servicii identice cu acelea pentru care marca a fost înregistrată
- un semn pentru care, datorita faptului ca este identic sau asemanator cu o marca si din cauza ca produsele sau serviciile carora li se aplica marca sunt identice sau similare, exista un risc de confuzie in perceptia publicului, incluzand riscul de asociere intre semn si marca
- un semn identic sau asemanator cu marca, pentru produse sau pentru servicii diferite de cele pentru care marca este inregistrata, cand aceasta din urma a dobandit un renume in Romania si daca folosirea fara drept a semnului ar fi in detrimentul caracterului distinctiv al marcii ori in detrimentul renumelui acesteia

În special titularul poate să interzică terţilor următoarele tipuri de folosire a acestor semne:

- aplicarea semnului pe produse sau pe ambalaje
- oferirea produselor sau comercializarea ori deţinerea lor în acest scop sau, după caz, oferirea sau prestarea serviciilor, sub acest semn
- punerea in libera circulatie, exportul, importul, plasarea sub un regim vamal suspensiv sau economic, precum si acordarea oricarei alte destinatii vamale, asa cum acestea sunt definite in reglementarile vamale, produselor sub acest semn
- utilizarea semnului pe documente sau pentru publicitate.

Dreptul exclusiv asupra mărcii include şi dreptul titularului de a transmite acest drept în tot sau în parte.

10.4.5 Limitări ale dreptului asupra mărcii

Principala limitare a dreptului exclusiv al titularului mărcii este epuizarea dreptului la marcă. Teoria epuizării dreptului la marcă priveşte imposibilitatea titularului dreptului la marcă de a se opune folosirii mărcii aplicate pe produse sau în legătură cu servicii puse pe piaţă de către titularul dreptului la marcă sau cu consimţământul acestuia.

Alte limitări ale dreptului la marcă privesc:

- Imposibilitatea protejării unei mărci nenotorii în ceea ce priveşte produsele sau serviciile diferite de cele pentru care s-a făcut înregistrarea
- Imposibilitatea protejării mărcii în afara teritoriului pentru care s-a dispus înregistrarea
- Imposibilitatea interzicerii unui terţ utilizarea în activitatea comercială a:
    - numelui sau adresei titularului
    - indicaţiilor care se referă la specia, calitatea, destinaţia,valoarea, originea geografică, perioada de fabricaţie a produsului sau

perioada prestării serviciului sub marcă, ori alte caracteristici ale acestora
- mărcii, dacă aceasta este necesară pentru a indica destinaţia produsului sau serviciului, în special pentru accesorii sau piese detaşabile

10.5 Rezumat

Pentru înregistrarea unei mărci la OSIM solicitantul trebuie să urmeze procedura prevăzută de lege. Dacă cererea lui este aprobată devine titularul unui drept exclusiv asupra mărcii astfel cum este ea înregistrată pentru o perioadă inițială de 10 ani, timp în care poate interzice oricărui terț utilizarea respectivei mărci. Totuși, chiar fără acordul titularului, o marcă poate fi folosită în anumite situații de excepție, strict prevăzute de lege.

10.6 Test de evaluare a cunoştinţelor

1. Poate fi titular al dreptului la marcă (selectaţi varianta sau variantele care sunt adevărate):
   a. Asociaţia de producători în cazul unei mărci colective;
   b. Persoana juridică pentru orice tip de marcă;
   c. Persoana fizică pentru orice tip de marcă;
   d. Persoana fizică pentru orice marcă individuală;
   e. Asociaţia de producători pentru o marcă de certificare;
   f. Persoana juridică străină cu respectarea principiului specialităţii capacităţii de folosinţă.
2. Pentru acordarea unei date de depozit trebuie ca solicitantul să depună la OSIM (selectaţi varianta sau variantele care sunt adevărate):
   a. Dovada utilizării mărcii
   b. Solicitarea expresă de înregistrare
   c. O reprezentare a firmei şi a emblemei, dacă este cazul;
   d. O listă cu toate produsele pe care le vinde sau cu toate serviciile pe care le oferă;
   e. O reproducere suficient de clară a mărcii;
   f. Datele de identificare a solicitantului.
3. Poate face opoziţie la înregistrarea unei mărci (selectaţi varianta sau variantele care sunt adevărate):
   a. Autorul desenului pe care marca îl reproduce;
   b. Persoana de renume care are acelaşi nume de familie ca şi elementul verbal al mărcii;
   c. Concurentul care vinde acelaşi tip de produse;
   d. Neconcurentul care are o firmă identică cu marca şi care este cunoscută pe plan local;
   e. Titularul unei mărci notorii în România dar înregistrată doar în Franţa;
   f. Orice persoană.
4. Identificaţi asemănările şi diferenţele între procedura opoziţiei şi cea a contestaţiei. Aveţi în vedere tipul de procedură, părţile, obiectul, modul de

soluţionare, soluţiile posibile şi căile de atac disponibile pentru fiecare dintre acestea.

5. Care este durata de protecţie a mărcii? Cum diferă aceasta de durata de protecţiei a drepturilor de autor?
6. Titularul unei mărci are dreptul (selectaţi varianta sau variantele care sunt adevărate):
    a. De a interzice utilizarea unui semn identic cu marca sa notorie pentru produse sau servicii similare celor pentru care o utilizează el deşi aceasta nu este înregistrată;
    b. De a interzice utilizarea unui semn diferit de marca sa notorie pentru produse sau servicii similare celor pentru care este aceasta înregistrată;
    c. De a interzice utilizarea unei firme similare cu marca sa ulterioară pentru produse sau servicii similare celor pentru care ea este înregistrată chiar dacă nu există risc de confuzie între emblemă şi marcă;
    d. De a interzice utilizarea unui semn identic cu marca sa pentru produse sau servicii diferite de cele pentru care ea este înregistrată, chiar dacă ea are un grad normal de distinctivitate;
    e. De a interzice importul unor produse purtând un semn identic cu marca sa chiar dacă aceste produse au fost produse legal într-un stat membru UE de către un licenţiat al titularului mărcii;
    f. De a interzice utilizarea unui semn diferit de marca sa de renume pentru produse diferite de cele pentru care o utilizează el dacă prin această utilizare se beneficiază de renumele şi reputaţia mărcii sale.
7. Titularul unei mărci are dreptul (selectaţi varianta sau variantele care sunt adevărate):
    a. De a interzice unui concurent terţ de a folosi, în activitatea sa comercială, elementul verbal al mărcii sale verbale chiar dacă acesta este numele respectivului concurent;
    b. De a interzice licenţiatului său exportul produselor fabricate şi marcate în baza contractului de licenţă în ţări terţe unde marca sa este protejată, atâta vreme cât contractul nu prevede nimic în acest sens;
    c. De a gaja marca sa pentru garantarea unui împrumut;
    d. De a interzice producătorilor neautorizaţi de piese de schimb pentru produsul său să folosească marca pentru a indica utilitatea pieselor de schimb vândute;
    e. De a interzice utilizarea mărcii sale în scop de publicitate a unui concurent.

10.7 Bibliografie specifică

Bibliografie obligatorie:

Viorel ROŞ, Octavia SPINEANU-MATEI, Dragoş BOGDAN, Dreptul proprietăţii intelectuale. Dreptul proprietăţii industriale. Mărcile şi indicaţiile geografice, All Beck (Bucureşti – 2003), pp. 283-315.

Legea 84/1998 art. 9 – 38.

Bibliografie facultativă:

Adrian CHIRIAC, „Riscul de confuzie în cadrul mărcilor. Criterii de apreciere.

Consideraţii privind hotărârile pronunţate de TPI şi CJCE în cazul Vedial S.A. contra Oficiului de armonizare a pieţei interne (mărci, desene şi modele)", în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 1/2005.

Gabriel N. TURCU, „Încălcarea dreptului la marcă prin „importuri paralele" şi epuizarea dreptului la marcă", în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 1/2005.

Sonia FLOREA, „Aspecte teoretice şi practice privind limitele dreptului exclusiv asupra mărcii", în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 1/2006.

Mihaela ROŞU, „Un caz deosebit de rea - credinţă la înregistrare. Depozit nou pentru evitarea decăderii", în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 3/2006.

Edmond Gabriel OLTEANU, „Noi reglementări interne privind înregistrarea indicaţiilor geografice şi denumirilor de origine", în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 4/2007.

Elena Elvira MARIN, „Opoziţia şi observaţiile terţilor. Procedura de soluţionare", în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 1/2008.

Christy ROGERS, „Opoziţii la înregistrarea de mărci în Regatul Unit: Hotărârea SPECIAL EFFECTS", în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 2/2008.

Niculae NEAGU, „Mijloace administrative de protecţie a dreptului la marcă în dreptul intern şi european", în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 3/2008.

Alina-Luiza VRABIE, „Apărarea drepturilor în domeniul proprietăţii industriale pe calea contestaţiei în faţa Comisiei de reexaminare din cadrul OSIM . Procedură administrativă prealabilă sau jurisdicţie specială administrativă", în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 3/2008.

Dominte Nicoleta Rodica, „Unele consideraţii privind înregistrarea mărcilor„în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 3/2010

10.8 Răspunsuri la Test

1. a, d, f;
2. b, e, f;

3. a, b, e;
4. X;
5. X;
6. a;
7. b, c, e.

11. Unitatea de învăţare nr. 9: Protecţia semnelor distinctive ale activităţii de comerţ 4

11.1 Introducere

Această unitate îşi propune să prezinte modalităţile prin care dreptul asupra mărcii poate fi transmis şi condiţiile în care acest lucru se poate realiza, situaţiile în care titularul poate pierde dreptul asupra mărcii sale precum şi mijloacele pe care titularul le are la dispoziţie pentru a-şi apăra dreptul la marcă.

11.2 Obiectivele/competenţele unităţii de învăţare

După parcurgerea acestei unităţi de învăţare veţi reuşi să:

- Arătaţi care sunt principalele reguli aplicabile transmisiunii drepturilor asupra mărcilor
- Indicaţi diferenţele dintre cesiunea drepturilor asupra mărcii şi licenţierea utilizării mărcii
- Arătaţi particularităţile contractului de licenţă a mărcii
- Indicaţi care sunt modalităţile prin care dreptul asupra mărcii se poate pierde
- Detaliaţi condiţiile în care pot surveni expirarea mărcii , anularea mărcii şi decăderea din drepturile asupra mărcii
- Arătaţi care sunt principalele mijloace de apărare a drepturilor asupra mărcii
- Detaliaţi caracteristicile acţiunii în contrafacere.

11.3 Durata medie de parcurgere acestei unităţi de învăţare este de 2 ore

11.4 Conţinutul unităţii de învăţare

11.4.1 Transmiterea dreptului asupra mărcilor

11.4.1.1 Reguli comune aplicabile transmisiunii dreptului asupra mărcilor:

- Numai drepturile cu privire la o marcă individuală (sau colectivă în anumite condiţii) înregistrată sau reînnoită pot fi transmise
- Drepturile pot fi transmise în totalitate sau în parte
- Drepturile pot fi transmise cu titlu oneros sau cu titlu gratuit
- Transmiterea se înscrie în Registrul Naţional al Mărcilor şi se publică în Buletinul Oficial de Proprietate Intelectuală
    - Transmiterea este opozabilă terţilor doar de la înscrierea în Registrul Naţional al Mărcilor
        - Lipsa înscrierii licenţei la OSIM nu afectează:

- valabilitatea inregistrarii marcii care face obiect al licentei ori cu privire la protectia licentei marcii
- interventia intr-o actiune in contrafacere angajata de titular ori obtinerea, in cadrul acestei proceduri, de daune-interese, ca urmare a contrafacerii unei marci care face obiect al licentei

▪ Inscrierea licentei nu este o conditie pentru ca folosirea unei marci de beneficiarul licentei sa poata fi considerata echivalentul unui act de utilizare de catre titular, in cadrul procedurilor referitoare la dobandirea, mentinerea validitatii ori la apararea drepturilor cu privire la acea marca

o OSIM poate refuza inscrierea transmiterii cesiunii daca rezulta in mod evident faptul ca prin aceasta publicul este indus in eroare cu privire la natura, calitatea sau originea geografica a produselor sau serviciilor pentru care marca a fost inregistrata, in afara de situatia in care beneficiarul transmiterii accepta sa limiteze transmiterea marcii la produsele sau serviciile pentru care marca nu este inselatoare

- Beneficiarul transmisiunii este obligat să menţină calitatea produselor, lucrărilor sau serviciilor marcate
- Dreptul la marcă se poate transmite separat sau împreună cu fondul de comerţ

11.4.1.2 Reguli privind cesiunea drepturilor asupra mărcii:

- Cesiunea drepturilor asupra mărcii este convenţia prin care titularul unei mărci transferă drepturile sale unei alte persoane contra unui preţ
  - Cesiunea poate fi şi cu titlu gratuit
- Drepturile pot fi cedate oricând în perioada de protecţie
- La transmisiunea mărcilor în coproprietate se aplică dreptul comun iar la mărcile colective legea impune acordul tuturor membrilor asociaţiei pentru cesiune
- Se poate cesiona dreptul pentru toată lista de produse şi servicii pentru care marca este înregistrată sau numai pentru o parte a acestora
- Cesiunea drepturilor asupra unei mărci identică sau similară cu o altă marcă din patrimoniul cedentului pentru produse sau servicii identice sau similare este nulă
- Cesiunea nu poate limita teritorial aria de folosire a mărcii cedate, chiar dacă este parţială
- Cesiunea este parţială atunci când se referă numai la o parte din lista de produse şi servicii pentru care marca este înregistrată
- Părţile la cesiune:
  - Cedentul trebuie să aibă capacitate pentru acte de dispoziţie
  - Cesionarul trebuie să aibă capacitatea de a dobândi drepturile cedate
- Forma scrisă a contractului de cesiune este cerută *ad validitatem*

- Transmisiunea este opozabilă de la înscrierea în Registrul Naţional al Mărcilor care se face la cererea părţii interesate
- Transferul drepturilor între părţi se face la momentul încheierii valabile a contractului
- Cedentul are următoarele obligaţii:
    - De a pune marca la dispoziţia cesionarului
    - De a garanta cesionarul împotriva viciilor mărcii sau pentru evicţiune
- Cesionarul are următoarele obligaţii:
    - De a plăti remuneraţia cedentului
    - De a menţine calitatea produselor sau serviciilor la care se referă marca

11.4.1.3 Cesiunea forţată a drepturilor asupra mărcii

În istorie au existat cazuri de expropriere a dreptului la marcă cu titlu de despăgubiri de război.

În ceea ce priveşte executarea silită a mărcii doctrina nu este unanimă decât în a admite executarea silită a mărcii odată cu fondul de comerţ.

11.4.2 Contractul de licenţă a mărcii

Contractul de licenţă este convenţia prin care titularul unei mărci transmite unei alte persoane dreptul de a folosi acea marcă în schimbul unui preţ.

Există mai multe tipuri de licenţe:

- Licenţa de exploatare – se cedează dreptul de aplicare a mărcii şi dreptul de a fabrica produsul
- Licenţa de folosire – se cedează dreptul de a aplica sau ataşa marca pe produse livrate de licenţiator
- Licenţa de reclamă – se cedează folosirea unei denumiri care constituie obiectul unui drept personal al altei persoane în scop comercial şi publicitar[63]

În cazul contractului de licenţă nu este cerută încheierea acestuia în vreo formă anume dar putem presupune nevoia de a-l încheia în formă scrisă pentru înscrierea în Registrul Naţional al Mărcilor.

Părţile la contractul de licenţă:

- Licenţiator:
    - Poate fi:
        - Titularul mărcii
        - Titularul unui drept de uzufruct asupra mărcii

[63] Ioan Macovei, Protecţia proprietăţii industriale, Junimea (Iaşi – 1984), p. 231 citat în Viorel Roş, Octavia Spineanu-Matei, Dragoş Bogdan, Dreptul proprietăţii intelectuale. Dreptul proprietăţii industriale. Mărcile şi indicaţiile geografice, All Beck (Bucureşti – 2003), p. 376

        - Licenţiatul dacă i se permite să sub-licenţieze prin contractul principal
    - Trebuie să aibă capacitatea de a încheia acte de administrare
- Licenţiat:
    - Poate fi:
        - Orice persoană cu capacitatea de a contracta
            - Trebuie să se supună principiului specialităţii capacităţii de folosinţă în cazul în care este persoană juridică.

Contractul poate privi doar o marcă înregistrată şi valabilă, transmiterea acesteia putând fi însoţită şi de transmiterea unui secret de serviciu sau a unui know-how.

Licenţa poate fi:

- Totală (se cedează dreptul de a folosi marca pentru toate produsele şi serviciile pentru care ea este înregistrată) sau parţială (se cedează dreptul de a folosi marca pentru o parte din produsele şi serviciile pentru care ea este înregistrată)
- Exclusivă (titularul se obligă să nu mai înstrăineze marca şi altor persoane) sau neexclusivă
- Titularul poate reţine dreptul de a folosi el însuşi marca sau poate renunţa la acest drept
- Limitată teritorial prin contract

Deşi contractul de licenţă îşi produce efectele între părţi de la semnarea lui, el este opozabil terţilor doar de la înscrierea lui în Registrul Naţional al Mărcilor. Licenţa se şi publică în Buletinul Oficial de Proprietate Intelectuală.

Dacă durata pentru care se încheie licenţa depăşeşte perioada de protecţie a mărcii se presupune că licenţiatorul şi-a asumat obligaţia de a reînnoi înregistrarea mărcii.

Efectele contractului de licenţă:

- Obligaţiile licenţiatorului:
    - Să permită folosirea mărcii de către licenţiat conform contractului
    - Să garanteze licenţiatul pentru vicii şi pentru evicţiune
        - Contractul poate conţine o clauză de negaranţie
    - Dacă licenţa este exclusivă trebuie să se abţină de la a mai licenţia drepturile licenţiate deja
    - Să asigure licenţiatului asistenţă tehnică
    - Să menţină marca în vigoare
    - Să ceară înscrierea licenţei în Registrul Naţional al Mărcilor şi publicarea în Buletinul Oficial de Proprietate Intelectuală
- Obligaţiile licenţiatului:

- Să folosească pentru produsele pe care se aplică marca doar marca licenţiată
- Să folosească menţiunea „sub licenţă” alături de marcă
- Să folosească marca doar pentru produsele sau serviciile prevăzute în contractul de licenţă
- Să menţină aspectul mărcii şi calitatea produselor sau serviciilor pe care se aplică
- Să folosească marca în limitele teritoriale convenite
- Să folosească efectiv marca
- Să plătească licenţiatorului preţul cuvenit

Licenţiatul nu poate introduce o acţiune în contrafacere fără acordul titularului mărcii dar poate interveni într-o astfel de acţiune pornită de titular. Licenţiatul exclusiv poate introduce o acţiune în contrafacere dacă deşi a notificat titularul mărcii de actele de contrafacere, acesta nu a introdus o astfel de acţiune în termenul stipulat de licenţiat.

11.4.3 Aportul în mărci la constituirea capitalului social al societăţilor comerciale

Un astfel de aport este considerat a fi o formă de cesiune în dreptul român, marca devenind proprietatea societăţii astfel formată.

11.4.4 Pierderea dreptului asupra mărcii înregistrate

11.4.4.1 Renunţarea expresă a titularului

După înregistrarea mărcii titularul poate renunţa la dreptul său asupra mărcii prin declaraţie expresă, făcută în scris. Renunţarea poate privi totalitatea produselor sau serviciilor pentru care marca a fost înregistrată sau doar o parte a acestora, în acest caz fiind mai apropiată de o modificare a înregistrării mărcii.

Renunţarea produce efecte de la înscrierea ei în Registrul Naţional al Mărcilor. Dacă există o licenţă înregistrată în Registrul Naţional al Mărcilor renunţarea nu va fi înscrisă până se probează notificarea licenţiatului de intenţia de a renunţa la marcă.

Renunţarea prin toleranţă priveşte doar pierderea dreptului de a interzice unei anumite persoane utilizarea mărcii sau dreptul de a cere anularea mărcii folosite de acea persoană. Se consideră renunţare prin toleranţă lipsa de acţiune timp de 5 ani împotriva unei utilizări cunoscute a unei mărci posterior înregistrate afară de cazul în care respectiva marcă posterioară a fost înregistrată cu rea-credinţă.

Renunţarea prin toleranţă nu dă vreun drept la acţiune împotriva mărcii anterioare titularului mărcii posterioare.

11.4.4.2 Expirarea duratei de valabilitate a certificatului de înregistrare

Se produce la expirarea a 10 ani de la ultima înregistrare dacă în decursul duratei de protecţie a mărcii dar nu mai devreme de 3 luni înainte de expirarea

acesteia titularul nu a făcut o cerere de reînnoire sau nu a achitat taxele de reînnoire.

11.4.4.3 Anularea înregistrării mărcii

Anularea unei mărci este sancţiunea ce intervine atunci când condiţiile de validitate ale mărcii nu sunt îndeplinite. Anularea produce efecte retroactiv, desfiinţând inclusiv depozitul reglementar.

Anularea poate fi cerută în termen de 5 ani de la înregistrare cu excepţia cazului în care motivul invocat este înregistrarea mărcii cu rea-credinţă caz în care acţiunea se poate introduce oricând în termenul de protecţie a mărcii.

Competent să judece acţiunea în anulare a înregistrării mărcii în primă instanţă este Tribunalul Municipiului Bucureşti.

Anularea mărcii se poate cere pentru următoarele motive:

- Înregistrarea mărcii s-a făcut fără respectarea condiţiilor absolute
    - Reprezentabilitatea grafică
    - Distinctivitate
    - Liceitate
- Înregistrarea mărcii s-a făcut fără respectarea condiţiilor relative
    - Disponibilitatea
- Înregistrarea mărcii s-a făcut cu rea-credinţă
    - Reaua credinţă este considerată a fi:
        - Frauda în dauna intereselor unui terţ
        - Frauda la lege
        - Abuzul de drept
- Înregistrarea mărcii aduce atingere dreptului la imagine sau numelui patronimic al unei persoane
- Înregistrarea mărcii aduce atingere unui drept anterior de proprietate industrială sau a unui drept de autor anterior

Pot formula o acţiune în anulare:

- Titularul unei mărci anterioare
- Titularul unei mărci notorii
- Titularul unui drept anterior de proprietate industrială sau a unui drept de autor anterior
- Orice altă persoană interesată

Cererea de anulare a mărcii poate fi introdusă şi pe cale principală şi pe cale reconvenţională însă nu poate fi invocată pe cale de excepţie.

Marca a cărei înregistrare a fost anulată este radiată din Registrul Naţional al Mărcilor iar certificatul eliberat titularului anulat.

11.4.4.4 Decăderea titularului din drepturile conferite de marcă

Decăderea este o sancţiune ce poate fi cerută de orice persoană interesată, oricând în decursul perioadei de protecţie a mărcii, Tribunalului Municipiului Bucureşti, pentru următoarele motive:

- Nefolosirea efectivă, fără motive întemeiate, a mărcii pe teritoriul României, pentru o perioadă neîntreruptă de 5 ani, pentru produsele şi serviciile pentru care a fost înregistrată
    - Folosirea este efectivă:
        - Dacă priveşte semnul aşa cum a fost înregistrat sau într-o formă care diferă de cea înregistrată dar într-o formă ce nu alterează caracterul distinctiv al acesteia
        - Dacă este reală
            - Nu sunt acte de folosire efectivă actele pregătitoare (verificarea anteriorităților, comandarea de etichete purtând marca etc.)
        - Dacă este neechivocă
            - Exploatarea trebuie făcută cu titlu de marcă, nu cu titlu de nume comercial sau emblemă
        - Dacă este folosită pentru produsele pentru care e înregistrată
            - Folosirea pentru o parte a produselor face folosire efectivă pentru toate produsele
        - Dacă este publică
        - Dacă e făcută în teritoriul unde a fost înregistrată
        - Dacă este serioasă
            - Şi dacă e făcută de un terţ cu consimţământul titularului mărcii
            - Şi dacă s-a făcut prin aplicarea mărcii pe produse destinate exclusiv exportului
    - Motivele sunt întemeiate:
        - Dacă sunt independente de voinţa titularului
        - Dacă fac imposibilă folosirea normală a mărcii sau constituie aşa un obstacol în calea folosirii încât nu folosirea acesteia nu se mai justifică din punct de vedere al afacerii
- Marca a devenit, după înregistrare, ca urmare a acţiunii sau inacţiunii titularului, uzuală în comerţul cu un produs sau cu un serviciu pentru care a fost înregistrată
    - Marca trebuie să fi devenit uzuală în comerţ şi nu în limbajul comun
- După înregistrare şi ca urmare a utilizării ei de către titular sau cu consimțământul acestuia marca a devenit susceptibilă de a induce

publicul în eroare, în special cu privire la natura, calitatea sau la provenienţa geografică a produselor sau serviciilor pentru care a fost înregistrată

- Marca a fost înregistrată de o persoană neavând calitatea de solicitant.

Cererea de decădere se poate formula după trecerea a 5 ani de la ultimul act de folosire efectivă a mărcii, nu mai devreme de 5 ani de la înscrierea mărcii în Registrul Naţional al Mărcilor. Începerea sau reluarea folosirii mărcii cu mai puţin de 3 luni înaintea introducerii cererii în decădere sau după ce titularul a aflat de intenţia de prezentare a cererii în decădere nu face folosire efectivă.

Cererea în decădere este de competenţa Tribunalului Municipiului Bucureşti, cu apel în 30 de zile de la comunicare şi cu recurs în 15 zile de la comunicarea hotărârii în apel.

Legea permite folosirea oricărui mijloc de probă pentru dovedirea folosirii efective, sarcina probei fiind la titular şi nu la reclamant.

Prin aplicarea sancţiunii titularul este decăzut, printr-o hotărâre definitivă, din dreptul său la marca înregistrată, marca devenind *res nullius*.

11.4.5 Apărarea drepturilor asupra mărcilor

11.4.5.1 Acţiunea în contrafacere

Potrivit legii constituie infracţiune:

- contrafacerea unei marci
    - realizarea sau utilizarea fara consimtamantul titularului, de catre terti, in activitatea comerciala, a unui semn:
        - identic cu marca pentru produse sau servicii identice cu acelea pentru care marca a fost inregistrata;
        - care, data fiind identitatea sau asemanarea cu o marca ori data fiind identitatea sau asemanarea produselor sau a serviciilor carora li se aplica semnul cu produsele sau serviciile pentru care marca a fost inregistrata, ar produce in perceptia publicului un risc de confuzie, incluzand si riscul de asociere a marcii cu semnul;
        - identic sau asemanator cu marca pentru produse ori servicii diferite de cele pentru care marca este inregistrata, cand aceasta a dobandit un renume in Romania si daca prin folosirea semnului fara motive intemeiate s-ar putea profita de caracterul distinctiv ori de renumele marcii sau folosirea semnului ar cauza titularului marcii un prejudiciu.
- punerea in circulatie a unui produs purtand o marca identica sau similara cu o marca inregistrata pentru produse identice sau similare si care il prejudiciaza pe titularul marcii inregistrate

- oferirea produselor sau comercializarea ori detinerea lor in acest scop sau, dupa caz, oferirea sau prestarea serviciilor sub acest semn, precum si importul, exportul sau tranzitul produselor sub acest semn
- punerea in circulatie a produselor care poarta indicatii geografice ce indica sau sugereaza ca produsul in cauza este originar dintr-o regiune geografica, alta decat locul adevarat de origine, in scopul inducerii in eroare a publicului cu privire la originea geografica a produsului

În cazul acţiunii în contrafacere prejudiciul este prezumat prin simpla încălcarea a dreptului, acesta fiind un drept privativ. Legea nu cere aşadar o dovadă a prejudiciului sau ca acesta să fie actual.

Acţiunea în contrafacere poate fi introdusă de:

- titularul mărcii
- licenţiatul exclusiv dacă titularul mărcii, notificat de încălcare de către licenţiat, nu a acţionat în termenul stabilit, prin notificare, de către licenţiat.

Acţiunea penală în contrafacere se pune în mişcare la plângerea prealabilă a părţii vătămate.

11.5 Rezumat

Drepturile asupra mărcii pot fi transmise, în tot sau în parte, liber sau forțat, prin cesiune sau licență. În cazul încheierii de contracte cu un astfel de obiect anumite condiții de validitate trebuie respectate. Notificarea transmiterii dreptului la OSIM este de asemenea necesară pentru a asigura opozabilitatea transmiterii prin înscrierea ei în registrele publice și publicarea acesteia.

Drepturile asupra mărcii se pot pierde prin renunțare, expirarea termenului de protecție, anularea înregistrării (pentru motivele prevăzute de lege) sau decăderea titularului din drepturile asupra mărcii (pentru motivele prevăzute de lege).

11.6 Test de evaluare a cunoştinţelor

1. Pentru a se putea face o transmitere valabilă a drepturilor asupra mărcii trebuie îndeplinite următoarele condiţii (selectaţi varianta sau variantele care sunt adevărate):
    a. Marca trebuie să fi fost înregistrată şi să fie încă în durata de protecţie la data efectuării actului de transmitere;
    b. Marca să fie individuală;
    c. Transmiterea să vizeze toate drepturile asupra mărcii;
    d. Transmiterea să se efectueze numai cu titlu oneros;
    e. Transmiterea să se facă prin act scris;
    f. Transmiterea să fie făcută împreună cu fondul de comerţ.

2. Identificaţi diferenţele între cesiunea drepturilor asupra mărcii şi licenţă. Aveţi în vedere condiţiile de valabilitate, conţinutul actului, părţile şi efectele fiecărui mod de transmitere a drepturilor asupra mărcii.
3. În cazul licenţei (selectaţi varianta sau variantele care sunt adevărate):
    a. Licenţiatul are obligaţia de a păstra nivelul calităţii produselor la cel al produselor ce poartă marca obiect al licenţei produse de către licenţiator;
    b. Ea poate fi limitată teritorial, chiar în interiorul pieţei unice;
    c. Ea poate fi nelimitată în timp;
    d. Licenţiatorul are obligaţia de garanţie pentru evicţiune;
    e. Licenţiatul poate produce noi produse pe care să aplice marca obiect al licenţei;
    f. Ea produce efecte între părţi doar de la publicarea în Buletinul Oficial de Proprietate Industrială.
4. Dreptul asupra mărcii se poate pierde:
    a. Prin expirarea unei perioade de 20 de ani de la înregistrare, titularul neputând în nici un caz preveni aceasta;
    b. Prin renunţarea expresă a titularului, înregistrată în Registrul Naţional al Mărcilor;
    c. Prin neplata taxelor de reînnoire a înregistrării mărcii;
    d. Prin pierderea caracterului notoriu al mărcii înregistrate;
    e. Prin anularea înregistrării mărcii la cererea titularului;
    f. Prin decăderea din drepturile asupra mărcii datorită degenerării mărcii.
5. Anularea mărcii (selectaţi varianta sau variantele care sunt adevărate):
    a. Este întotdeauna de competenţa în primă instanţă a Tribunalului Municipiului Bucureşti;
    b. Poate fi cerută de către orice persoană interesată;
    c. Se prescrie în termen de 5 ani de la depunerea cererii de înregistrare;
    d. Poate fi cerută oricând în durata de protecţie a mărcii dacă înregistrarea a fost cerută cu rea-credinţă;
    e. Este o procedură administrativă;
    f. Poate fi invocată pe cale de excepţie.
6. Decăderea din drepturile asupra mărcii (selectaţi varianta sau variantele care sunt adevărate):
    a. Nu poate privi decât marca în întregul ei (pentru toate produsele şi serviciile pentru care a fost înregistrată);
    b. Se prescrie în termen de 5 ani de la înregistrarea mărcii;
    c. Este, în primă instanţă, de competenţa Comisiei de Reexaminare a OSIM;
    d. Poate fi cerută dacă titularul nu a avut calitatea de solicitant;
    e. Poate fi cerută pentru nefolosirea efectivă a mărcii timp de 5 ani pentru produsele şi serviciile pentru care a fost înregistrată;
    f. Este o sancţiune ce nu poate fi aplicată dacă cu cel mult 3 luni înainte de introducerea acţiunii titularul a reluat actele de folosire efectivă a mărcii.
7. Acţiunea în contrafacere (selectaţi varianta sau variantele care sunt adevărate):

a. Poate fi introdusă împotriva titularului unei mărci similare, înregistrată pentru produse similare, în cazul în care există un risc de confuzie între cele două mărci;
b. Presupune dovedirea unui prejudiciu cert, real, actual şi serios;
c. Nu poate fi introdusă de titularul unei mărci a cărei protecţie a expirat, pentru acte survenite după expirarea protecţiei;
d. Poate fi introdusă în situaţia în care titularul unei mărci înregistrate este vătămat în drepturile sale prin importul de produse pe care este aplicată marca sa dintr-un stat terţ, membru UE, unde titularul le-a exportat şi le-a comercializat sub aceeaşi marcă.
e. Poate fi introdusă şi de licenţiatul exclusiv dacă titularul notificat de acesta nu introduce el însuşi acţiunea;
f. Poate fi introdusă atât ca acţiune civilă cât şi ca acţiune penală.

11.7 Bibliografie specifică

Bibliografie obligatorie:

Viorel ROŞ, Octavia SPINEANU-MATEI, Dragoş BOGDAN, Dreptul proprietăţii intelectuale. Dreptul proprietăţii industriale. Mărcile şi indicaţiile geografice, All Beck (Bucureşti – 2003), pp. 370-42, 456-476.

Legea 84/1998 art. 39-50, 80-91.

Bibliografie facultativă:

Octavia SPINEANU-MATEI, „Apărarea drepturilor de proprietate intelectuală. Compatibilitatea legislaţiei româneşti cu Directiva 2004/48/ec a parlamentului european şi a consiliului din 29 aprilie 2004", în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 2/2005.

Anca-Andreea NISTOREANU, „Acţiunea în contrafacere în materia mărcilor", în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 2/2005.

Ionel DIDEA, „Contrafacerea mărcilor prin folosirea de site-uri de Internet cu ocazia unor activităţi de comerţ electronic", în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 2/2005.

Ciprian Raul ROMIŢAN, „Protecţia mărcilor şi indicaţiilor geografice prin mijloace de drept penal. Drept comparat", în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 3/2005.

Bucura IONESCU, „Ordonanţa de urgenţă nr. 100/2005 privind asigurarea respectării drepturilor de proprietate industrială – nou instrument juridic de combatere a fenomenului de contrafacere în România", în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 4/2005.

Vasile PĂTULEA, „Drepturi de proprietate intelectuală. Mărfuri contrafăcute. Regim juridic (confiscare şi distrugere). Mărfuri în regim de tranzit extern”, în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 1/2006.

Gheorghe BUCŞĂ, „Studiu de caz privind expertiza tehnică judiciară în contrafacere”, în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 1/2006.

Iulia SITEAVU, „Analiza condiţiei interesului în promovarea acţiunii în decădere”, în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 1/2006.

Mihaela IONESCU, „Folosirea mărcii în comerţul electronic constituie folosire efectivă?”, în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 2/2006.

Alexandru Lucian ARJOCA, „Apărarea drepturilor asupra mărcilor şi indicaţiilor geografice”, în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 3/2006.

Alexandru Lucian ARJOCA, „Aspecte legislative şi practice privind distrugerea bunurilor pirat şi bunurilor contrafăcute”, în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 4/2006.

Mihaela CIOCEA, „Consideraţii privind transpunerea prevederilor Directivei nr. 2004/48 în legislaţia românească”, în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 4/2006.

Sonia FLOREA, „Proba folosirii mărcii”, în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 4/2006.

Nelu Viorel CĂTUNA, „Expertizarea contrafacerii - o identificare criminalistică? ”, în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 1/2007.

Liliana-Zoleta KŐRÖŞI, „Termenul de decădere din dreptul conferit de marca înregistrată, prevăzut de art.45 al.1 lit.a din Legea nr.84/1998”, în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 2/2007.

Magda POPESCU, „Câteva aspecte controversate ale proiectului de directivă referitoare la apărarea drepturilor de proprietate intelectuală prin mijloace de drept penal”, în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 2/2007.

Ioana VASIU, Lucian VASIU, „Aspecte privind protecţia indicaţiilor geografice”, în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 3/2007.

Constanţa MOISESCU, „Rolul autorităţilor judiciare în aplicarea drepturilor de proprietate intelectuală în România”, în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 3/2007.

Gilda LAZĂR, Alina MARINESCU, Mirela ENĂŞEL, Ovidiu CERNEI, „Încălcarea drepturilor de proprietate industrială prin comerţ ilicit cu ţigarete.

Comerţul ilicit cu ţigarete. Contrabanda şi contrafacerile", în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 4/2007.

Mihaela STĂNESCU, „Câteva consideraţii referitoare la aplicarea Regulamentului Consiliului nr. 1383/2003 privind acţiunile de control vamal îndreptate împotriva mărfurilor suspectate a aduce aţingere unor drepturi de proprietate intelectuală şi măsurile care trebuie luate împotriva mărfurilor care încalcă aceste drepturi", în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 4/2007.

Constantin ANECHITOAE, Diana Bălănescu, „Contractul de franchising (franciză)", în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 4/2007.

Ligia DĂNILĂ, „Taxarea în justiţie a cererilor formulate în domeniul dreptului de proprietate intelectuală", în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 1/2008.

Ciprian Raul ROMIŢAN, „Competenţa de judecată a litigiilor din domeniul mărcilor şi indicaţiilor geografice", în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 1/2008.

Constantin ANECHITOAE, Mihaela Stănescu, „Consideraţii privind contractul de franciză", în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 1/2008.

Gheorghe GHEORGHIU, „Aspecte din practica judiciară privind marca comunitară", în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 3/2008.

Octavia SPINEANU-MATEI, „Decăderea titularului din drepturile conferite de înregistrarea mărcii pentru nefolosire. Aspecte privind calculul termenului de 5 ani de lipsă a folosinţei mărcii prevăzut de art.45 alin.1 lit. a) din Legea nr.84/1998", în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 4/2008.

Dragoş-Nicolae DUMITRU, „Particularităţi privind protecţia penală a mărcilor prin infracţiunea de contrafacere de marcă", în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 4/2008.

Dragoş - Nicolae DUMITRU, „Particularităţi privind infracţiunea de contrafacere în cazul mărcilor notorii şi a mărcilor cu renume", în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 1/2009.

Ioana VASIU, Lucian VASIU, „Contrafacerea şi combaterea ei", în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 1/2009.

Vartires Dana Iarina, „Reglementarea specială a obligaţiei de informare precontractuală în contractul internaţional de franciză" în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 3/2010

Vertires Dana Iarina, „Extinderea internaţională a reţelei de franciză” în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 1/2010

Alexandru Lucian Arjoca, „Combaterea contrafacerii medicamentelor în românia. o nouă provocare pentru autorităţile române” în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 2/2011

Gheorghe Gheorghiu, „Unele aspecte privind nulitatea mărcilor în reglementarea naţională şi europeană” în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 2/2011

Vasiu Ioana, Vasiu Lucian, „Protecţia mărcilor în mediul online: cazuri recente din practica americană” în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 1/2011

Buta Paul George, „Consideraţii asupra apărării drepturilor asupra mărcii în cadrul procedurilor UDRP” în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 3/2010

Orsolya Czenczer, Matyas Kapa, „Punerea în executare a hotărârilor judecătoresti privind încălcarea drepturilor asupra mărcilor în cazuri transfrontaliere în Uniunea Europeană” în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 2/2010

Dominte Nicoleta Rodica, „Unele consideraţii privind conflictul dintre mărci şi indicaţii geografice” în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 1/2010

Florea Sonia, „Aspecte practice privind soluţionarea conflictelor între dreptul la marcă, dreptul la nume comercial şi dreptul la nume de domeniu” în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 1/2010

Roxana Văleanu, „Conflictul dintre numele comercial şi marca” în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 3/2009

11.8 Răspunsuri la Test

1. a, e;
2. X;
3. a, d;
4. b, c, f;
5. a, b, d;
6. e, f;
7. c, e, f.

12. Unitatea de învăţare nr. 10: Protecţia desenelor şi modelelor 1

12.1 Introducere

Această unitate defineşte şi caracterizează dreptul asupra desenelor şi modelelor, indică subiectele posibile ale acestui drept detaliind apoi condiţiile cerute pentru protecţia desenelor şi modelelor şi procedura de înregistrare a acestora în vederea dobândirii protecţiei conferite de lege.

12.2 Obiectivele/competenţele unităţii de învăţare

După parcurgerea acestei unităţi de învăţare veţi reuşi să:

- Definiţi desenul şi modelul
- Arătaţi particularităţile de regim juridic aplicabile desenelor şi modelelor
- Arătaţi avantajele şi dezavantajele cumulului de protecţie, arătând efectele pe care acesta le are asupra titularilor de drepturi şi asupra utilizatorilor
- Arătaţi care pot fi subiectele drepturilor asupra desenelor şi modelelor
- Indicaţi care sunt condiţiile de protecţie a desenelor şi modelelor
- Detaliaţi condiţia noutăţii, arătând şi care este sfera de cuprindere a anteriorităţilor distructive de noutate
- Detaliaţi condiţia caracterului individual, arătând şi care sunt particularităţile aprecierii îndeplinirii acestei condiţii
- Arătaţi care este situaţia protecţiei desenelor sau modelelor încorporate în alte produse
- Indicaţi care sunt desenele şi modelele excluse de la protecţie precum şi justificarea acestei excluderi
- Indicaţi principalii paşi din procedura de înregistrare a desenului sau modelului
- Indicaţi care sunt elementele necesare efectuării unei cereri reglementare şi care sunt efectele depunerii unei astfel de cereri
- Arătaţi cine poate beneficia de un drept de prioritate şi în ce condiţii
- Indicaţi diferenţele dintre examinarea preliminară şi examinarea de fond la înregistrarea desenului sau modelului
- Detaliaţi caracteristicile procedurii opoziţiei la înregistrarea desenului sau modelului, arătând care sunt participanţii, care este procedura urmată, care sunt soluţiile posibile şi care sunt efectele probabile ale acestei proceduri asupra înregistrării desenului sau modelului

12.3 Durata medie de parcurgere acestei unităţi de învăţare este de 2 ore

12.4 Conţinutul unităţii de învăţare

12.4.1 Definiţie

Desenul este definit de legea română ca fiind aspectul exterior al unui produs sau al unei părţi a acestuia, redat în două dimensiuni, rezultat din combinaţia dintre principalele caracteristici, îndeosebi linii, contururi, culori, formă, textură şi/sau materiale şi/sau ornamentaţia produsului în sine.

12.4.2 Natura juridică a dreptului

Datorită caracterului lor ambivalent: de opere de artă dar şi creaţii cu aplicabilitate industrială desenele şi modelele sunt plasate la intersecţia dreptului de autor cu drepturile de proprietate industrială.

În decursul timpului această problemă a dus la decantarea mai multor teorii ce urmăreau să identifice când anume desenul sau modelul se califică pentru protecţie ca drept de autor şi când ca desen sau model.

Prin permiterea cumulului de protecţie legiuitorul român permite titularului să aleagă modul în care doreşte să îşi apere sau valorifice dreptul. Astfel titularul poate opta pentru protecţia ca drept de autor (care nu necesită depozit, este de mai lungă durată şi oferă o procedură mai simplă) sau pentru protecţia ca drept de proprietate industrială.

12.4.3 Subiectele dreptului

Subiecte ale dreptului asupra desenului sau modelului pot fi:

- Autorul independent
    - Poate fi numai o persoană fizică (se recunoaşte şi coautoratul)
    - Îl poate şi comanda spre executare unui terţ, caz în care tot cel care îl concepe este autorul
    - Este considerat a fi creat independent desenul sau modelul nerealizat ca urmare a unor contracte cu misiune creativă sau de către salariaţi în cadrul atribuţiilor repartizate lor prin contracte individuale de muncă
- Persoana care comandă un astfel de desen sau model printr-un contract cu misiune creativă
    - În lipsa unei prevederi contrare nu este considerat îndreptăţit la certificatul de înregistrare cel care a creat desenul sau modelul ci cel care l-a comandat
- Unitatea angajatoare
    - În lipsa unei prevederi contrare nu este considerat îndreptăţit la certificatul de înregistrare cel care a creat desenul sau modelul în cadrul atribuţiilor ce i-au fost încredinţate explicit prin contractul de muncă ci unitatea angajatoare

12.4.4 Condiţii de protecţie

12.4.4.1 Noutatea

- Un desen sau model industrial este considerat a fi nou dacă nici un desen sau model identic nu a fost făcut public înaintea datei de depunere a cererii de înregistrare sau, dacă a fost revendicată prioritatea, înaintea datei de prioritate.
- Două desene sau modele sunt considerate a fi identice dacă trăsăturile lor caracteristice nu diferă decât în ceea ce priveşte detalii nesemnificative.
- În alcătuirea anteriorităţilor se ţine seama de desenele şi modelele făcute publice, ceea ce în intenţia legiuitorului înseamnă adică au fost publicate ori dezvăluite în alt mod, expuse, utilizate în comerţ, cu excepţia situaţiilor în care aceste evenimente nu ar fi putut, în mod rezonabil şi în cadrul activităţii obişnuite, să devină cunoscute cercurilor specializate din sectorul în cauză care acţionează în cadrul Uniunii Europene înainte de data de depunere a cererii de înregistrare sau, dacă a fost invocată o prioritate, înaintea datei de prioritate.
- Nu sunt însă incluse în anterioităţi:
    - Divulgările făcute către terţi în condiţii explicite sau implicite de confidenţialitate
    - Divulgările făcute de autor, de succesorul său în drept sau de un terţ ca urmare a informaţiilor primite de la autor sau de la succesorul lui în drept sau ca urmare a acţiunii unuia dintre ei, pentru o perioadă de 12 luni înainte de depunerea cererii de înregistrare, sau înainte de data de prioritate
    - Divulgarea abuzivă făcută cu până la 12 luni înainte de depunerea cererii de înregistrare sau înainte de data de prioritate
        - Se consideră a fi abuzivă orice divulgare sau valorificare a desenului sau modelului făcută fără acordul autorului.

12.4.4.2 Caracterul individual

Se consideră că un desen sau model are caracter individual dacă impresia globală pe care o produce asupra utilizatorului avizat este diferită de cea produsă asupra unui asemenea utilizator de orice desen sau model făcut public înaintea datei de depunere a cererii de înregistrare sau, dacă a fost revendicată prioritatea, înaintea datei de prioritate.

Aprecierea caracterului individual se face în raport de desen dau model ca întreg, impresia pe care acesta o lasă fiind apreciată la nivelul obiectului în care desenul sau modelul e înglobat. Aprecierea nu se face însă fără discriminare în funcţie de tipul de obiect în care desenul sau modelul industrial se înglobează.

Astfel aprecierea nu o să se facă la fel pentru un telefon mobil sau sticla unui parfum.

Tot în limitele aprecierii caracterului individual legea impune şi luarea în considerare a gradului de libertate al autorului în elaborarea desenului sau modelului.

12.4.4.3 Desene sau modele aplicate la un produs sau încorporate într-un produs

În cazul desenelor şi modelelor care sunt aplicate la sau încorporate într-un produs legea instituie două condiţii adiţionale care trebuie îndeplinite cumulativ pentru a reţine existenţa noutăţii şi a caracterului individual al desenului sau modelului respectiv.

Aceste două condiţii privesc:

- Necesitatea ca odată încorporată în produsul complex, partea componentă constituită de desen sau model să rămână vizibilă pe durata utilizării normale a produsului;
    - Prin utilizare normală legiuitorul înţelegând „*utilizarea de către beneficiar, fără a include întreţinerea sau reparaţiile*";
- Necesitatea ca părţile vizibile ale părţii componente să îndeplinească ele însele condiţiile privind noutatea şi caracterul individual.

12.4.4.4 Desene şi modele excluse de la protecţie

Legea exclude expres de la protecţia ca model sau desen anumite forme:

- Desenul sau modelul care este determinat exclusiv de o funcţie tehnică
    - Excluderea nu se aplică decât părţii de produs care serveşte exclusiv acestei funcţii tehnice şi nu întregului produs[64]
- Desenul sau modelul care trebuie reprodus în forma şi la dimensiunile exacte, pentru a permite ca produsul în care este încorporat sau la care este aplicat să fie legat mecanic ori amplasat în jurul unui alt produs, astfel încât fiecare dintre produse să îşi poată îndeplini funcţia
    - Această categorie de forme excluse se referă la piesele unui mecanism şi evită ca protecţia să limiteze concurenţa pe piaţa pieselor de schimb
    - Această condiţie exclude orice piesă vizibilă dar necesară chiar dacă îndeplineşte condiţiile de noutate şi caracter individual[65]
- Desenele sau modelele ale căror destinaţie şi aspect contravin ordinii publice sau bunelor moravuri
- Sunt excluse de la protecţie acele forme care prin ele însele aduc atingere ordinii publice sau bunelor moravuri

---

[64] Jacques Azéma, Jean-Cristophe Galloux, *Droit de la proprieté industrielle*, 6e édition, Dalloz (Paris – 2006), p. 661

[65] Jacques Azéma, Jean-Cristophe Galloux, *Droit de la proprieté industrielle*, 6e édition, Dalloz (Paris – 2006), p. 661

12.4.5 Procedura de înregistrare

Autorul sau succesorul său în drepturi poate solicita OSIM înregistrarea desenului sau modelului. Solicitarea ia forma unei cereri de înregistrare şi urmează următoarea procedură:

- Depozitul reglementar
    - Cererea de înregistrare trebuie să conţină:
        - solicitarea de înregistrare a desenului sau modelului
        - datele de identificare a solicitantului
        - numărul de desene sau modele pentru care se solicită protecţia
        - indicarea produselor în care este încorporat desenul sau modelul, dacă este cazul
        - descrierea elementelor noi, caracteristice desenului sau modelului pentru care se solicită protecţia, aşa cum apar în reprezentările grafice depuse
        - numele autorilor sau o declaraţie pe răspunderea solicitantului, că autorii au renunţat la dreptul de a fi menţionaţi în cerere şi/sau în publicaţiile desenului sau modelului industrial
        - reprezentările grafice ale desenului sau modelului, în 3 exemplare.
    - Cererea mai poate conţine, dacă este cazul şi alte informaţii care nu condiţionează acordarea datei de depozit precum:
        - datele de identificare a mandatarului autorizat, în cazul în care acesta a fost desemnat în cererea de înregistrare
        - actele de prioritate, în cazul în care se invocă una dintre priorităţile prevăzute de lege
        - solicitarea amânării publicării
        - procura de reprezentare în faţa O.S.I.M.
        - declaraţia indicând informaţiile care, după cunoştinţa solicitantului, permit să se dovedească îndeplinirea condiţiilor de acordare a protecţiei desenului sau modelului industrial pentru care se solicită înregistrarea.
    - Cererea se întocmeşte în limba română şi trebuie semnată
    - Reprezentările grafice ale desenului trebuie să fie clare şi să evidenţieze caracteristicile sale estetice

- Se poate depune o singură cerere pentru înregistrarea a mai multe desene sau modele
    - În cazul unui depozit multiplu însă desenele sau modelele trebuie să satisfacă o regulă de unitate de concepţie, de unitate de producţie sau de unitate de utilizare sau trebuie să aparţină aceluiaşi ansamblu sau compoziţii de articole
- O cerere care conţine solicitarea de înregistrare, datele de identificare ale solicitantului, şi reprezentările grafice sau specimenele într-un singur exemplar va fi înregistrată sub condiţia complinirii lipsurilor în termen de două luni
    - Dacă în termenul de 2 luni lipsurile nu sunt complinite cererea se respinge
- Data constituirii depozitului reglementar este data la care cererea completă, chiar sub aspectul depunerii documentaţiei minime prevăzute mai sus, a fost depusă la OSIM
    - Cererea completă se înscrie în Registrul naţional al cererilor depuse
- Au drept de prioritate:
    - Persoana care a depus o prima un desen sau model industrial spre înregistrare într-una din statele părţi la convenţiile la care şi România este parte, timp de 6 luni de la data depozitului în respectivul stat
        - Trebuie invocată prin cererea de înregistrare şi dovedită în decurs de 3 luni de la constituirea depozitului
    - Persoana care a prezentat desenul sau modelul industrial într-o expoziţie internaţională, timp de 6 luni de la data primei prezentări în expoziţie
        - Trebuie invocată prin cererea de înregistrare şi dovedită în decurs de 3 luni de la constituirea depozitului

- Examinarea preliminară
    - Se face de o comisie a OSIM
        - Verifică dacă
            - Cererea îndeplineşte condiţiile de formă prevăzute de lege

- Cererea îndeplineşte condiţiile pentru reprezentările grafice
- Cererea îndeplineşte condiţiile pentru celelalte documente sau acte anexate la cerere
- Au fost achitate taxele

▪ Dacă există nereguli acestea vor fi comunicate solicitantului şi i se va acorda un termen de complinire a acestora (de obicei 1 lună pentru solicitanţii români, 2 luni pentru cei străini)

▪ Dacă o cerere multiplă nu îndeplineşte condiţiile pentru toate desenele sau modelele aceasta poate fi divizată până la publicarea cererii

- Fiecare cerere divizionară păstrează data de depozit a cererii divizate
  - Pentru a păstra data de depozit a cererii divizate cererile divizionare trebuie să nu depăşească elementele cererii iniţiale
- Divizarea se poate face de către:
  - Solicitant la cererea OSIM
    - Trebuie făcută în termenul acordat de OSIM pentru aceasta
  - OSIM
    - Doar în cazul în care în termenul acordat solicitantului pentru divizare acesta nu a cerut-o
    - Dacă OSIM face divizarea va continua procedura doar pentru prima cerere astfel rezultată din divizare şi le va respinge pe celelalte

o Cererea care îndeplineşte condiţiile de formă precum şi reproducerea, fotografia sau reprezentarea grafică se publică în Buletinul Oficial de Proprietate Intelectuală în termen de maxim 4 luni de la data constituirii depozitului reglementar

▪ Publicarea poate fi amânată cu cel mult 30 de luni de la data depunerii cererii sau priorităţii

- În cazul unui depozit multiplu cererea se poate amâna numai pentru toate desenele sau modelele şi numai pentru aceeaşi perioadă
- Este considerată a fi publicare şi publicarea cererii internaţionale de către OMPI

- Opoziţia
  - Se face de către persoanele interesate în termen de 2 luni de la publicare
  - Se poate face pentru următoarele motive:
    - Desenul sau modelul nu are noutate
    - Desenul sau modelul nu are caracter individual
    - Desenul sau modelul este determinat exclusiv de o funcţie tehnică
    - Desenul sau modelul trebuie reprodus în forma şi la dimensiunile exacte, pentru a permite ca produsul în care este încorporat sau la care este aplicat să fie legat mecanic ori amplasat în jurul unui alt produs, astfel încât fiecare dintre produse să îşi poată îndeplini funcţia
    - Desenul sau modelul contravine ordinii publice sau bunelor moravuri
    - Solicitantul nu a făcut dovada că este persoana îndreptăţită la a solicita înregistrarea desenului sau modelului
    - Desenul sau modelul industrial încorporează, fără acordul titularului, o operă protejată prin Legea nr. 8/1996 privind dreptul de autor şi drepturile conexe, cu modificările ulterioare, sau orice alt drept de proprietate industrială protejat
    - Desenul sau modelul constituie o utilizare improprie a oricăruia dintre obiectele menţionate în lista cuprinsă în art. 6ter din Convenţia de la Paris pentru protecţia proprietăţii industriale, în forma revizuită la Stockholm la 14 iulie 1967, la care România a aderat prin Decretul nr. 1.177/1968, sau o utilizare abuzivă a emblemelor şi stemelor, altele decât cele menţionate în art. 6ter din Convenţie
    - desenul sau modelul este în conflict cu un desen sau model anterior care a făcut obiectul unei divulgări publice după data de depozit a cererii de înregistrare sau

după data de prioritate, dacă o prioritate este revendicată, şi care este protejat de la o dată anterioară prin înregistrarea unui desen sau model comunitar ori printr-o cerere de înregistrare a unui desen sau model comunitar, sau prin înregistrarea unui desen sau model în România ori printr-o cerere de obţinere a protecţiei în România

- desenul sau modelul foloseşte un semn distinctiv ce conferă titularului semnului dreptul de a interzice această utilizare

- OSIM notifică solicitantul de opoziţie şi îi cere să îşi expună un punct de vedere în termen de 2 luni de la comunicare
- Opoziţia se soluţionează de o comisie din cadrul OSIM în 3 luni de la depunerea ei
- Soluţionarea opoziţiei poate fi suspendată:
  - când se bazează pe o cerere de înregistrare a unui desen sau model, până la luarea unei hotărâri cu privire la aceasta; şi
  - când desenul sau modelul opus face obiectul unei acţiuni în anulare, până la soluţionarea definitivă a cauzei.

- Examinarea de fond
  - Se face în 12 luni de la publicarea cererii într-o comisie de examinare a OSIM compusă din 3 membri
  - Se verifică îndeplinirea următoarelor condiţii:
    - Desenul sau modelul are noutate şi caracter individual
    - Desenul sau modelul nu se găseşte în vreunul din cazurile de desene sau modele excluse de la protecţie
    - Desenul sau modelul nu este ilicit sau imoral
      - Se verifică în special ca forma utilizată să nu fie una din cele menţionate de art. 6ter a Convenţiei de la Paris
    - Desenul încorporează, fără acordul titularului, un drept de proprietate intelectuală anterior protejat
      - Verificarea se face de către OSIM în propriul fond documentar şi orice alte documente depuse de persoanele interesate
  - OSIM poate cere lămuriri sau specimene

- Dacă vreuna din condiţiile verificate nu este îndeplinită cererea este respinsă
- Cererea este respinsă şi dacă taxele nu sunt achitate în termen
- Hotărârea Comisiei se înscrie în Registrul de hotărâri al serviciului şi se comunică în maxim 60 de zile solicitantului
- Desenul sau modelul pentru care cererea a fost admisă este înscris în Registrul naţional al desenelor şi modelelor şi este publicat în Buletinul Oficial de Proprietate Intelectuală
  - Aceeaşi comisie poate revoca hotărârea de înscriere până la comunicarea ei
    - Revocarea se face pentru nerespectarea unei condiţii de fond
- Certificatul de înregistrare se eliberează solicitantului în termen de 30 de zile de la rămânerea definitivă a hotărârii de înregistrare
  - Certificatul de înregistrare atestă dreptul născut prin înregistrarea în Registrul naţional al desenelor şi modelelor

12.5 Rezumat

12.6 Test de evaluare a cunoştinţelor

1. Arătaţi diferenţele dintre desen şi model precum şi implicaţiile acestora în aprecierea condiţiilor de protecţie precum şi în cazul desenelor şi modelelor încorporate în alte produse.
2. Subiect al dreptului asupra desenului sau modelului poate fi (selectaţi varianta sau variantele care sunt adevărate):
   a. Inginerul proiectant în aeronautică în calitate de autor al unui model de carcasă de aspirator;
   b. Designer-ul unui obiect promoţional realizat pentru un client al agenţiei unde lucrează;
   c. Artistul plastic contractat de o societate de construcţii de autovehicule pentru a îmbunătăţi din punct de vedere al aspectului vizual caroseria unei maşini;
   d. Numai persoana fizică;
   e. Agenţia de publicitate pentru toate desenele şi modelele create de angajaţii săi în cadrul contractelor de muncă cu misiune creativă;
   f. Unitatea angajatoare întotdeauna pentru desenele şi modelele create de angajaţii săi.

3. Este anterioritate distructivă de noutate (selectaţi varianta sau variantele care sunt adevărate):
    a. O imagine detaliată a desenului publicată după data de prioritate a cererii într-un ziar de mare tiraj din Franţa;
    b. O imagine detaliată a desenului publicată cu 3 luni înaintea depunerii cererii într-un ziar de mare tiraj din România ca urmare a infiltrării unui jurnalist în cadrul societăţii solicitant a înregistrării;
    c. O descriere amănunţită a modelului publicată cu 2 ani înainte de depunerea cererii dar pierdută încă de la tipărire în depozitul tipografiei;
    d. O descriere amănunţită a modelului de caroserie a unui nou autovehicul publicată cu 2 ani înaintea depunerii cererii de înregistrare într-o revistă de artă culinară din Cuba;
    e. O fotografie clară a modelului astfel cum a fost el prezentat de autor la o expoziţie internaţională, cu 8 luni înainte de depunerea cererii de înregistrare;
    f. O descriere detaliată a modelului obţinută de un terţ cu 3 ani înaintea depunerii cererii de înregistrare ca urmare a participării sale, în calitate de avocat, la discuţiile confidenţiale purtate de autor cu o bancă în vederea finanţării producţiei în serie a modelului.
4. Arătaţi care sunt elementele cheie ale evaluării caracterului individual al unui desen sau model şi cum diferă această evaluare de aprecierea condiţiei noutăţii.
5. Sunt desene sau modele excluse de la protecţie (selectaţi varianta sau variantele care sunt adevărate):
    a. Forma unei sticle de băuturi alcoolice modelată în aşa fel încât odată deschisă alcoolul să nu se evaporeze;
    b. Forma unei sticle de parfum cu aromă de trandafir modelată ca o floare de trandafir;
    c. Forma unei cutii de ciocolată modelată ca o svastică nazistă;
    d. Forma unei huse de telefon mobil care se pliază exact pe dimensiunile telefonului, trebuind pentru aceasta ca în producţia husei să fie respectate exact aceste dimensiuni;
    e. Forma unei căni de cafea modelată ca un cap de pisică;
    f. Aspectul unui DVD care are pe o suprafaţă inscripţionată o imagine, în ceea ce priveşte întreg DVD-ul.
6. Pentru ca o cerere să fie reglementar depusă este nevoie ca (selectaţi varianta sau variantele care sunt adevărate):
    a. descrierea elementelor noi, caracteristice desenului sau modelului pentru care se solicită protecţia, aşa cum apar în reprezentările grafice depuse să fie depusă la OSIM cel mai târziu la două luni de la data cererii iniţiale pentru a păstra data de depozit a acesteia din urmă;
    b. să fie făcută de autor;
    c. să fie redactată în limba română;
    d. să fie indicat numărul de desene sau modele pentru care se solicită protecţia;

e. să conţină o declaraţie a solicitantului că nu desenul sau modelul nu încalcă un alt drept de proprietate industrială;
f. să conţină cel puţin un exemplar la reprezentărilor grafice ale desenului sau modelului sub rezerva depunerii a încă două exemplare în cel mult două luni de la data cererii iniţiale pentru a păstra data de depozit a acesteia din urmă;

7. Sunt motive de opoziţie la înregistrarea desenului sau modelului (selectaţi varianta sau variantele care sunt adevărate):
   a. Faptul că cererea de înregistrare a fost incompletă;
   b. Încălcarea prin desen sau model a unui drept de autor anterior;
   c. Nedepunerea în termen a dovezii priorităţii invocate prin cerere;
   d. Neplata taxelor prevăzute de lege;
   e. Utilizarea fără drept, în desenul sau modelul a cărui înregistrare se solicită, a unui semn dintre cele prevăzute de art. 6ter din Convenţia de la Paris pentru protecţia proprietăţii industriale;
   f. Forma desenului sau modelului a cărui înregistrare se solicită induce în eroare consumatorii asupra naturii produsului.

12.7 Bibliografie specifică

Bibliografie obligatorie:

Legea 129/1992, republicată, art. 1-29;

Ligia DĂNILĂ, *Dreptul de autor şi dreptul de proprietate* industrială, CH Beck (Bucureşti – 2008), pp. 237-249.

Bibliografie facultativă:

Mirela ROMIŢAN, Oana PÂSLARU, „Protecţia specială a desenelor şi modelelor industriale cu ocazia expoziţiilor. Drept comparat – Franţa”, în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 1/2005.

Gheorghe BUCŞĂ, „Protecţia desenelor şi modelelor industriale în România”, în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 2/2005.

Gheorghe BUCŞĂ, Liliana BADEA, „Protecţia desenelor şi modelelor comunitare”, în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 3/2005.

Gheorghe BUCŞĂ, „Protecţia aspectului exterior al produselor în economia de piaţă”, în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 4/2005.

Liliana BADEA, „Protecţia desenelor şi modelelor comunitare”, în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 3/2006.

Ciprian Raul ROMIŢAN, „Regulamentul (CE) nr. 2246/2002 al Comisiei din 16 decembrie 2002 privind taxele care trebuie virate către Oficiul pentru Armonizare pe Piaţa Internă – OHIM – (mărci comerciale, desene şi modele)

pentru înregistrarea desenelor şi modelelor comunitare", în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 4/2006.

Constantin DUVAC, „Însuşirea fără drept a calităţii de autor al desenului sau modelului industrial", în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 1/2007.

Constantin DUVAC, „Din nou despre însuşirea fără drept a calităţii de autor al desenului sau modelului", în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 1/2008.

Karl-Nikolaus PEIFER, „Legile modelului comunitar şi ale modelului naţional – Legea modelelor îşi pierde sau îşi găseşte adevăratele rădăcini? ", în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 2/2008.

Ciprian Raul ROMIŢAN, „Condiţii de fond ale protecţiei desenelor sau modelelor", în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 4/2008.

Alina Mihaela Conea, „Cauzele relative de nulitate ale desenului comunitar" în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 3/2011

12.8 Temă de control

Rezolvarea temei de control se va transmite prin e-mail la adresa paul.buta@univnt.ro.

12.9 Răspunsuri la Test

1. X;
2. a, e;
3. -;
4. X;
5. b, e;
6. a, c, d, f;
7. b, e.

13. Unitatea de învăţare nr. 11: Protecţia desenelor şi modelelor 2

13.1 Introducere

Această unitate îşi propune să detalieze problemele legate de durata dreptului asupra desenului sau modelului, şi să familiarizeze studentul cu conţinutul acestui drept, respectiv cu drepturile morale şi patrimoniale care revin titularului dreptului asupra desenului sau modelului, urmând să trateze modalităţile prin care aceste drepturi pot fi transmise şi modalităţile în care aceste drepturi încetează.

13.2 Obiectivele/competenţele unităţii de învăţare

După parcurgerea acestei unităţi de învăţare veţi reuşi să:

- Arătaţi care este durata de protecţie a drepturilor privind desenul sau modelul precum şi modalitatea de a beneficia de perioada maximă de protecţie a acestor drepturi
- Detaliaţi conţinutul drepturilor privind desenul şi modelul
- Arătaţi care sunt limitele exercitării drepturilor privind desenul sau modelul precum şi justificarea necesităţii limitării exerciţiului acestor drepturi
- Arătaţi care sunt modalităţile de transmitere a drepturilor privind desenele şi modelele
- Detaliaţi condiţiile care trebuie îndeplinite pentru realizarea unei cesiuni a drepturilor asupra desenelor şi modelelor
- Detaliaţi caracterele juridice ale licenţei drepturilor asupra desenului sau modelului
- Indicaţi principalele modalităţi de încetare a dreptului asupra desenului sau modelului
- Arătaţi care sunt condiţiile pentru introducerea unei acţiuni în anularea înregistrării desenului sau modelului
- Indicaţi efectele diferitelor soluţii la o acţiune în anularea înregistrării desenului sau modelului.

13.3 Durata medie de parcurgere acestei unităţi de învăţare este de 2 ore

13.4 Conţinutul unităţii de învăţare

13.4.1 Durata dreptului

Perioada de valabilitate a certificatului de înregistrare a desenului sau modelului este de 10 ani, perioadă care curge de la data constituirii depozitului reglementar.

Perioada de valabilitate a certificatului de înregistrare poate fi reînnoită de 3 ori, de fiecare dată pentru o nouă perioadă de 5 ani. Reînnoirile trebuie să fie succesive, adică nu este permisă începerea unei perioade de 5 ani de protecţie dacă desenul sau modelul au căzut în domeniul public.

Reînnoirea înregistrării se face la cererea scrisă a solicitantului sau a mandatarului autorizat, remisă OSIM cu cel puţin o lună înaintea expirării perioadei de protecţie în curs. Reînnoirea operează doar dacă se achită către OSIM şi taxa aferentă.

Mai mult, titularul dreptului este obligat să achite OSIM şi taxele de menţinere în vigoare a înregistrării pe toată durata de protecţie a desenului sau modelului.

OSIM poate acorda însă, în cazul neplăţii taxelor de menţinere în vigoare, un termen de graţie de 6 luni pentru achitarea acestora iar, în cazul în care titularul a fost decăzut din drepturi acesta poate solicita revalidarea certificatului de înregistrare în termen de 6 luni de la data decăderii dacă poate invoca în sprijinul cererii sale motive temeinice.

Solicitantul înregistrării unui desen sau model beneficiază de o protecţie provizorie începând de la data publicării cererii, dată de la care beneficiază provizoriu de aceleaşi drepturi conferite şi titularului, până la eliberarea certificatului de înregistrare, cu excepţia cazurilor în care cererea de înregistrare a fost respinsă sau retrasă. În acest caz beneficiarul protecţiei provizorii poate trage la răspundere terţii care îi încalcă aceste drepturi sub rezerva posibilităţii executării acestora doar după eliberarea certificatului de înregistrare a desenului sau modelului.

13.4.2 Conţinutul dreptului

Întinderea protecţiei este determinată de reprezentările grafice ale desenelor sau modelelor înregistrate, luându-se în calcul şi gradul de libertate a autorului în realizarea desenului sau modelului.

În acest sens titularul drepturilor asupra desenului sau modelului înregistrat îşi poate opune cu succes dreptul asupra oricărui desen sau model care nu produce o impresie vizuală globală diferită asupra unui utilizator avizat.

Opinăm că utilizatorul avizat este apreciat în aceste cazuri prin aplicarea regulilor stabilite la consumatorul mediu relevant în cazul mărcilor (acel model teoretic al consumatorului mediu, suficient de avizat şi cu o atenţie medie din clasa consumatorilor destinatari ai produsului vizat).

13.4.2.1 Drepturile morale ale autorului

Autorul desenului sau modelului are dreptul moral la calitatea de autor ceea ce îi permite să solicite să i se menţioneze numele, prenumele şi calitatea în certificatul de înregistrare eliberat, precum şi în orice acte sau publicaţii privind desenul sau modelul. Datele din certificatul de înregistrare al desenului sau modelului se înscriu şi în carnetul de muncă.

13.4.2.2 Drepturile patrimoniale ale autorului

Pe întreaga perioadă de valabilitate a înregistrării desenului sau modelului titularul beneficiază de un drept exclusiv de exploatare a acestuia ceea ce îi permite să interzică terţilor efectuarea, fără consimţământul său:

- reproducerea,
- fabricarea,
- comercializarea sau oferirea spre vânzare,
- punerea pe piaţă,
- importul,
- exportul
- folosirea,

  unui produs în care desenul sau modelul este încorporat sau la care acesta se aplică sau stocarea unui astfel de produs în aceste scopuri.

13.4.2.3 Limitările drepturilor

Autorul nu îşi poate exercita drepturile în cazurile expres prevăzute de lege:

- actelor efectuate exclusiv în scop personal şi necomercial, experimental, de cercetare sau învăţământ, cu condiţia ca aceste acte să nu prejudicieze exploatarea normală a desenelor sau modelelor şi să se menţioneze sursa;
- activităţilor de reproducere în domeniul cercetării sau învăţământului, în scopul citării ori predării, cu condiţia ca aceste activităţi să fie compatibile cu practica comercială loială, să nu aducă atingere în mod nedrept exploatării normale a desenului sau modelului şi ca sursa să fie menţionată;
- echipamentelor aflate pe vehicule de transport maritim sau aerian înregistrate într-o altă ţară, atunci când acestea intră temporar pe teritoriul României, ori importului de piese de schimb şi accesorii în scopul reparării acestor vehicule sau al executării de reparaţii pe aceste vehicule;
- folosirii sau luării măsurilor efective şi serioase de folosire a desenelor sau modelelor de către terţi, în intervalul de timp dintre decăderea din drepturi a titularului şi revalidarea certificatului;

- folosirii desenului sau modelului cu bună-credinţă, în perioada cuprinsă între data publicării decăderii din drepturi a titularului şi data publicării dreptului restabilit.

Şi în privinţa desenelor şi modelelor operează epuizarea drepturilor faţă de produsele care poartă desenul sau modelul protejat dar au fost puse pe piaţă de către titularul dreptului sau cu acordul acestuia. Epuizarea operează *ope legis* (deşi nu credem că era necesară o astfel de prevedere) la nivelul întregii pieţe comunitare[66].

Drepturile asupra desenelor şi modelelor industriale este limitat şi în timp (prin limita impusă termenului de protecţie) şi teritorial (titularul se bucură de drepturile sale exclusive doar în teritoriul pe care operează înregistrarea).

13.4.3 Transmiterea dreptului

13.4.3.1 Contractul de cesiune

- Cesiunea drepturilor asupra desenului sau modelului este convenţia prin care titularul desenului sau modelului industrial transferă drepturile sale unei alte persoane contra unui preţ
    - Cesiunea poate fi şi cu titlu gratuit
        - În acest caz trebuie respectate condiţiile de valabilitate pentru efectuarea de liberalităţi (cel mai adesea donaţii)
    - Drepturile pot fi cedate oricând în perioada de protecţie
        - Cesiunea operează numai pentru perioada prevăzută în contract, cel mult până la expirarea perioadei de protecţie
            - De la momentul transmiterii dreptului, în cazul cesiunii exclusive totale, cesionarul este cel care devine răspunzător de achitarea taxelor de menţinere în vigoare, de el depinzând astfel durata protecţiei drepturilor asupra desenului sau modelului
    - Cesiunea este parţială atunci când se referă numai la o parte din drepturile titularului sau totală atunci când titularul înstrăinează toate drepturile sale
        - În cazul cesiunii parţiale se creează un regim de coproprietate[67]
    - Părţile la cesiune:
        - Cedentul trebuie să aibă capacitate pentru a face acte de dispoziţie

[66] Art. 33 din Legea 129/1992.

[67] Ioan Macovei, *Dreptul proprietăţii intelectuale*, All Beck (Bucureşti – 2005), p. 231

        - Cesionarul trebuie să aibă capacitatea de a dobândi drepturile cedate
            - În cazul persoanelor juridice acestea trebuie să fie în limitele specialităţii capacităţii de folosinţă pentru a contracta valabil
    - Forma scrisă a contractului de cesiune este cerută *ad validitatem*
        - Forma autentică nu este cerută decât în cazul în care cesiunea se face cu titlu gratuit şi îmbracă astfel forma donaţiei
    - Transmisiunea este opozabilă de la înscrierea în Registrul naţional al desenelor şi modelelor. Transmisiunea se publică şi în Buletinul Oficial de Proprietate Intelectuală.
        - Între părţi ea produce însă efecte de la data perfectării contractului, în lipsă de clauză contrară
    - Transferul drepturilor între părţi se face la momentul încheierii valabile a contractului
    - Cedentul are următoarele obligaţii:
        - De a pune desenul sau modelul la dispoziţia cesionarului
        - De a garanta cesionarul împotriva viciilor desenului sau modelului sau pentru evicţiune
        - În cazul cesiunii parţiale el poate fi obligat la plata taxelor de menţinere în vigoare a înregistrării desenului sau modelului
    - Cesionarul are următoarele obligaţii:
        - De a plăti remuneraţia cedentului

13.4.3.2 Contractul de licenţă

Licenţa poate fi:

- Totală (se licenţiază toate drepturile titularului) sau parţială (se licenţiază numai anumite drepturi)
- Exclusivă (titularul se obligă să nu mai transmită drepturile şi altor persoane) sau neexclusivă
- Titularul poate reţine dreptul de a folosi el însuşi desenul sau modelul industrial sau poate renunţa la acest drept
- Limitată teritorial prin contract

Deşi contractul de licenţă îşi produce efectele între părţi de la semnarea lui, el este opozabil terţilor doar de la înscrierea lui în Registrul naţional al desenelor şi modelelor. Licenţa se şi publică în Buletinul Oficial de Proprietate Intelectuală.

Efectele contractului de licenţă:

- Obligaţiile licenţiatorului:
    - Să permită folosirea desenului sau modelului de către licenţiat conform contractului
    - Să garanteze licenţiatul pentru vicii şi pentru evicţiune
        - Contractul poate conţine o clauză de negaranţie
    - Dacă licenţa este exclusivă trebuie să se abţină de la a mai licenţia drepturile licenţiate deja
    - Să asigure licenţiatului asistenţă tehnică
    - Să ceară înscrierea licenţei în Registrul naţional al desenelor şi modelelor şi publicarea în Buletinul Oficial de Proprietate Intelectuală
- Obligaţiile licenţiatului:
    - Să plătească licenţiatorului redevenţa cuvenită

13.4.4 Încetarea dreptului

Drepturile care decurg din înregistrarea desenului sau modelului încetează în următoarele situaţii:

- La expirarea perioadei de valabilitate
    - Este de maxim 25 de ani de la înregistrare, sub rezerva achitării taxelor de menţinere în vigoare şi a reînnoirii înregistrării de 3 ori cu câte 5 ani
- Prin anularea certificatului de înregistrare
    - Se poate cere pentru următoarele motive:
        - Desenul sau modelul nu are noutate
        - Desenul sau modelul nu are caracter individual
        - Desenul sau modelul este determinat exclusiv de o funcţie tehnică
        - Desenul sau modelul trebuie reprodus în forma şi la dimensiunile exacte, pentru a permite ca produsul în care este încorporat sau la care este aplicat să fie legat mecanic ori amplasat în jurul unui alt produs, astfel încât fiecare dintre produse să îşi poată îndeplini funcţia
        - Desenul sau modelul contravine ordinii publice sau bunelor moravuri
        - Solicitantul nu a făcut dovada că este persoana îndreptăţită la a solicita înregistrarea desenului sau modelului
        - Desenul sau modelul industrial încorporează, fără acordul titularului, o operă protejată prin Legea nr. 8/1996 privind dreptul de autor şi drepturile conexe, cu modificările ulterioare, sau orice alt drept de proprietate industrială protejat

        - Desenul sau modelul constituie o utilizare improprie a oricăruia dintre obiectele menţionate în lista cuprinsă în art. 6ter din Convenţia de la Paris pentru protecţia proprietăţii industriale, în forma revizuită la Stockholm la 14 iulie 1967, la care România a aderat prin Decretul nr. 1.177/1968, sau o utilizare abuzivă a emblemelor şi stemelor, altele decât cele menţionate în art. 6ter din Convenţie
        - Desenul sau modelul este în conflict cu un desen sau model anterior care a făcut obiectul unei divulgări publice după data de depozit a cererii de înregistrare sau după data de prioritate, dacă o prioritate este revendicată, şi care este protejat de la o dată anterioară prin înregistrarea unui desen sau model comunitar ori printr-o cerere de înregistrare a unui desen sau model comunitar, sau prin înregistrarea unui desen sau model în România ori printr-o cerere de obţinere a protecţiei în România
        - Desenul sau modelul foloseşte un semn distinctiv ce conferă titularului semnului dreptul de a interzice această utilizare
    - Cererea poate fi introdusă de către orice persoană interesată
        - Cererea se introduce la Tribunalul Municipiului Bucureşti
            - Acţiunea în anulare poate fi introdusă oricând în perioada de protecţie a desenului sau modelului
            - Hotărârea Tribunalului Municipiului Bucureşti este supusă căilor de atac potrivit dreptului comun
            - Hotărârea definitivă şi irevocabilă se comunică OSIM care o înregistrează în Registrul naţional al desenelor şi modelelor
            - Hotărârea de anulare se publică în Buletinul Oficial de Proprietate Intelectuală în cel mult 2 luni de la înregistrare
- Prin decăderea titularului din drepturi
    - Decăderea operează dacă titularul dreptului nu reînnoieşte înregistrarea sau nu achită taxele de menţinere în vigoare şi reînnoire
    - Titularul beneficiază de un termen de graţie de 6 luni pentru plata taxelor majorate cu 50%
    - Decăderea se înregistrează în Registrul naţional al desenelor şi modelelor şi se publică în Buletinul Oficial de Proprietate Intelectuală

- Titularul decăzut poate, pentru motive temeinice, să fie repus în drept dacă în termen de 6 luni de la decădere:
  - Depune la OSIM o cerere motivată în acest sens
  - Anexează dovezi în sensul temeiniciei motivelor
  - Achită taxele legale

- Prin renunţarea titularului certificatului de înregistrare
  - Renunţarea trebuie să fie scrisă

13.5 Rezumat

Evaziunea fiscală este un fenomen care, deşi este adeseori plasat fără rezerve în sfera ilicitului, poate fi rezultatul valorificării unor scăpări ale legii dar şi o încălcare a limitelor stabilite de aceasta. Acest fenomen are cauze dintre cele mai diverse însă una dintre acestea este supraimpozitarea.

Pentru a-şi micşora sarcina fiscală unele persoane aleg să îşi stabilească domiciliul fiscal în aşa-numitele paradisuri fiscale – teritorii cu regim fiscal minimal.

Cazierul fiscal este registrul unde se înscriu date privind sancţiuni aplicate contribuabililor pentru săvârşirea faptelor sancţionate de legile financiare, vamale, precum şi cele care privesc disciplina financiară rămase definitive şi irevocabile potrivit prevederilor legale.

Dubla impunere internaţională presupune perceperea unor impozite comparabile de către două sau mai multe state de la acelaşi contribuabil, în acelaşi interval de timp şi având acelaşi obiect. Evitarea acestui fenomen se poate realiza în principal prin încheierea de convenţii internaţionale între statele respective prin care se stabileşte în care dintre acestea se vor impune anumite operaţiuni în aşa fel încât contribuabilul să nu fie obligat la suportarea aceluiaşi impozit de mai multe ori.

13.6 Test de evaluare a cunoştinţelor

1. Comparaţi durata de protecţie a desenului sau modelului cu cea aplicabilă dreptului asupra mărcilor şi durata protecţiei drepturilor de autor. Aveţi în vedere şi natura drepturilor protejate precum şi diversele subiecte ale diferitelor drepturi.
2. Comparaţi conţinutul dreptului asupra desenelor şi modelelor cu cel al drepturilor de autor. Identificaţi avantajele şi dezavantajele celor două sisteme de protecţie.
3. Titularul înregistrării unui desen sau model are dreptul (selectaţi varianta sau variantele care sunt adevărate):
   a. De a interzice unui terţ importul în România unor piese de schimb destinate reparării unei aeronave a companiei congoleze AIR CONGO menţinută la sol la Bucureşti, atâta vreme cât aceste piese sunt identice cu modelele obiect al înregistrării respective;

b. De a interzice unui terţ exportul, din România în Liban, de capace de stilou identice cu cele protejate prin înregistrare;
c. De a interzice importul din Spania în România, de la licenţiatul titularului înregistrării, de sticle pentru băuturi carbogazoase în forma protejată prin înregistrare;
d. De a interzice importul, în România, de căni de cafea în forma protejată prin înregistrare dintre cele vândute de titular în Republica Moldova;
e. De a interzice producţia, în Republica Moldova, de căni de cafea în forma protejată prin înregistrarea de la OSIM;
f. De a acţiona în contrafacere terţul care oferă spre vânzare în Italia produse identice cu modelul protejat prin înregistrarea de la OSIM, timp de 3 luni după publicarea decăderii titularului din drepturile asupra modelului dar înainte de achitarea de către titular a taxei de revalidare.

4. Cesiunea drepturilor asupra desenului sau modelului (selectaţi varianta sau variantele care sunt adevărate):
   a. Trebuie făcută în formă scrisă *ad validitatem*;
   b. Trebuie făcută cu titlu oneros;
   c. Presupune ca cesionarul persoană juridică să nu depăşească specialitatea de folosinţă;
   d. Produce efectul translativ încă de la încheierea valabilă a contractului;
   e. Produce efectul translativ doar de la înscrierea la OSIM;
   f. Poate crea o stare de coproprietate.
5. Licenţierea drepturilor asupra desenului sau modelului (selectaţi varianta sau variantele care sunt adevărate):
   a. Poate fi exclusivă sau neexclusivă în funcţie de câte dintre drepturi sunt cedate;
   b. Poate fi limitată sau nelimitată teritorial;
   c. Implică întotdeauna o obligaţie de garanţie din partea licenţiatorului, obligaţie de neînlăturat;
   d. Poate fi totală sau parţială;
   e. Impune licenţiatorului obligaţia de a furniza licenţiatului asistenţă tehnică;
   f. Dă automat dreptul licenţiatului să introducă acţiunea în contrafacere împotriva terţilor uzurpatori.
6. Cererea de anulare a înregistrării unui desen sau model (selectaţi varianta sau variantele care sunt adevărate):
   a. Este în primă instanţă de competenţa Curţii de Apel;
   b. Poate fi făcută dacă titularul înregistrării beneficia deja de protecţia prin drept de autor asupra desenului sau modelului înregistrat;
   c. Poate fi introdusă cel mai târziu după 25 de ani de la data depunerii cererii de înregistrare;
   d. Este imprescriptibilă;
   e. Poate fi făcută dacă desenul sau modelul produc confuzie în piaţă;
   f. Poate fi întemeiată pe absenţa vizibilităţii desenului sau modelului în cursul utilizării normale a produsului în care acesta este încorporat.

7. Comparaţi sancţiunea decăderii în cazul desenelor şi modelelor cu cea aplicabilă în cazul mărcilor. Aveţi în vedere şi modalitatea în care această sancţiune poate fi dispusă şi de către cine.

13.7 Bibliografie specifică

Bibliografie obligatorie:

Legea 129/1992, republicată, art. 30-43;

Ligia DĂNILĂ, *Dreptul de autor şi dreptul de proprietate* industrială, CH Beck (Bucureşti – 2008), pp. 249-254.

Bibliografie facultativă:

Liliana BADEA, „Armonizarea Legii nr. 129/1992 privind protecţia desenelor şi modelelor industriale cu legislaţia comunitară în domeniu", în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 4/2005.

Ciprian Raul ROMIŢAN, „Infracţiunea de contrafacere a desenului sau modelului industrial. Necesitatea dispunerii unei expertize. Jurisprudenţă", în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 1/2006.

Ovidiu DINESCU, „Protecţia provizorie a drepturilor de proprietate industrială", în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 1/2007.

Alina Iuliana ŢUCA, „Instanţa competentă să dispună măsuri de conservare a probelor, măsuri provizorii şi de asigurare în materia drepturilor de proprietate industrială", în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 1/2008.

Pedro RODINGER, „Revizuirea deciziilor de declarare a nulităţii în 2006 privind modele comunitare înregistrate (RCD) ", în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 2/2008.

Constantin DUVAC, „Contrafacerea fără drept a desenului sau modelului", în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 2/2008.

13.8 Răspunsuri la Test

1. X;
2. a, e;
3. -;
4. X;
5. b, e;
6. a, c, d, f;
7. b, e.

14. Unitatea de învăţare nr. 12: Protecţia invenţiilor 1

14.1 Introducere

Această unitate îşi propune să definească brevetul de invenție și să detalieze natura juridică a acestuia, să indice subiectele posibile ale dreptului la brevetul de invenție, să delimiteze obiectul acestui drept și să creioneze condițiile impuse de lege pentru protejarea invențiilor prin brevet.

14.2 Obiectivele/competenţele unităţii de învăţare

După parcurgerea acestei unităţi de învăţare veţi reuşi să:

- Definiţi brevetul de invenţie
- Arătaţi care este natura juridică a dreptului conferit de brevetul de invenţie
- Indicaţi care sunt subiectele principale ale dreptului la brevetul de invenţie
- Arătaţi care sunt particularităţile rezultând din calitatea salariatului de subiect al dreptului conferit de brevetul de invenţie
- Indicaţi care este metoda adoptată de legiuitor pentru a delimita obiectul protecţiei
- Arătaţi care este domeniul protecţiei
- Indicaţi motivele pentru care anumite creaţii sunt excluse de la protecţie
- Arătaţi care sunt condiţiile care trebuie îndeplinite pentru obţinerea protecţiei prin brevet de invenţie
- Detaliaţi ceea ce presupune îndeplinirea condiţiei noutăţii
- Indicaţi principiile de apreciere a îndeplinirii condiţiei activităţii inventive
- Arătaţi ce presupune îndeplinirea condiţiei aplicabilităţii industriale

14.3 Durata medie de parcurgere acestei unităţi de învăţare este de 2 ore

14.4 Conţinutul unităţii de învăţare

14.4.1 Definiţia brevetului de invenţie

Brevetul poate fi definit ca „un titlu eliberat de o autoritate publică, sau de o autoritate recunoscută de stat, conferind titularului un monopol temporar de exploatare a invenţiei al cărei obiect este.”[68]

[68] Jacques Azéma, Jean-Cristophe Galloux, *Droit de la proprieté industrielle*, 6e édition, Dalloz (Paris – 2006), p. 89

Brevetul este un titlu de protecţie specific, eliberat de un organ al administraţiei de stat, ce are următoarele caracteristici[69]:

- Este eliberat de către organul administraţiei de stat, la cererea inventatorului sau a succesorului său în drepturi
- Creaţia protejată prin brevet nu e una de formă ci o creaţie de fond
- Creaţia trebuie să îndeplinească condiţiile cerute pentru protecţie
- Confirmă calitatea de inventator a autorului, dreptul de prioritate al acestuia şi îi conferă un drept exclusiv de exploatare a invenţiei pe durată limitată
- Titularul mai are şi alte drepturi, pe lângă cel de exploatare exclusivă
- După expirarea perioadei de valabilitate invenţia trece în domeniul public şi poate fi liber exploatată de terţi

14.4.2 Natura juridică a dreptului conferit de brevetul de invenție

Este un drept complex, cu atribute de ordin moral şi de ordin patrimonial

- Drepturile patrimoniale sunt protejate doar după obţinerea unui brevet de invenţie
    - Dreptul patrimonial este un drept de exploatare exclusivă a invenţiei pe un teritoriu determinat şi pentru o perioadă de timp limitată
    - Dreptul patrimonial este transmisibil prin acte între vii şi pentru cauză de moarte[70]

14.4.3 Subiectul dreptului

- Inventatorul
    - Este creatorul invenţiei
        - Poate fi numai o persoană fizică, nu şi o persoană juridică
    - Nu este în mod necesar şi titularul brevetului de invenţie
    - Legea admite coautoratul
        - Trebuie îndeplinite anumite condiţii:
            - La activitatea de creaţie să fi participat mai multe persoane
            - Toate persoanele să fi avut un aport creator la rezolvarea problemelor respective
            - Nu se recunoaşte calitatea de coautor celor care au dat doar un ajutor tehnic neparticipând la activitatea de creaţie

[69] Viorel Roş, *Dreptul proprietăţii intelectuale*, Global Lex (Bucureşti – 2001), pp. 309-310

[70] Viorel Roş, *Dreptul proprietăţii intelectuale*, Global Lex (Bucureşti – 2001), p. 312

        - Invenţia rezultată trebuie să aibă un obiect unitar
            - Deşi acesta poate fi şi divizibil
    - Dacă persoane diferite solicită eliberarea unui brevet pentru aceeaşi invenţie realizată în mod individual prioritate are cel a cărui dată de depozit este mai veche
- Inventatorul salariat
    - Statutul inventatorului salariat este diferenţiat după cum urmează:
        - Pentru invenţiile realizate în executarea unui contract de muncă ce prevede activitate inventivă, încredinţată acestuia în mod explicit, care corespunde funcţiei sale, dreptul la brevet aparţine angajatorului
            - Prin contractul de muncă se poate stabili altfel
            - Oricum inventatorul este îndreptăţit să fie remunerat suplimentar pentru invenţie, conform contractului de muncă cu activitate inventivă şi regulilor de remunerare stabilite de Regulamentul de aplicare a legii 64/1991.
        - Pentru invenţiile realizate de salariat fie în exercitarea funcţiei sale, fie în domeniul activităţii unităţii, prin cunoaşterea sau folosirea tehnicii ori mijloacelor specifice ale unităţii sau ale datelor existente în unitate, fie cu ajutorul material al acesteia dreptul la brevet aparţine salariatului
            - Prin contractul de muncă se poate stabili altfel
            - Angajatorul are un drept de preferinţă la încheierea unui contract privind invenţia salariatului său, drept care trebuie exercitat în termen de 3 luni de la oferta salariatului; în lipsa acordului privind preţul contractului, acesta urmează să fie stabilit de instanţele judecătoreşti
        - În cazul invenţiilor realizate ca urmare a unui contract de cercetare, dreptul la brevet aparţine unităţii care a comandat cercetarea
            - Prin contract se poate stabili altfel
            - În toate cazurile unitatea şi inventatorul trebuie să se informeze în scris asupra creării şi stadiului invenţiei şi să se abţină de la divulgare
                - Nerespectarea acestei obligaţii atrage răspunderea părţii în culpă
        - În cazul inventatorului salariat ce a realizat invenţia în executarea unui contract de muncă ce prevede activitate

inventivă, precum şi în cazul invenţiilor realizate ca urmare a unui contract de cercetare dacă unitatea nu depune cererea de brevet la OSIM în 60 de zile de la informarea în scris făcută de inventator cu privire la finalizarea descrierii invenţiei, inventatorul poate să depună cererea de brevet în nume propriu

14.4.4 Obiectul dreptului

Obiectul dreptului este invenţia, care deşi nedefinită de lege, este schiţată ca având ca obiect un produs sau un procedeu, indiferent de domeniul tehnologic de aplicare, dacă respectă condiţiile cerute pentru brevetare: să fie nouă, să implice o activitate inventivă şi să fie susceptibilă de aplicare industrială.

Domeniul invenţiei, deşi aprig disputat în doctrină şi încă ambiguu definit de jurisprudenţă a fost definit de legiuitor (atât la nivel naţional cât şi la nivel european sau internaţional) print-o delimitare negativă, textul de lege optând în permanenţă pentru indicarea creaţiilor excluse de la protecţie, mai mult decât pentru încercarea de a defini invenţia.

Legea exclude expres de la protecţie:

- Pentru că nu le consideră a fi invenţii:
    - descoperirile, teoriile ştiinţifice şi metodele matematice
    - creaţiile estetice
    - planurile, principiile şi metodele în exercitarea de activităţi mentale, în materie de jocuri sau în domeniul activităţilor economice, precum şi programele de calculator
    - prezentările de informaţii
- Pentru motive de ordine şi sănătate publică, pentru evitarea unui cumul de protecţie:
    - invenţiile a căror exploatare comercială este contrară ordinii publice sau bunelor moravuri, inclusiv cele dăunătoare sănătăţii şi vieţii persoanelor, animalelor ori plantelor, şi care sunt de natură să aducă atingeri grave mediului, cu condiţia ca această excludere să nu depindă numai de faptul ca exploatarea este interzisă printr-o dispoziţie legală
    - soiurile de plante şi rasele de animale, precum şi procedeele esenţial biologice pentru obţinerea plantelor sau animalelor
        - excluderea nu priveşte procedeele microbiologice şi produsele obţinute prin aceste procedee
    - invenţiile având ca obiect corpul uman în diferitele stadii ale formării şi dezvoltării sale, precum şi simpla descoperire a unuia dintre elementele sale, inclusiv secvenţa sau secvenţa parţială a unei gene

- metodele de tratament al corpului uman sau animal, prin chirurgie ori prin terapie, şi metodele de diagnosticare practicate asupra corpului uman sau animal
  - nu sunt însă excluse de la protecţie produsele (substanţele sau aparatele) utilizate în acest metode

14.4.5 Condiţii de protecţie

Condiţiile pe care trebuie să le îndeplinească o invenţie, care potrivit legii nu se află într-unul din cazurile excluse de la protecţie, pentru a fi protejată sunt:

- Condiţia noutăţii
  - invenţie este considerată a fi nouă dacă nu este cuprinsă în stadiul tehnicii
  - Stadiul tehnicii cuprinde:
    - toate cunoştinţele care au devenit accesibile publicului printr-o descriere scrisă ori orală, prin folosire sau în orice alt mod, până la data depozitului cererii de brevet de invenție
    - Conţinutul cererilor depuse la OSIM şi al cererilor internaţionale pentru care s-a deschis faza naţională în România sau europene desemnând România, aşa cum acestea au fost depuse, care au o dată de depozit anterioară celei ce se referă la invenţia a cărei noutate se evaluează şi care au fost publicate la sau după această data, potrivit legii
  - în cazul substanţelor sau compoziţiilor utilizate în metodele de tratament al corpului uman sau animal, prin chirurgie ori prin terapie, şi metodele de diagnosticare practicate asupra corpului uman sau animal, acestea, deşi s-ar putea regăsi ca atare în stadiul tehnicii nu vor face anterioritate dacă:
    - utilizarea lor în aceste metode nu fusese prevăzută în stadiul tehnicii sau
    - această utilizare nu fusese prevăzută în stadiul tehnicii
  - pentru a fi distructivă de noutate anterioritatea trebuie să fie:[71]
    - certă în privinţa existenţei şi datei
    - suficientă pentru a permite realizarea invenţiei

[71] Viorel Roş, *Dreptul proprietăţii intelectuale*, Global Lex (Bucureşti – 2001), p. 331

        - totală şi compactă (caracteristicile invenţiei trebuie să se regăsească într-o singură anterioritate)
        - publică
    - divulgarea cu mai puţin de 6 luni înaintea datei de depozit a cererii de brevet nu este anterioritate dacă a rezultat direct sau indirect din:
        - un abuz evident în privinţa solicitantului sau predecesorului în drepturi al acestuia
        - faptul că solicitantul sau predecesorul în drepturi al acestuia a expus invenţia într-o expoziţie internaţională oficială sau oficial recunoscută
            - pentru a beneficia de această prevedere solicitantul trebuie să declare că invenţia a fost efectiv expusă şi să depună documente care să dovedească acest lucru
  - Condiţia noutăţii se verifică referitor la momentul depunerii cererii de brevet
  - Aprecierea noutăţii unei invenţii se face obiectiv
- Condiţia activităţii inventive
    - invenţie este considerată ca implicând o activitate inventivă dacă, pentru o persoană de specialitate, ea nu rezultă în mod evident din cunoştinţele cuprinse în stadiul tehnicii
    - În stadiul tehnicii considerat pentru evaluarea activităţii inventive nu sunt incluse şi cererile depuse la OSIM şi nici cererile europene sau internaţionale
    - Omul de specialitate este un fabricant, nu un utilizator, el având cunoştinţe normale pentru a-şi exercita activitatea în domeniul respectiv
    - Existenţa activităţii inventive se examinează în raport de asemănările între elementele existente în stadiul tehnicii şi invenţia supusă verificării
        - Se consideră că există activitate inventivă dacă:
            - Soluţia nu este evidentă în stadiul tehnicii din domeniul de referinţă sau un domeniu apropiat
            - Specialistul în domeniu nu poate rezolva problema la fel ca invenţia
            - Necesitatea rezolvării problemei exista deja dar soluţiile propuse anterior nu sunt la nivelul celei din invenţie

    - Soluţia există şi era aplicată în alte domenii fie cu aceleaşi rezultate fie cu altele faţă de care acestea sunt neaşteptate sau superioare
        - Domeniile trebuie să nu fie apropiate
    - Soluţia îmbină elemente cunoscute pentru un efect global pozitiv
    - Invenţia constă dintr-un procedeu analog care realizează un efect tehnic nou sau prin acesta se obţine o substanţă cu calităţi noi sau superioare
- Se consideră că nu există activitate inventivă dacă:
    - Invenţia e o simplă enunţare a problemei, fără a o rezolva, chiar dacă problema e nouă
    - Soluţia duce la economisirea de materii prime, optimizarea dimensiunii sau reducerea costurilor fără a aduce un efect tehnic nou sau superior
    - Invenţia rezolvă problema printr-o înlocuire de materiale într-o soluţie existentă cu efecte previzibile
    - Invenţia constă doar într-o modificare a formei sau aspectului, cu rol estetic
    - Invenţia rezolvă problema printr-o simplificare fără a menţine performanţele cunoscute din stadiul tehnicii
    - Invenţia rezolvă problema cu mijloace echivalente, existente în stadiul tehnicii şi conduce la obţinerea aceloraşi efecte
    - Invenţia rezolvă problema prin însumarea unor soluţii cunoscute din stadiul tehnicii
    - Invenţia rezolvă o problemă din domeniul chimiei sau biologiei prin simpla selecţie a unui component fără obţinerea de rezultate noi sau deosebite
    - Invenţia rezolvă problema prin alegerea unui material corespunzător cunoscut şi operarea de modificări după reguli cunoscute asupra lui

- Invenţia se referă la un produs natural, nealterat tehnologic
- Condiţia activităţii inventive nu se cere a fi îndeplinită de brevetele de perfecţionare

- Condiţia aplicabilităţii industriale
  - invenţie este considerată ca fiind susceptibilă de aplicare industrială dacă obiectul său poate fi fabricat sau utilizat într-un domeniu industrial, inclusiv în agricultură
- Invenţia trebuie:
  - Să aibă un obiect care poate fi folosit cel puţin într-un domeniu
  - Să abordeze o problemă tehnică şi să ofere rezolvarea ei
  - Să dezvăluie soluţia în aşa fel încât o persoană de specialitate medie din domeniul respectiv de specialitate să poată realiza invenţia fără a realiza o activitate inventivă
  - Să permită ca soluţia să fie reprodusă cu aceleaşi caracteristici sau efecte ori de câte ori e necesar

14.5 Rezumat

Creanţa fiscală, individualizată prin titul de creanţă fiscală, se comunică debitorului şi reprezintă astfel punctul de început al procedurii fiscale. Pentru indivdualizarea creanţei fiscale organul fiscal competent sau chiar debitorul trebuie să evalueze masa impozabilă, organul fiscal putând folosi în acest sens diverse mijloace de probă.

Procedura fiscală urmăreşte stingerea creanţei fiscale care poate surveni prin diverse mijloace – plată, compensare, anulare, prescripţie, executare silită.

În cazul executării silite a creanţei fiscale organul fiscal urmează o procedură specială menită a asigura, pe de-o parte, satisfacerea cât mai rapidă a creanţei fiscale şi, pe de altă parte, drepturile debitorului şi disruperea minimă a activităţii acestuia.

14.6 Test de evaluare a cunoştinţelor

1. Brevetul de invenţie este (selectaţi varianta sau variantele care sunt adevărate):
   a. Un certificat constatator al existenţei unei invenţii;
   b. Titlu de protecţie pentru o creaţie de formă;
   c. Titlul care confirmă calitatea de inventator a solicitantului;
   d. Eliberat de către OSIM;
   e. Constitutiv de drepturi exclusive de la depunerea cererii de înregistrare;
   f. Eliberat solicitantului în urma doar a unei examinări de formă.

2. Subiect al dreptului la eliberarea brevetului de invenţie poate fi (selectaţi varianta sau variantele care sunt adevărate):
    a. Numai inventatorul;
    b. Doar o singură persoană fizică;
    c. Numai persoane fizice;
    d. Mai multe persoane care au inventat independent aceeaşi invenţie;
    e. Angajatorul pentru invenţiile create de un angajat în cadrul contractului de muncă cu misiune inventivă;
    f. Angajatorul pentru invenţiile create de angajat folosind aparatura tehnică a angajatorului.
3. Poate fi obiect al brevetului de invenţie (selectaţi varianta sau variantele care sunt adevărate):
    a. Identificarea relaţiei cauzale între temperatura ambientului şi consistenţa unui material de construcţii;
    b. O metodă de predare a tehnicilor de canto;
    c. Un nou soi de alun;
    d. Un aparat care incită o masă de oameni la violenţă;
    e. Un termometru pentru uz uman;
    f. O fotografie.
4. Noutatea unei invenţii (selectaţi varianta sau variantele care sunt adevărate):
    a. Presupune ca respectiva invenţie să fie creată de solicitant;
    b. Nu există dacă părţi din descrierea invenţiei sunt regăsite în diverse reviste de specialitate;
    c. Se apreciază subiectiv;
    d. Presupune ca respectiva invenţie să nu fi fost accesibilă publicului printr-o descriere scrisă ori orală, prin folosire sau în orice alt mod, până la data depozitului cererii de brevet de invenţie;
    e. Subzistă dacă divulgarea a fost făcută cu 8 luni înainte de depunerea cererii de brevet de către autor;
    f. Poate fi distrusă dacă există o divulgare a invenţiei într-o cerere naţională de brevet nepublicată până la data solicitării înregistrării invenţiei a cărei noutate se examinează.
5. Există activitate inventivă dacă (selectaţi varianta sau variantele care sunt adevărate):
    a. Soluţia propusă de invenţie este o aplicare a regulilor comune în materia invenţiei;
    b. Soluţia propusă transpune o metodă dintr-o materie conexă celei a invenţiei;
    c. Invenţia rezolvă problema printr-o simplificare fără a menţine performanţele cunoscute din stadiul tehnicii;
    d. Soluţia îmbină elemente cunoscute pentru un efect global pozitiv;
    e. Specialistul în domeniu nu poate rezolva problema la fel ca invenţia;
    f. Invenţia se referă la un produs natural, nealterat tehnologic.
6. Există aplicabilitate industrială a invenţiei dacă (selectaţi varianta sau variantele care sunt adevărate):
    a. Se enunţă o problemă de mare importanţă în materie;

b. Solicitantul îşi exercită profesia în aceeaşi materie ca şi cea de care ţine invenţia;
c. Descrierea invenţiei prin brevet indică îmbunătăţiri substanţiale ale activităţii din industrie;
d. Obiectul invenţiei poate fi reprodus cu aceleaşi efecte;
e. OSIM a înregistrat mai multe brevete cu acelaşi obiect;
f. Poate fi folosită în cel puţin două domenii de interes naţional.

7. Comparaţi condiţiile de înregistrare a brevetului cu cele pentru protecţia dreptului de autor şi cele pentru protecţia mărcilor de comerţ.

14.7 Bibliografie specifică

Bibliografie obligatorie:

Legea 64/1991, art. 1-13

Alexandru ŞTRENC, Bucura IONESCU, Gheorghe GHEORGHIU, *Dreptul brevetului*, vol. 1, Lumina Lex (Bucureşti – 2005), pp. 123-187, 212-226, 227-231, 235-249, 266-298, 311-317

Bibliografie facultativă:

Dragoş BOGDAN, „Noutatea, condiţie de fond a brevetabilităţii invenţiilor. Practica Oficiului European de Brevete", în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 1/2005.

Ciprian Raul ROMIŢAN, „Protecţia noilor soiuri de plante prin mijloace de drept penal. Propuneri de lege ferenda. Drept comparat", în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 2/2005.

Alexandru Cristian ŞTRENC, „Invenţii contrare ordinei publice şi bunelor moravuri", în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 3/2005.

Alexandru Crisţian STRENC, „Evoluţii recente in legislaţia naţională privind brevetele de invenţie", în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 4/2005.

Marilena OPREA, „Drepturile băneşti cuvenite autorului unei invenţii brevetare. Jurisprudenţă", în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 4/2005.

Alexandru Cristian ŞTRENC, „Noi orizonturi şi provocări în protecţia prin brevet a invenţiilor", în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 1/2006.

Bucura IONESCU, „Dreptul la brevet", în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 2/2006.

Ioana VASIU, Lucian VASIU, „Brevetabilitatea invenţiilor genetice (Patents on human genes) ”, în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 3/2006.

Ligia DĂNILĂ, „Consideraţii privind competenţa instanţelor de judecată în soluţionarea litigiilor de drept de proprietate intelectuală”, în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 1/2007.

Constantin DUVAC, „Divulgarea datelor cuprinse în cererile de brevet de invenţie”, în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 3/2008.

02/11 12 Alexandru Cristian Stren, „Revendicările brevetelor în domeniul invenţiilor implementate cu ajutorul calculatorului” în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 2/2011

04/10 12 Chiroșca Dorian, „Protecţia programelor pentru calculator implementate în calitate de invenţii. Cadrul juridic regional al Republicii Moldova” în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 4/2010

03/10 12 Lisnic Irina, Gheorghiu Gheorghe, „Brevetul european versus brevetul euroasiatic” în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 3/2010

03/10 12 Chiroșca Dorian, „Brevetabilitatea programelor pentru calculatoare. Probleme politice, tehnice şi juridice” în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 3/2010

02/10 12 Gheorghiu Gheorghe, Cernat Cosmin, „Specificul raporturilor de serviciu în cazul salariaților inventatori” în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 2/2010

04/09 12 Nicoleta Rodica Dominte, „Protecţia invenţiilor prin brevet comunitar” în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 4/2009d

14.8 Răspunsuri la Test

1. d;
2. e;
3. e;
4. d, f;
5. b, d, e;
6. d;
7. X.

15. Unitatea de învăţare nr. 13: Protecţia invenţiilor 2

15.1 Introducere

Această unitate prezintă procedura de înregistrare a brevetului de invenție la Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci.

15.2 Obiectivele/competenţele unităţii de învăţare

După parcurgerea acestei unităţi de învăţare veţi reuşi să:

- Arătaţi care sunt principalii paşi pe care îi parcurge o cerere de înregistrare a unui brevet de invenţie
- Indicaţi condiţiile minime pentru efectuarea unui depozit reglementar
- Arătaţi care sunt efectele pe care le produce efectuarea unui depozit reglementar
- Indicaţi cazurile în care solicitantul cererii poate invoca în sprijinul cererii sale o prioritate
- Arătaţi efectele şi condiţiile necesare invocării unei priorităţi
- Arătaţi diferenţele dintre examinarea de formă şi examinarea de fond sub aspectul elementelor analizate, a posibilităţii solicitantului de a interveni, a efectelor asupra cererii precum şi a acţiunilor pe care le poate întreprinde OSIM în fiecare caz în parte
- Detaliaţi cazurile în care cererea de înregistrare a brevetului de invenţie va fi considerată ca fiind retrasă
- Detaliaţi caracteristicile juridice şi efectele revocării administrative a brevetului de invenţie.

15.3 Durata medie de parcurgere acestei unităţi de învăţare este de 2 ore

15.4 Conţinutul unităţii de învăţare

15.4.1 Procedura de înregistrare

- Constituirea depozitului reglementar
    - Cererea de brevet de invenţie, redactată în limba română, trebuie să cuprindă:
        - solicitarea acordării unui brevet
        - datele de identificare a solicitantului
- descriere a invenţiei
        - una sau mai multe revendicări
        - desenele la care se face referire în descriere sau revendicări

- Cererea de eliberare a brevetului poate fi depusă de:
  - Inventator
  - Succesorul în drept al inventatorului
  - Angajator, în condiţiile prevăzute de lege pentru ca acesta să fie titularul brevetului
- Cererea poate fi depusă personal sau prin mandatar autorizat
  - Trebuie să fie consilier în proprietate industrială
- Dacă solicitant nu e inventatorul
  - cererea trebuie să permită identificarea acestuia
  - solicitantul trebuie să prezinte dovezi cu privire la modul în care a dobândit dreptul de la inventator până la luarea unei hotărâri cu privire la acordarea brevetului
- cererea de brevet trebuie însoţită de un rezumat
  - trebuie depus cu cel mult 2 luni înainte de publicarea cererii
  - nu este inclus în stadiul tehnicii
- depozitul se consideră realizat la data la care se depun:

- indicaţie explicită sau implicită că se solicită acordarea unui brevet de invenţie
  - indicaţii care să permită stabilirea identităţii solicitantului sau care să permită contactarea acestuia de către OSIM
- parte care, la prima vedere, să pară a fi o descriere a invenţiei
  - dacă o parte a acesteia lipseşte ea poate fi depusă ulterior, data de depozit fiind data depunerii acesteia, sub condiţia achitării şi a taxei pentru depunerea acestei părţi
  - dacă partea nu conţine o parte care, la prima vedere, să pară a fi o descriere a invenţiei, cererea poate face referire la o cerere depusă anterior la un oficiu
  - dacă lipseşte vreun element cererea nu este tratată ca o cerere de brevet
- cererea se înregistrează în Registrul naţional al cererilor depuse
  - Revendicările şi desenele privind invenţia pot fi depuse şi în termen de două luni de la data de depozit a cererii de brevet, cu plata taxei legale
  - Au drept de prioritate:
    - Persoana care a depus o prima un brevet spre înregistrare într-una din statele părţi la Convenţia de la Paris sau membru al OMC, timp de 12 luni de la data depozitului în respectivul stat

- În cazul unei cereri de brevet european desemnând România aceasta face depozit reglementar şi se ţine şi seama de dreptul de prioritate derivat din aceasta
- Un terţ poate invoca prioritatea unei alte persoane dar numai cu autorizarea acestuia
    - Autorizarea trebuie depusă în termen de 3 luni de la invocarea priorităţii
- Priorităţile pot fi revendicate în decurs de 2 luni de la depunerea cererii
    - Actele doveditoare a priorităţii trebui depuse în cel mult 16 luni de la data celei mai vechi priorităţi sau 4 luni de la deschiderea fazei naţionale, sub sancţiunea nerecunoaşterii priorităţii
- Prioritatea poate fi recunoscută şi pentru o cerere de brevet care revendică sau ar fi putut revendica prioritatea unei cereri de brevet anterioare, la o dată de înregistrare ulterioară datei de expirare a termenului de prioritate, dar nu mai mult de două luni de la data expirării acestui termen, cu plata taxei legale, dacă:

- cerere expresă este formulată în acest sens, în condiţiile prevăzute de regulamentul de aplicare a prezentei legi
    - cererea este formulată în termen
    - cererea prezintă motivele pentru care termenul de prioritate nu a fost respectat
    - OSIM constată că cererea de brevet ulterioară nu a fost depusă în termenul de prioritate, deși solicitantul a depus toate diligenţele în acest scop, sau când nerespectarea termenului nu s-a produs cu intenţie.
- Există şi prioritate internă, de 12 luni, care se recunoaşte dacă acelaşi solicitant sau succesorul lui în drepturi cere înregistrarea unui brevet pentru aceeaşi invenţie, această solicitare de prioritate considerându-se o retragere a cererii anterioare
    - Această prioritate internă nu se recunoaşte dacă:

        - cel puţin una dintre cererile de brevet de invenţie a beneficiat de o prioritate
        - în cererea anterioară au fost revendicate priorităţi interne şi una dintre ele are data anterioară termenului de 12 luni calculat de la data de depozit a cererii ulterioare
        - actul de prioritate internă nu a fost depus în termenul prevăzut de regulamentul de aplicare a legii 64/1991.
    - Cererea depusă pe cale naţională se publică în 18 luni de la constituirea depozitului sau de la data de prioritate invocată
        - Cererea internaţională după 6 luni de la deschiderea fazei naţionale
            - La cererea solicitantului
                - cererea se poate publica mai repede de 18 luni
                - OSIM efectuează un raport de documentare care să fie publicat odată cu cererea
                - OSIM examinează pe fond cererea de eliberare a brevetului mai repede
    - Cererea trebuie să se refere la o singură invenţie sau la un grup de invenţii legate între ele de o asemenea manieră încât să formeze un singur concept inventiv general
        - În caz contrar cererea va fi divizată
    - Invenţia trebuie să fie dezvăluită în cererea de brevet suficient de clar şi complet, astfel încât o persoană de specialitate în domeniu să o poată realiza
    - Revendicările definesc obiectul protecţiei solicitate şi trebuie să fie clare, concise şi să fie susţinute de descrierea invenţiei
- Examinarea în fond a cererii de brevet de invenţie
    - Se verifică:
        - Respectarea condiţiilor referitoare la cerere, descrierea invenţiei, revendicări şi desene explicative, declararea inventatorilor, justificarea calităţii de reprezentant sau succesor al inventatorului
        - Dacă obiectul invenţiei nu este exclus de lege de la protecţie

        - Priorităţile, dacă acestea sunt invocate
        - Unitatea invenţiei
        - Condiţiile de protecţie a invenţiei
            - Noutate
            - Activitate inventivă
            - Aplicabilitate industrială
    - În procedura ordinară de examinare examinarea se face în termen de 18 luni de la:
        - Cererea examinării în scris în termen de 30 de luni de la data depozitului reglementar şi plata taxei de examinare în termen de 3 luni de la solicitarea examinării
        - Depunerea dovezii achitării taxei de examinare la OSIM în termen de 30 de luni de la data depozitului reglementar
    - În procedura accelerată de examinare examinarea se face în termen de:
        - 18 luni de la data depozitului reglementar dacă solicitarea examinării s-a făcut odată cu depunerea cererii, caz în care cererea nu se publică
        - 6 luni de la achitarea taxei de urgenţă, cererea nepublicându-se dacă solicitare examinării de urgenţă s-a făcut până în luna a 15-a de la data depozitului reglementar
    - OSIM hotărăşte eliberarea brevetului sau respingerea cererii în comisie de 3 membri
        - Cererea va fi respinsă dacă:
            - cererea de brevet de invenţie nu îndeplineşte condiţiile referitoare la solicitant
            - invenţia care constituie obiectul cererii este exclusă de la brevetare sau nu îndeplineşte condiţiile cerute pentru protecţie
            - invenţia care constituie obiectul cererii nu este suficient dezvăluită
            - termenul de deschidere a fazei naţionale pentru cererile înregistrate internaţional a fost depăşit
            - la expirarea unui termen de 12 luni de la data la care cererile cu privire la care solicitantul nu a dat curs notificărilor OSIM, în termenul acordat de OSIM, privind aducerea formei descrierii şi desenelor în concordanţă cu conţinutul revendicărilor admise

- s-a solicitat respingerea cererii de brevet de invenţie, de către persoana, alta decât solicitantul, care printr-o hotărâre judecătorească s-a constatat că avea dreptul la brevet
- solicitantul, altul decât inventatorul, nu a făcut dovada, în cadrul termenului de 6 luni de la comunicarea hotărârii de revocare a brevetului, că este îndreptăţit la acordarea brevetului
- nu s-a solicitat examinarea cererii de brevet de invenţie în vederea acordării brevetului în termenele prevăzute de lege.

- Cererea este considerată ca fiind retrasă dacă:
  - inventatorii nu au fost declaraţi în termen de 18 luni de la data solicitării examinării în fond
  - solicitantul nu a dat curs notificărilor OSIM, în termenul acordat de OSIM, privind aducerea formei descrierii şi desenelor în concordanţă cu conţinutul revendicărilor admise
  - cererea a constituit baza revendicării priorităţii într-o cerere ulterioară depusă pe cale naţională sau pe cale internaţională, pentru care s-a deschis faza naţională în România
  - cererea de brevet de invenţie se află în situaţia prevăzută la art. 66 alin. 2 lit. b) din lege – depunerea unei noi cereri de înregistrare a invenţiei, în limitele cererii iniţiale, introdusă de către titularul dreptului de a solicita brevetul în termenul de 3 luni după ce a obţinut o hotărâre irevocabilă în contra solicitantului iniţial
  - solicitantul nu a depus revendicările în termenul de două luni de la data depunerii cererii de brevet
  - una dintre taxele legale, respectiv de înregistrare, de depunere ulterioară a revendicărilor, de deschidere a fazei naţionale, de publicare, de examinare, nu a fost plătită în cuantumul şi la termenele prevăzute de lege şi de regulamentul de aplicare a legii
  - cererea de brevet pentru care s-a luat o hotărâre de acordare şi pentru care nu a fost achitată, în termenul prevăzut de lege, taxa de publicare, tipărire şi eliberare a brevetului

        - hotărârea se înscrie în Registrul naţional al cererilor de brevete de invenţie depuse şi se comunică solicitantului în termen de o lună de la luarea hotărârii
            - menţiunea hotărârii se publică în Buletinul Oficial de Proprietate Intelectuală la o lună de la expirarea termenului de depunere a contestaţiei
        - hotărârea de acordare a brevetului produce efecte de la data publicării menţiunii ei în Buletinul Oficial de Proprietate Intelectuală
        - OSIM poate revoca din oficiu hotărârile sale înainte de comunicarea lor pentru neîndeplinirea condiţiilor prevăzute de lege
        - Dacă OSIM constată pe baza unor dovezi temeinice că solicitantul, altul decât inventatorul, nu este îndreptăţit la acordarea brevetului de invenţie, se poate proceda la amânarea comunicării hotărârii luate, fără a depăşi un termen de 6 luni de la data acesteia, termen în care solicitantul poate dovedi că are calitatea de persoană îndreptăţită la acordarea brevetului
    - Data eliberării brevetului e data publicării menţiunii hotărârii de acordare a brevetului în Buletinul Oficial de Proprietate Intelectuală
    - Durata brevetului este de 20 de ani de la data de depozit
        - Durata de protecţie a brevetului de invenţie nu poate fi prelungită, excepţie făcând doar brevetele pentru care se poate obţine un certificat suplimentar de protecţie (medicamente şi protecţia plantelor)
- Revocarea administrativă a brevetului de invenţie
    - În termen de 6 luni de la publicarea menţiunii hotărârii de acordare a brevetului orice persoană interesată poate cere OSIM revocarea brevetului pentru următoarele motive:
        - Neîndeplinirea condiţiilor de protecţie
        - Încadrarea într-unul din cazurile de nebrevetabilitate
        - Dezvăluirea insuficientă a soluţiei
        - Extinderea nepermisă peste conţinutul cererii de brevet
    - Hotărârea se ia de Comisia de reexaminare a OSIM
    - Hotărârea de revocare a brevetului produce efecte retroactiv, până la data depozitului reglementar

15.5 Rezumat

Controlul finanţelor publice sau controlul financiar are ca obiectiv cunoaşterea modului cum sunt obţinute şi administrate mijloacele materiale şi financiare de

către societăţile comerciale cu capital de stat, de către regiile statului şi instituţiile publice, modul de realizare şi cheltuire a banilor publici, asigurarea echilibrului financiar, realizarea eficienţei economico-financiare şi dezvoltarea economiei naţionale. Controlul financiar este acţiunea de stabilire a exactităţii operaţiunilor materiale care se efectuează înaintea, în timpul şi după efectuarea acestora. El este un mijloc de prevenire a săvârşirii de acte contrare legii, de identificare a deficienţelor, de stabilire a măsurilor necesare pentru restabilirea legalităţii.

Controlul intern este ansamblul formelor de control exercitate la nivelul entităţii publice, inclusiv auditul intern, stabilite de conducerea acesteia în concordanţă cu obiectivele acesteia şi cu reglementările legale,în vederea asigurării administrării fondurilor în mod economic, eficient şi eficace.

Controlul financiar de stat este controlul efectuat de către Direcţiile de control financiar sau Garda Financiară desfăşurat pentru a verifica corectitudinea operaţiunilor financiare ale agenţilor economici.

Curtea de Conturi a României desfăşoraă controlul fiscal menit a verifica modul de formare, de administrare şi de întrebuinţare a resurselor financiare ale statului şi ale sectorului public, precum şi modul de gestionare a patrimoniului public şi privat al statului şi al unităţilor administrativ-teritoriale.

15.6 Test de evaluare a cunoştinţelor

1. Pentru a exista depozit minim reglementar la înregistrarea unui brevet solicitantul (selectaţi varianta sau variantele care sunt adevărate):
    a. Trebuie să fie inventatorul;
    b. Trebuie să depună revendicările şi desenele;
    c. Trebuie să depună o parte ce să pară a fi o descriere a invenţiei;
    d. Trebuie să explice OSIM modul de funcţionare al invenţiei;
    e. Trebuie să indice date ce să permită identificarea sa;
    f. Trebuie să indice date cu privire la identitatea inventatorului.
2. Beneficiază de un drept de prioritate (selectaţi varianta sau variantele care sunt adevărate):
    a. Solicitantul care a expus invenţia într-o expoziţie internaţională într-un stat membru al Convenţiei de la Paris, cu 3 luni înainte de depunerea cererii de brevet;
    b. Titularul unui brevet anterior în aceeaşi materie;
    c. Solicitantul titular al unei cereri identice de brevet depusă într-un stat membru al Convenţiei de la Paris cu 9 luni înaintea depunerii cererii de brevet în România;
    d. Solicitantul titular al unei cereri anterioare identice, respinsă de OSIM cu 1 an înaintea depunerii noii cereri de brevet;
    e. Solicitantul titular al unui brevet european bazat pe o cerere depusă cu 5 ani înaintea depunerii cererii de brevet în România;
    f. Solicitantul titular al unui model necesar realizării invenţiei.
3. Comparaţi examinarea de fond în cazul cererii de brevet de invenţie cu examinarea în cazul mărcilor şi în cazul desenelor şi modelelor. Aveţi în

vedere termenele legale în care acestea se efectuează şi obiectul examinărilor.

4. O cerere de brevet va fi respinsă dacă (selectaţi varianta sau variantele care sunt adevărate):
    a. Solicitantul, altul decât inventatorul, nu a făcut dovada, în cadrul termenului de 6 luni de la comunicarea hotărârii de revocare a brevetului, că este îndreptăţit la acordarea brevetului;
    b. Încalcă un drept de autor;
    c. A fost depusă cu rea-credinţă;
    d. Termenul de deschidere a fazei naţionale pentru cererile înregistrate internaţional a fost depăşit;
    e. Invenţia care constituie obiectul cererii nu este suficient dezvăluită;
    f. Nu este invocat un drept de prioritate.
5. O cerere de brevet va fi considerată retrasă dacă (selectaţi varianta sau variantele care sunt adevărate):
    a. Un terţ a făcut opoziţie şi titularul nu a răspuns cu punct de vedere în termenul acordat de OSIM;
    b. Inventatorii nu au fost declaraţi în termen de 18 luni de la data solicitării examinării în fond;
    c. Cererea a constituit baza revendicării priorităţii într-o cerere ulterioară depusă pe cale naţională sau pe cale internaţională, pentru care s-a deschis faza naţională în România;
    d. Nu s-a achitat taxa de publicare, tipărire şi eliberare a brevetului acordat;
    e. Invenţia nu îndeplineşte condiţia activităţii industriale;
    f. Solicitantul nu a depus revendicările în termenul de două luni de la data depunerii cererii de brevet.
6. Revocarea administrativă a brevetului (selectaţi varianta sau variantele care sunt adevărate):
    a. Poate fi făcută din oficiu de către OSIM pe toată durata de existenţă a brevetului;
    b. Este de competenţa în primă instanţă a Tribunalului Municipiului Bucureşti;
    c. Produce efecte retroactiv;
    d. Poate fi solicitată de către orice persoană interesată;
    e. Nu poate fi cerută mai devreme de 6 luni de la eliberarea brevetului de invenţie;
    f. Poate fi cerută dacă obiectul brevetului depăşeşte conţinutul cererii, aşa cum a fost depusă.

15.7 Bibliografie specifică

Bibliografie obligatorie:

Legea 64/1991, art. 14-31

Alexandru ŞTRENC, Bucura IONESCU, Gheorghe GHEORGHIU, *Dreptul brevetului*, vol. 1, Lumina Lex (Bucureşti – 2005), pp. 324-461

Bibliografie facultativă:

Aurel VIŞAN, „Jurisprudenţă. Anularea unor hotărâri ale O.S.I.M. referitoare la eliberarea, respectiv anularea brevetului de invenţie”, în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 2/2005.

Gheorghe GHEORGHIU, „Examen al jurisprudenţei privind invenţiile”, în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 4/2006.

Constantin DUVAC, „Infracţiunea de însuşirea calităţii de inventator”, în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 4/2006.

Mirela GEORGESCU, „Importanţa dezvăluirii invenţiei pentru protecţia prin brevet”, în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 4/2006.

Alexandru Cristian ŞTRENC, „Opoziţia la acordarea brevetului. Revocarea brevetului”, în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 3/2007.

Bucura IONESCU, „Extinderea duratei brevetului de invenţie. Certificatul suplimentar de protecţie pentru medicamente şi produse de protecţie a plantelor”, în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 3/2007.

Ionel NEGRU, „Stabilirea preţului brevetului de invenţie de către instanţele de judecată în ipoteza prevăzută de art. 5 alin. (6) din Legea nr. 64/1991”, în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 1/2008.

Răzvan DINCĂ, „Invenţia secretă”, în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 2/2009.

Ionescu Bucura, „Regulamentul (ce) nr. 1901/2006 al parlamentului european şi consiliului, privind medicamentele de uz pediatric. Extinderea duratei certificatelor suplimentare de protecţie” în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 2/2011

Enescu Miruna, „Dubla brevetare” în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 2/2010

15.8 Răspunsuri la Test

1. c, e, f;
2. c;
3. X;
4. a, d, e;
5. b, c, d, f;
6. c, d, f.

16. Unitatea de învăţare nr. 14: Protecţia invenţiilor 3

16.1 Introducere

Această unitate detaliază conținutul dreptului asupra brevetului de invenție și indică modalitățile în care acest drept poate fi transmis.

16.2 Obiectivele/competenţele unităţii de învăţare

După parcurgerea acestei unităţi de învăţare veţi reuşi să:

- Arătaţi sursa şi efectele conţinutului complex al dreptului asupra brevetului de invenţie
- Identificaţi drepturile morale derivate din brevetul de invenţie şi subiectul acestora
- Detaliaţi fiecare dintre drepturile morale derivate din brevetul de invenţie şi caracteristicile particulare ale fiecăruia dintre ele
- Identificaţi drepturile patrimoniale derivate din brevetul de invenţie
- Arătaţi limitele exercitării drepturilor patrimoniale derivate din brevetul de invenţie
- Indicaţi principalele modalităţi de pierdere a drepturilor derivate din brevetul de invenţie
- Detaliaţi caracterele juridice ale acţiunii în anularea brevetului de invenţie
- Arătaţi care sunt principalele mijloace de transmitere a drepturilor derivate din brevetul de invenţie
- Identificaţi similarităţile şi deosebirile dintre cesiunea şi licenţa drepturilor derivate din brevetul de invenţie
- Arătaţi în ce cazuri şi condiţii poate opera o licenţă obligatorie a drepturilor derivate din brevetul de invenţie.

16.3 Durata medie de parcurgere acestei unităţi de învăţare este de 1 oră

16.4 Conţinutul unităţii de învăţare

16.4.1 Conţinutul dreptului

Inventatorul titular al brevetului se bucură de drepturi morale şi de drepturi patrimoniale.

16.4.1.1 Drepturi morale

Inventatorul se bucură de următoarele drepturi morale:

- Dreptul la calitatea de autor

    - Este dreptul care permite inventatorului să i se menţioneze numele, prenumele şi calitatea în brevetul eliberat, în carnetul de muncă, precum şi în orice acte sau publicaţii privind invenţia sa
    - Se naşte din momentul creaţiei dar se consolidează la momentul brevetării invenţiei
    - Este un drept personal, nepatrimonial, exclusiv, absolut, inalienabil, imprescriptibil şi insesizabil
- Dreptul de a da publicităţii invenţia
    - Dreptul inventatorului de a divulga invenţia sa către public, indiferent dacă urmăreşte sau nu scopuri patrimoniale
    - Este limitat în cazul invenţiilor realizate de salariat în executarea unui contract individual de muncă cu activitate inventivă în cadrul funcţiilor ce i-au fost conferite
- Dreptul la nume
    - Constă în necesitatea identificării inventatorului ca autor al invenţiei, indiferent de titular sau solicitant
- Dreptul de prioritate
    - Dreptul inventatorului de a cere recunoaşterea faptului că a fost primul care a identificat soluţia brevetată
    - Acest drept nu are o finalitate juridică directă în sistemele de protecţie cu prioritate de înregistrare (precum cel din România)
        - Dreptul de prioritate are însă un efect indirect în sensul în care lipsa menţiunii inventatorului în solicitarea de înregistrare depusă de o altă persoană, precum şi a documentelor din care să rezulte dreptul acestei alte persoane de a solicita înregistrarea invenţiei în numele său atrag respingerea cererii
        - Mai mult, OSIM are dreptul, dacă constată pe baza unor dovezi temeinice că solicitantul, altul decât inventatorul, nu este îndreptăţit la acordarea brevetului de invenţie, să amâne comunicarea hotărârii sale timp de 6 luni cu obligaţia solicitantului de a dovedi că este îndreptăţit la înregistrarea brevetului
        - Mai mult chiar, inventatorul are dreptul, în temeiul art. 66 din legea 64/1991, să solicite instanţei să constate că el este persoana care este îndreptăţită la acordarea brevetului (atâta vreme cât nu şi-a transmis acest drept) şi, pe cale de consecinţă, să îi confere dreptul de a alege între:
            - A prelua cererea deja formulată ca o cerere proprie; sau

- A depune o nouă cerere care, dacă este formulată în limitele cererii deja existente, va beneficia de data de depozit a acesteia din urmă; sau
- A solicita respingerea cererii deja făcute.

16.4.1.2 Drepturi patrimoniale

Brevetul de invenţie conferă titularului său un drept exclusiv de exploatare a invenţiei pe întreaga sa durată şi, pe latura sa negativă, permite titularului să interzică terţilor neautorizaţi efectuarea următoarelor acte:

- fabricarea, folosirea, oferirea spre vânzare, vânzarea sau importul în vederea folosirii, oferirii spre vânzare ori vânzării, în cazul în care obiectul brevetului este un produs
- utilizarea procedeului, precum şi folosirea, oferirea spre vânzare, vânzarea sau importul în aceste scopuri al produsului obţinut direct prin procedeul brevetat, în cazul în care obiectul brevetului este un procedeu
- Întinderea protecţiei conferite de brevet sau de cererea de brevet este determinată de conţinutul revendicărilor. Acestea sunt interpretate cu ajutorul descrierii şi desenelor.

Solicitantul se bucură de drepturile sale încă de la data publicării cererii de brevet, sub rezerva înregistrării ulterioare a brevetului.

Dreptul exclusiv de exploatare suferă însă următoarele limitări :

- folosirea invenţiilor în construcţia şi în funcţionarea vehiculelor terestre, aeriene, precum şi la bordul navelor sau la dispozitivele pentru funcţionarea acestora, aparţinând statelor membre ale tratatelor şi convenţiilor internaţionale privind invenţiile, la care România este parte, când aceste vehicule sau nave pătrund pe teritoriul României, temporar sau accidental, cu condiţia ca această folosire să se facă exclusiv pentru nevoile vehiculelor sau navelor
- efectuarea oricăruia dintre actele prevăzute de lege ca fiind componente ale dreptului exclusiv de exploatare de către o persoană care a aplicat obiectul brevetului de invenţie sau cel al cererii de brevet, aşa cum a fost publicată, ori a luat măsuri efective şi serioase în vederea producerii sau folosirii lui cu bună-credinţă pe teritoriul României, independent de titularul acesteia, cât şi înainte de constituirea unui depozit naţional reglementar privind invenţia sau înainte de data de la care curge termenul de prioritate recunoscută;â caz în care invenţia poate fi folosită în continuare de acea persoană, în volumul existent la data de depozit sau a priorităţii recunoscute, şi dreptul la folosire nu poate fi transmis decât cu patrimoniul persoanei ori cu o fracţiune din patrimoniul afectat exploatării invenţiei

- efectuarea oricăruia dintre actele prevăzute de lege ca fiind componente ale dreptului exclusiv de exploatare exclusiv în cadru privat şi în scop necomercial, producerea sau, după caz, folosirea invenţiei exclusiv în cadru privat şi în scop necomercial
- comercializarea sau oferirea spre vânzare pe teritoriul Uniunii Europene a acelor exemplare de produs, obiect al invenţiei, care au fost vândute anterior de titularul de brevet ori cu acordul său expres
- folosirea în scopuri experimentale, exclusiv cu caracter necomercial, a obiectului invenţiei brevetate
- folosirea cu bună-credinţă sau luarea măsurilor efective şi serioase de folosire a invenţiei de către terţi în intervalul de timp dintre decăderea din drepturi a titularului de brevet şi revalidarea brevetului.
    - în acest caz invenţia poate fi folosită în continuare de acea persoană, în volumul existent la data publicării menţiunii revalidării, şi dreptul la folosire nu poate fi transmis decât cu patrimoniul persoanei care utilizează invenţia ori cu o fracţiune din patrimoniul care este afectat exploatării invenţiei
- exploatarea de către terţi a invenţiei sau a unei părţi a acesteia la a cărei protecţie s-a renunţat

16.4.2 Pierderea dreptului

Dreptul la brevetul de invenţie se poate pierde:

- prin renunţarea titularului la brevet
    - trebuie să fie explicită şi în scris
- Nedesemnarea inventatorului în termenul prevăzut de lege
- Neplata taxelor de menţinere în vigoare
- Neplata taxei de eliberare a brevetului
- Retragerea cererii de brevet
- Anularea brevetului de invenţie
    - Orice persoană interesată poate cere Tribunalului Municipiului Bucureşti anularea unui brevet oricând în durata de protecţie după 6 luni de la publicarea menţiunii hotărârii de acordare a acestuia pentru următoarele motive:
        - Neîndeplinirea condiţiilor de protecţie
        - Încadrarea într-unul din cazurile de nebrevetabilitate
        - Dezvăluirea insuficientă a soluţiei
        - Extinderea nepermisă peste conţinutul cererii de brevet
        - Extinderea protecţiei conferite de brevet
        - Titularul brevetului nu era îndreptăţit la acordarea acestuia
    - Anularea se poate referi şi numai la a parte a brevetului caz în care se poate dispune anularea a parte din brevet

- Anularea are efect retroactiv
- Hotărârea Tribunalul Municipiului Bucureşti poate fi atacată potrivit dreptului comun

16.4.3 Transmiterea dreptului

Dreptul la brevet poate fi transmis în tot sau în parte prin cesiune, licenţă sau prin succesiune.

- Cesiunea
  - Poate fi exclusivă sau neexclusivă
  - Poate fi totală sau parţială
  - Devine opozabilă faţă de terţi numai de la publicarea în Buletinul Oficial de Proprietate Intelectuală a înscrierii în Registrele naţionale
- Licenţa
  - Poate fi exclusivă sau neexclusivă
  - Poate fi totală sau parţială
  - Devine opozabilă faţă de terţi numai de la publicarea în Buletinul Oficial de Proprietate Intelectuală a înscrierii în Registrele naţionale
- Licenţa obligatorie
  - Este acordată de Tribunalul Municipiului Bucureşti la cererea oricărei persoane interesate
  - Formulată în termen de 4 ani de la data de depozit a brevetului sau 3 ani de la acordarea brevetului
  - Motivele pentru care se acordă:
    - invenţia nu a fost aplicată sau a fost insuficient aplicată pe teritoriul României, iar titularul brevetului nu poate să îşi justifice inacţiunea şi dacă nu s-a ajuns la o înţelegere cu acesta privind condiţiile şi modalităţile comerciale de aplicare a invenţiei
    - în situaţii de urgenţă naţională
    - în alte situaţii de extremă urgenţă
    - în situaţii de utilizare publică, în scopuri necomerciale
    - dacă nu poate fi exploatată fără a aduce atingere unui brevet anterior trebuie îndeplinite nişte condiţii adiţionale:
      - invenţia revendicată în brevetul ulterior presupune un progres tehnologic important, de interes economic substanţial în raport cu invenţia revendicată în brevetul anterior

- titularul brevetului anterior are dreptul la o licenţă reciprocă, în condiţii rezonabile pentru utilizarea invenţiei revendicate în brevetul ulterior
    - utilizarea autorizată în raport cu brevetul anterior este netransmisibilă, cu excepţia cazului în care este transmis şi brevetul ulterior
- Licenţele obligatorii sunt neexclusive şi la acordarea lor Tribunalul stabileşte şi:
    - Durata pentru care sunt acordate
    - Limitele pentru scopurile pentru care au fost acordate
        - De obicei se acordă pentru alimentarea pieţei
    - Întinderea drepturilor acordate
    - Nivelul remuneraţiei datorate titularului
        - Se stabileşte în funcţie de valoarea economică a licenţelor acordate
- Licenţele obligatorii nu se pot transmite decât împreună cu fondul de comerţ sau cu partea de întreprindere care beneficia de licenţa obligatorie
- Licenţele obligatorii încetează prin hotărâre a Tribunalul Municipiului Bucureşti atunci când motivele pentru care s-a acordat licenţa nu mai există
    - Nu şi dacă motivele riscă să se producă din nou
- Hotărârile definitive privind licenţele obligatorii se comunică de persoana interesată OSIM şi se publică în Buletinul Oficial de Proprietate Intelectuală în termen de o lună de la comunicare

16.5 Rezumat

Contestaţia la executare fiscală este o plângere specifică acestei proceduri, prin care se obţine anularea sau îndepărtarea unor acte de executare silită sau, uneori, chiar anihilarea efectului executoriu al unui titlu de creanţă fiscală. Tot pe calea contestaţiei la executare pot fi desfiinţate şi deciziile prin care se dispun măsuri asigurătorii.

Contestaţia împotriva actului administrativ fiscal este o cale de atac administrativă facultativă ce vizează sumele şi măsurile stabilite şi înscrise de organul fiscal în titlul de creanţă sau în actul administrativ fiscal atacat sau refuzului nejustificat de emitere a actului administrativ fiscal.

16.6 Test de evaluare a cunoştinţelor

1. Sunt drepturi morale ale inventatorului (selectaţi varianta sau variantele care sunt adevărate):
    a. Dreptul la nume;

b. Dreptul la integritatea invenţiei;
c. Dreptul de retractare;
d. Dreptul la calitatea de autor;
e. Dreptul de a da publicităţii invenţia;
f. Dreptul de a interzice terţilor folosirea fără drept a invenţiei sale.

2. Titularul unui brevet de invenţie are dreptul (selectaţi varianta sau variantele care sunt adevărate):
   a. De a interzice terţilor oferirea spre vânzare a produselor obţinute direct prin utilizarea procedeului brevetat;
   b. De a interzice terţilor utilizarea în scop experimental necomercial a invenţiei brevetate;
   c. De a exploata invenţia a cărei protecţie a expirat;
   d. De a interzice terţilor cumpărători de la titular a produselor obţinute direct prin utilizarea procedeului brevetat să le exporte pe acestea în Marea Britanie;
   e. De a interzice folosirea de către terţi a invenţiei înainte de publicarea cererii de brevet;
   f. De a folosi invenţia la bordul şi exclusiv pentru nevoia navelor care pătrund pe teritoriul României, temporar sau accidental.
3. Drepturile derivate din brevet se pot pierde:
   a. Prin distrugerea voluntară a brevetului;
   b. Prin renunţarea titularului;
   c. Prin acordarea, în condiţiile legii, a unei licenţe obligatorii;
   d. Prin neplata taxelor de menţinere în vigoare a înregistrării;
   e. Prin nedesemnarea inventatorilor în termenul fixat de lege;
   f. Prin revocarea administrativă a brevetului.
4. Cererea de anulare a brevetului (selectaţi varianta sau variantele care sunt adevărate):
   a. Este în primă instanţă de competenţa Tribunalului Municipiului Bucureşti;
   b. Este o acţiune imprescriptibilă extinctiv;
   c. Poate fi solicitată de către orice persoană interesată;
   d. Poate fi întemeiată pe o depăşire, de către obiectul brevetului, a conţinutului cererii aşa cum a fost depusă;
   e. Poate fi introdusă de la publicarea cererii de brevet de invenţie;
   f. Poate fi întemeiată pe aceleaşi motive ca şi cererea de revocare administrativă a brevetului.
5. Comparaţi condiţiile şi trăsăturile cesiunii şi licenţei drepturilor derivate din brevet cu cele ale cesiunii şi licenţei drepturilor asupra mărcii şi desenului sau modelului.
6. Licenţa obligatorie a drepturilor derivate din brevet (selectaţi varianta sau variantele care sunt adevărate):
   a. Nu este transmisibilă;
   b. Poate fi solicitată doar după trecerea a unui termen de 4 ani de la data de depozit a cererii de brevet sau a unui termen de 3 ani de la acordarea brevetului, socotindu-se termenul care expiră cel mai târziu;
   c. Este acordată de către OSIM;

d. Este acordată la cererea unei persoane interesate sau din oficiu;
e. Poate fi acordată inclusiv Guvernului;
f. Poate fi exclusivă sau neexclusivă;

16.7 Bibliografie specifică

Bibliografie obligatorie:

Legea 64/1991, art. 32-50

Alexandru ŞTRENC, Bucura IONESCU, Gheorghe GHEORGHIU, *Dreptul brevetului*, vol. 2, Lumina Lex (Bucureşti – 2007), pp. 46-60, 168-197, 276-282, 313-328

Bibliografie facultativă:

Cristian JORA, Ştefan ALBERT, „Aspecte cu privire la protecţia drepturilor de proprietate intelectuală. Probleme din practica instanţelor de judecată 2001-2003", în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 1/2005.

Anamaria CORBESCU, „Considerente teoretice si practice asupra know-how-ului", în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 1/2005.

Ion VASILESCU, „Utilizarea teoriei echivalentelor, inclusiv a declaraţiilor anterioare, pentru soluţionarea litigiilor în contrafacerea invenţiilor brevetate în România", în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 2/2005.

Liliana-Zoleta KÖRÖŞI, „Admisibilitatea ordonanţei preşedinţiale în materia proprietăţii industriale", în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 3/2005.

Gheorghe GHEORGHIU, „Protecţia invenţiilor. Jurisprudenţă", în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 4/2005.

Ana Maria CORBESCU, „Protecţia know-how-ului. Consideraţii din jurisprudenţă şi doctrină", în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 1/2006.

Ciprian Paul ROMIŢAN, „Protecţia topografiilor produselor semiconductoare prin mijloace de drept penal. Drept comparat", în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 1/2006.

Ligia DĂNILĂ, „Consideraţii despre noţiunea de drept de proprietate industrială", în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 2/2006.

Constantin DUVAC, „Infracţiunea de contrafacerea obiectului unui brevet de invenţie", în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 3/2006.

Ioana VASIU, Lucian VASIU, „Protecţia topografiilor produselor semiconductoare", în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 2/2008.

Ana Rodica STĂICULESCU, Bogdan TRANDAFIRESCU, „Legea aplicabilă contractului internaţional de know-how”, în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 3/2008.

Andreea Alexandra POPA, „Contrafacerea obiectului unui brevet de invenţie”, în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 3/2008.

Nelu Viorel CĂTUNA, „Atipicitatea modalităţii de săvârşire a infracţiunii de înşelăciune în convenţii cu ocazia executării unui contract de comandă a unui bun intelectual. Fapta inventatorului”, în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 4/2008.

Matyas KAPA, „Protecţia drepturilor de proprietate intelectuală în Ungaria”, în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 1/2009.

Orsolya Czenczer, Matyas Kapa, „Litigii privind brevetele în Europa” în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 3/2011

Vasiu Ioana, Vasiu Lucian, „Dispute legale privind patente in domeniul tehnologiei informaţiei şi comunicaţiei” în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 2/2011

Gabriela Răducan, „Aspecte de drept procedural comparat în materia brevetelor europene de invenţie” în *Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale*, nr. 4/2009

16.8 Răspunsuri la Test

1. a, d, e;
2. a, c;
3. b, d, e, f;
4. a, c, d;
5. X;
6. b, e.